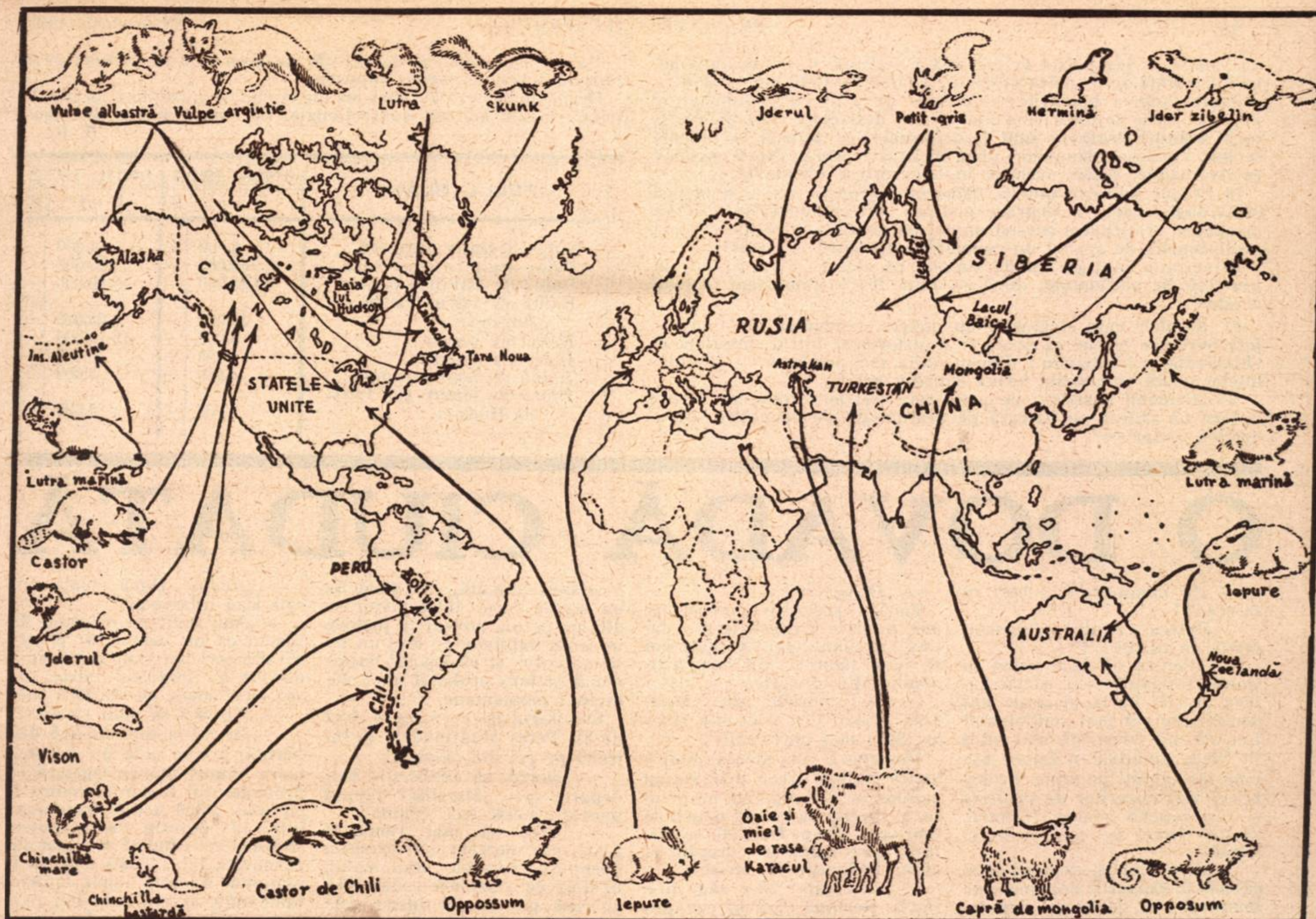

Hartă demonstrând ţinuturile unde cresc animalele cu blană.

franceza arhaică era numele castorului de Canada (biber).

Nu ne putem gândi la castor fără să ne vie în minte toată povestea industriei blănurilor şi cea a campaniei din golful Hudson. Dela începutul secolului al XVII-lea, în Canada a fost o luptă comercială epică între francezi şi englezi pentru cucerirea pieţii de pielării. Din această luptă a eşit învingătoare Anglia, prin compania din baia Hudson, o întreprindere care a rămas fără rival în organizarea şi exploatarea vânătoarei. Avea teritoriile ei, gonaci, magazii de desfacere şi de cumpărare. Bătea monedă proprie, o monedă care nu avea curs, decât în limita ţinutului de sub suveranitatea ei şi era bazată pe pielea de castor. O piele dădea dreptul la o monedă care putea fi schimbată pe o sută de grame de tutun sau 18 gloanţe de puşcă, sau 12 nasturi pe tablă; trei piei făceau cât o cămaşe de bumbac şi 20 de piei erau o puşcă.

Cu veveriţa şi petit-gris-ul intrăm în altă familie de rozătoare. Rusia imensă este patria lor. Din nord şi până la strâmtoarea de Behring, Rusia e plină cu petit-gris. Foarte căutată, această blană era odinioară rezervată celor nobili, împreună cu jderul şi vulpea hermina rămânând privilegiul caselor regale.

Dacă trecem la carnivore, trebue să menţionăm în primul rând vulpea. Vulpi există în toată Europa. Cele din România sunt însă fără mare valoare. Varietăţile frumoase, vulpile albastre, vulpile argintii, se întâlnesc în ţările din nord, în Alasca şi în Labrador, unde există crescătorii. După o selecţionare prealabilă, vulpile sunt închise în curţi destul de întinse: 40 de ari pentru şase perechi de vulpi. Aci ele sunt hrănite, încrucişerile sunt supraveghiate, aşa încât specia cea mai bună pentru blană să se desvolte. Au început să se facă crescătorii şi la noi, dar există teama că o abundenţă prea mare de vulpi argintii va da naştere la o vulgarizare şi în consecinţă părăsirea de către modă a acestei blăni.

Jderii, cari sunt nişte mamifere carnivore mici cuprind mai multe varietăţi dintre care cele mai preţuite sunt: jderul de Canada, cel de Rusia şi în special jderul zibelin de Siberia. Blana acestuia e poate singura care nu e supusă capriciilor modei: din epoca romană reputaţia lui s'a menţinut continuu.

Elysée Reclus a scris undeva că: „mai mult decât soldaţii, căutătorii de blănuri au fost adevăraţi cuceritori ai Siberiei". Jderul zibelin merită un imperiu. Animalele cele mai frumoase se găsesc în jurul lacului Baikal şi în regiunile muntoase. O varietate de jderi este şi animalul Polinski, care trăeşte în Siberia Centrală şi orientală, în regiunea sudică a lui Enysei, în districtul Uzletzk.

Dacă e vopsit ca imitaţie de zibelină, Polinsky este o blană excelentă. Trebue să notăm că şi cozile de Polinski au întrebuinţare: slujesc la fabricarea pămătufurilor.

Mai înrudit cu jderii decât cu dihorii este bizamul de Canada, a cărui blană solidă este foarte preţuită şi mult întrebuinţată. Destul de greu de lucrat, bizamul îngădue producţia unor haine care merită o avere. O piele de bizam valorează 2-3000 lei şi trebuesc optzeci pentru un mantou. Ese însă foarte mult imitat.

Hermina este o blană foarte capricioasă. Din când în când e la modă şi valoarea ei se înzeceşte. Pentru ca fiind apoi părăsită să scadă vertiginos. Cea mai frumoasă este hermina de Siberia din regiunile Iskini, Tara, Barabinsk.

Skunks-ul sau skonks este un carnivor mic care multă vreme a fost dispreţuit, deşi blana lui e foarte frumoasă. Motivul este că acest animal mic se apăra, prin un lichid infect, de un miros insuportabil. Blănarii au isbutit să anihileze acest miros, cu procedeele lor de apret, şi skonks-ul canadian şi american deţin astăzi un loc destul de însemnat, pe piaţa blănurilor.

Cine nu cunoaşte vidra şi n'a zărit cel puţin odată acest animal sălbatec şi temător, care populează râurile noastre? Dar lutrul frumos nu e cel din Europa ci e cel din Camciatca (Peninsula muntoasă a Siberiei orientale, între Marea de Behring şi de Ocknotzk), a cărui blană e atât de moale, de nuanţă fină şi plăcută la pipăit, încât o singură piele se plăteşte câteodată până la 100.000 lei şi mai mult.

Şi spre a termina, vom vorbi despre miei. Cel mai renumit dintre ei, astrahanul persan, produsul unei rase mult selecţionate de crescătorii din Buckara (Asia Centrală). In Basarabia se încearcă creşterea acestui animal minunat. Astrahanul de Basarabia este din ce în ce mai bun şi foarte uşor publicul ar putea fi convins că astrahanul românesc e din Persia, dacă n'ar fi anumite semne şi mărci de fabricaţie, care îi însutesc preţul.

Desigur că mai sunt şi alte animale dela care blănarii iau pieile, cum ar fi maimuţele, mânjii, al cărui consum e destul de mare, urşii şi alţi carnivori mari. Dar pe toţi aceştia i-am omis intenţionat pentru că în afară de mânji toţi ceilalţi nu vin în discuţie decât întâmplător, în blănărie.

DESPRE APRETUL BLĂNURILOR

Lucrul industrial al pieilor este o operaţie destul de complicată şi grea. Mai întâi se face *jupuirea*. Se separă adică pielea acoperită de peri de partea cărnoasă. Această operaţie o face de obiceiu chiar vânătorul.

Urmează apoi apretul sau tăbăcirea pieii făcută cu scopul de a face pielea imputrescibilă şi de a-i da elasticitatea necesară de a suporta lucrările ulterioare. Metoda de tăbăcire cea mai veche consistă în muierea pieilor într'o bae de alaun (piatră acră) şi de sare, o adevărată bae de conserve. După ce a fost scoasă din bae, pielea este îmbibată cu o substanţă grasă, care să intre adânc în ea. După ce a fost bine impregnată, e întinsă şi curăţată, subţiată, după care e din nou degresată. Operaţia aceasta e destul de curioasă. Pielea este degresată tot aşa cum îşi curăţă vrabia penele, scăldându-se în praful din drum. Se freacă adică blana cu rozătură de lemn, cu nisip fin, sau cu moloz şi apoi se bagă totul într'un butoi mare, orizontal care printr'o mişcare

de rotaţie în jurul axei le mestecă împreună. O scuturătură potrivită curăţă apoi pielea tăbăcită, gata să fie dată blănarului.

Foarte adesea blănurile — înainte de a fi confecţionate, se vopsesc. Arta vopsitoriei a ajuns la o desvoltare atât de mare, încât blănuri ordinare sunt transformate, ca aspect, în blănuri de lux. Vopsirea blănurilor, până în anul acesta se făcea exclusiv în străinătate, astăzi, avem şi în Bucureşti o vopsitorie.

In ceeace priveşte munca blănarului propriu zis, e o muncă individuală, care se sustrage analizei. Ea comportă intervenţii mecanice, şi calitatea acestei munci nu depinde decât de dibăcia profesională, de gradul de cunoştiinţă technică a meseriei.

Principiile sunt pe cât de simple, pe atât de greu de pus în practică. Se pot enunţa, după un autor foarte competent în felul acesta:

1) „O piele care alcătueşte un poligon neregulat, de o suprafaţă oarecare trebue să poată fi transformată într'o suprafaţă echivalentă, schimbându-i dimensiunile sau numărul — şi bineînţeles odată cu aceasta forma laturilor sale".

2) „Calculul cantităţii de piele care trebue întrebuinţată spre a face un obiect, se bazează pe deaîntregul pe proporţia suprafeţelor reciproce".

Putem uşor înţelege de aci cât de greu este învăţătura profesională într'o asemenea meserie.

Drept încheere, dăm mai jos un tablou al variaţiunii preţurilor principalelor blănuri confecţionate, în cursul anilor din urmă

B. B.

FELUL BLĂNII	ANUL 1929		ANUL 1932	
	Lei	B.	Lei	B.
Vulpe argintie ordinară	6.000	—	4.200	—
Vulpe argintie superioară	60.000	—	25 000	—
Haină de astrahan persan	40-80.000	—	40-80.000	—
Haină de lutru (Lutru de Hudson)	35.000	—	20.000	—
Haină de poney	8.000	—	12-15.000	—
Guler de skonks	8.000	—	10.000	—
Haină de iepure comun	4.000	—	3.000	—
Haină de iepure gen lutru de Hudson	8.000	—	5.000	—

O DOVADĂ CIUDATĂ

— „Şi dumneata îmi ceri să te cred?"

— „Desigur. Pentruce nu m'ai crede, în definitiv?"

— „Pentru că te-ai urcat în compartimentul meu, acum câteva ore, la Paris, şi acum îmi declari, pe cel mai sentimental ton, că mă adori, că n'ai iubit în viaţa dumitale o femee aşa cum mă iubeşti pe mine. Probabil că eşti cuceritor de profesie şi c'ai repetat aceiaşi formulă, multor femei pe care le-ai întâlnit".

— „Repet totuş, doamna mea că sunt îndrăgostit nebuneşte de dumneata, că de dragul dumitale aş pleca până la capătul lumii şi că nimic nu m'ar putea opri să-ţi îndeplinesc orice dorinţă".

— „Declaraţii, care le faci probabil în fiece călătorie.

— „Bine, dar sunt dispus săţi dau orice dovadă".

Doamna îl privi lung. Părea să fie sincer. Ochii lui vioi străluceau pe faţa energică, proaspăt rasă. Conturul hotărît al gurii sale, trăda pe bărbatul îndrăznet. sigur de sine.

— „Fi serios, amice, Dumneata urmăreşti o aventură de câteva ore şi eu nu sunt femeea care să mă pretez la asemenea glume turistice".

— „Pentru ultima oară repet: de dragul dumitale, aş fi capabil să comit orice nebunie. Te iubesc mult, mult de tot".

Femeea părea să aibe cel mult 28 de ani. Părul ei de un blond platiniu se revărsa bogat de sub pălărioara micuţă de catifea. Ochii-i negri îl sfredeliau de sub voaleta deasă. Mătasea toaletei îi reliefa toate liniile trupului şi în toată înfăţişarea ei, semăna cu un bibelou scump, dintr'un vitrină strălucitoare.

Trenul se apropia de Lyon. Doamna se ridică, se apropie de fereastră, privi peisagiile care sburau dealungul expresului, apoi se îndreptă spre uşa care dedea în culoar.

— „Mă iertaţi o clipă" spuse ea şi dispăru dealungul coridorului.

Peste câteva minute se înapoie şi-şi reluă locul pe canapea, în faţa necunoscutului.

— „Şi voeşti cu orice preţ să întrerupi călătoria, doamnă; Pentru ce să mai rămâi la Lyon câteva ore, când cu trenul acesta ai cea mai bună legătură pentru Nisa?"

— „Călătoria prea lungă mă plictiseşte".

— „O ţigară?"

Tânărul scoase o tabachere de aur, pe care o deschise şi o întinse necunoscutei. Aceasta voi să ia o ţigaretă din compartimentul din dreapta.

— „Mai curând un „Memphis". Luaţi din acele din stânga. Sunt mai parfumate".

Doamna îl fixă atentă, apoi o lucire ciudată trecu prin retina ochilor ei. Luă ţigarea, o aprinse, şi începu să svârle nourii de fum spre tavan. Deodată se clătină, duse mâna în dreptul ochilor şi începu să strige:

— „Ce-i asta? Mi-e rău, mi-e rău"... Doamna căzu pe canapea iar tânărul deschise fereastra şi aruncă ţigara...

Mulţimea depe peronul principal al gării centrale din Lyon, urmăria cu mare curiozitate un grup, care se îndrepta spre comisariatul de poliţie. La mijloc, o doamnă elegantă, sprijinită de doi hamali, iar în urma ei un tânăr corect îmbrăcat, între doi agenţi de poliţie.

Intregul grup intră la comisariat. Foarte galant, comisarul de serviciu întrebă pe călătoare dacă nu doreşte vreun întăritor, apoi cercetă împrejurările în care se produsese incidentul..

— „Domnul mi-a oferit o ţigară, care desigur că era îmbibată cu un narcotic, care m'a ameţit. Apoi nu ştiu ce s'a mai întâmplat cu mine. Probabil însă că ceilalţi călători din vagon au observat scena şi la intrarea în gara Lyon,. au avertizat poliţia".

— „Vă lipsesc ceva obiecte, bijuterii?"

— „Nu ştiu, trebue să controlez".

— „Cum puteţi afirma asemenea lucruri, doamnă?" interveni necunoscutul.

— „Dumneata să taci, camarade. Vom cere relaţii dela poliţia pariziană. Probabil c'ai mai dat asemenea lovituri prin trenuri". Comisarul îi aruncă o privire ucigaşe şi-şi vârî nasul într'un dosar.

— „Domnule comisar, nu permit un asemenea tratament. Numele meu este Sir Percy Huntingdon, din serviciul diplomatic al Marei Britanii. Cereţi vă rog relaţiuni asupra mea, la telefon, consulului nostru din acest oraş, domnul Robert Edwards".

Relaţiunile telefonice se dovediră foarte favorabile presupusului pungaş de trenuri, iar o analiză urgentă, executată de un medic care întâmplător se afla pe peron, dovedi că ţigările nu erau îmbibate cu nici un fel de narcotic, şi că leşinul doamnei se datora probabil unei slăbiciuni momentane.

Comisarul îşi ceru scuze, faţă de Sir Percy Huntingdon, şi întrebă pe cei doi călători:

— „Doriţi să călătoriţi mai departe spre Marsilia? Trenul porneşte peste trei minute".

— „Vrei să mai rămâi la Lyon, sau mergem mai departe, doamnă?" întrebă diplomatul, în timp ce o paloare cadaverică apăruse pe obrajii tinerei sale tovarăşe de drum.

— „Nu — răspunse aceasta speriată, — plec şi eu mai departe. Vrei să mă ierţi dumneata? iartă-mă că ţi-am pricinuit acest necaz".

— „Nu-i nimic. Se întâmplă! Şi luând-o de braţ, porniră ca doi prieteni spre vagonul din care coborîseră şi-şi reocupară locurile.

Trenul se puse în mişcare.

— „Nu ştiu, dar spaima pe care am tras-o mi-a slăbit îngrozitor nervii. Dacă mi s'ar aduce un păhărel de cognac din vagonul restaurant, n'ar strica"

— „Dece să mergem atât de departe — răspunse Huntigdon, — am în valiza mea o sticlă din cel mai bun whisky.

Se ridică, privi plasa de bagaje şi rămase pironit locului, cu ochii măriţi de spaimă. Dar aceasta trecu repede.

— „Va să zică, pentru asta ai simulat leşinul şi afacerea cu poliţia? Numai pentru ca banda dumitale de complici să-mi fure valizele, şi mai ales valiza diplomatică, pe care o purtam cu mine. Iată aci lanţul de care era legată. E tăiat".

Necunoscuta — care-şi aprinsese o ţigare, din proprie tabachere de data aceasta — zâmbi liniştită:

— „Nu te jena, scumpul meu domn. Trage semnalul de alarmă şi pune să mă aresteze. Dacă nici aceasta nu se mai numeşte o lovitură dibace, atunci şefii mei să-şi caute o altă colaboratoare".

— „Magistral lucrat! Pe cuvântul meu!"

— „Ei, ce aştepţi? Dece nu chemi pe cineva să mă aresteze?"

— „Nu pot".

— „Dece?"

— „Pentrucă te iubesc?"

— „Acum? După toate cele câte s'au întâmplat?"

— „Mai mult ca oricând. Te iubesc ca un nebun. Şi pentru că adineori am vrut să-ţi dau o dovadă a dragostei mele, ţi-o voi servi acum, cu sau fără voe"

— „Ce vrei să spui cu asta?"

— „In valiza diplomatică dispărută, aveam acte de cea mai mare importanţă, în legătură cu protectoratul britanic asupra Egiptului. Dacă aceste documente intră în posesia unei puteri străine, va isbucni un scandal european, iar cariera mea va fi nimicită. Acestea sunt faptele. Cum totuş averea mea îmi permite o viaţă independentă, renunţ la totul şi prefer să dispărem într'un loc necunoscut de nimeni, unde vom cumpăra o vilă micuţă, într'un parc enorm, vilă pe care o vom mobila după cum vei voi, şi unde nimeni nu va turbura dragostea noastră. Vrei să vii cu mine?"

— „Unde, la Nissa?"

— „Nu vorbi copilării! La Nissa, poliţia ne-ar găsi pe amândoi în trei zile. Nu crezi?"

— „Fii liniştit, ne vom adăposti în vila mea, unde am dat ordin să ţi se pregătească dormitorul dinspre mare. Eşti mulţumit?"

— „Cum adică?"

— „Servitorul meu, — care se află în acelaş tren, în clasa a doua, — va ajunge înaintea noastră la vilă. Mi-am permis să te invit. Cred că nu te superi".

— „Nu mai înţeleg nimic... Nu pricepi că dacă voiu fi arestat, sunt un om pierdut?"

— „N'avea nici o grijă. Atât bagajele, cât şi valiza diplomatică, sunt în perfectă siguranţă, la servitorul meu, care le-a şterpelit din cabină, în timp ce noi eram la comisariat, în Lyon. Astfel am putut avea dovada supremă că mă iubeşti. Altfel, cum eram să te cred?"

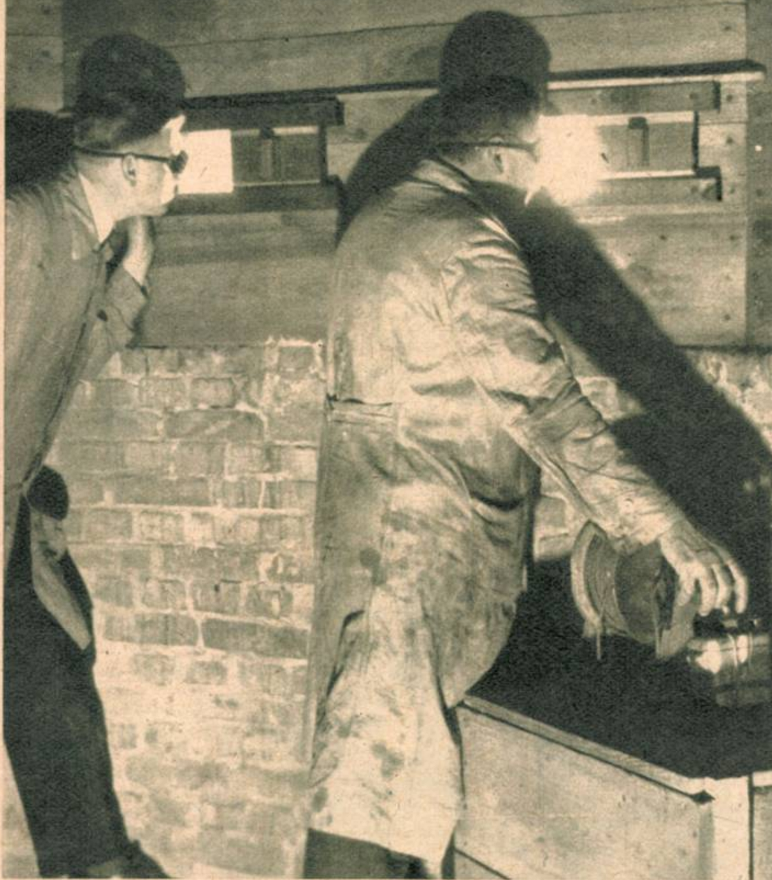
Sir Percy Huntingdon o privia înmărmurit. Dar îşi reveni repede:

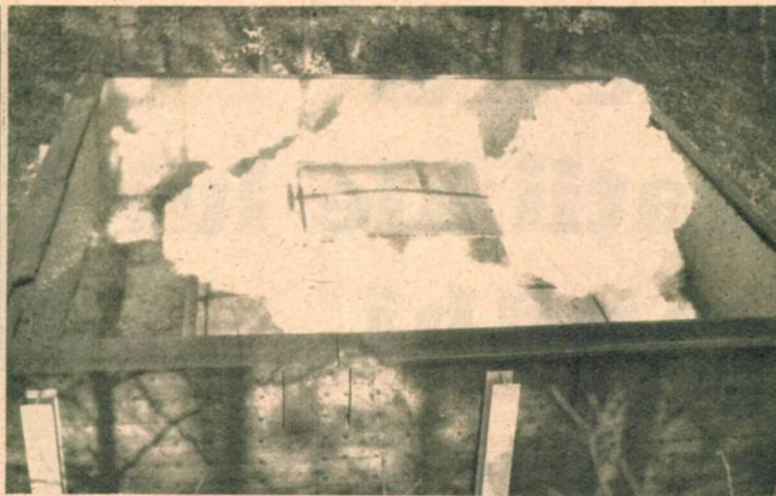
— „Iubito, eşti genială! Acum cred că-mi poţi incredinţa viaţa ta!"

— „Viaţa? Nu! Numai tinereţea mea"...

Trad. din englezeşte de V. Sch.

Cum se distrug bombele

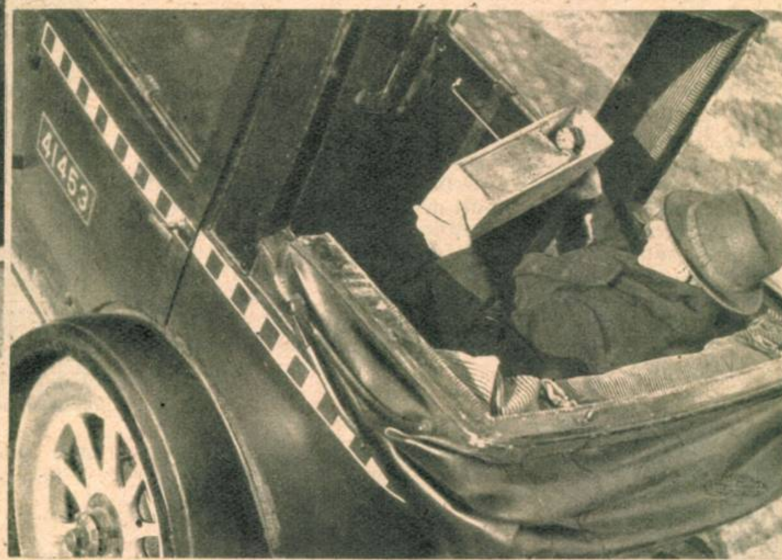

SE știe că în toate colțurile lumii au reînceput atentatele cu bombe, ca pe vremurile de tristă memorie ale anarhiștilor de toate categoriile. Dar cum polițiile sunt astăzi mai vigilente ca acele ale trecutului, tentativele sunt descoperite la timp, bombele sunt găsite în ascunzișurile lor și transportate cu mii de precauțiuni la institute chimice, special creeate, unde sînt demontate și făcute nevătămătoare.

Corespondentul nostru din Berlin, ne trimite alăturatele fotografii, care reprezintă: în dreapta paginei, sus: *Bomba găsită, este transportată cu cea mai mare grijă, de un funcționar special, la institutul chimic. Orice bruscare a coletului, poate provoca explozia. La institut, bomba este introdusă într'un fel de grotă uriașă, subterană, prevăzută cu pereți și capac de beton armat și oțel gros, unde printr'un contact electric, se aprinde explozibilul (jos) sub supravegherea unor ingineri, cari pentru motive de siguranță, conduc operația dintr'un adăpost solid construit (stânga).*

După amprentele digitale sau după felul cum a fost construită bomba, se identifică mai întotdeauna autorii atentatului.

Cele trei graţii ale lui Gandhi

CELE „Trei Graţii" ale pictorului Josuah Reynolds erau surori de sânge — celebrele frumuseţi irlandeze: Elisabeth, Barbara şi Anne Montgomery. Intre cele trei graţii ale lui Gandhi, nu există însă o legătură de sânge şi nici măcar o comunitate de vederi. Ele sunt *Madeleine Slade*, de naţionalitate engleză; *Nila Cram Cook*, americană şi *Sarojini Naidu*, indiană brahmană.

Miss Slade are faţă de el o atitudine idolatră şi servilă; Miss Cram Cook îl admiră ca ascet, iar D-na Naidu, îl apreciază pentru geniul său politic, spunându-i „Omuleţul" în faţă şi „Mickey Mouse" în spate.

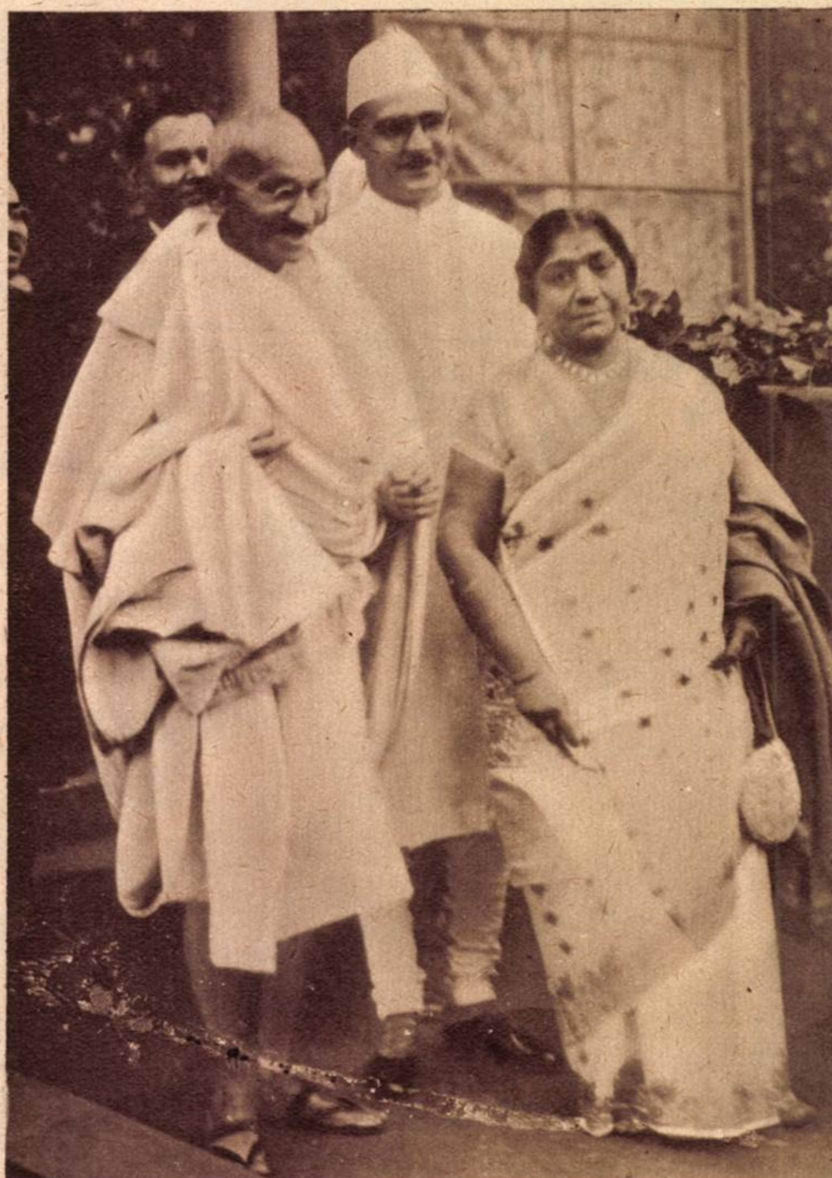
Miss Slade are faţă de Gandhi o mistică adoraţie şi-l serveşte ca o sclavă, omagiu pe care Gandhi îl acceptă ca pe ceva cuvenit. Un reporter american venit să-i ia un interview, scrie următoarele:

„Miss Slade apăru cu dejunul Omului Sfânt şi lăsându-se pe un genunchiu îl ţinu înaintea lui, ca o sclavă înaintea unui faraon"".

Gandhi îi vorbeşte cu asprime, atunci când îşi cere garnitura de dinţi falşi, pentru a mânca fructe, când vrea un măr sau o rufă curată şi o face cu toată seriozitatea.

Citām mai departe din articolul americanului:

„Pot spune ei (Englezii) că Gandhi, cu toată sfinţenia sa, nu încearcă un fel de satisfacţie, văzându-se servit de către o femee albă? E mai mult decât sigur că faptul acesta a făcut să-i crească mult prestigiul în ochii partizanilor săi. Ani la rând, aceşti oameni au primit tot felul de insulte, reale şi imaginare din partea mult urâtei naţiuni engleze şi iată că se iveşte tocmai o femee engleză care se pretează celor mai umilitoare acţiuni, pentru a servi pe Omul Sfânt. N'ar avea obicinuita psihologie omenească, dacă faptul nu i-ar bucura.

Sus: *Mahatma Gandi şi Sarojini Najdu, părăsind conferinţa Mesei Rotunde, care a avut loc la Londra;* Stg.: *Miss Slade, servila adeptă a lui Gandhi.*

Miss Cram Cook este o discipolă în perspectivă a lui Mahatma Gandhi. Ea nu-l cunoaşte încă, pentrucă deşi a venit în India spre a renunţa la lume şi pentru a deveni membră a „ashramului" său, reşedinţa dela Sabarmati, (o suburbie a Ahmedabadului, oraşul bumbacului) ea a decis că nu merită s'o facă, până când Gandhi nu va ieşi din închisoare.

D-na Naidu este aliata politică a lui Gandhi. Ea e singura în acest trio, pe care el o tratează pe un picior aproape de egalitate.

Gandhi n'ar putea spune ce părere are soţia sa despre activitatea lui politică, deşi a declarat: „Da, cred într'o completă egalitate pentru femei şi, în India pe care încerc s'o clădesc, o vor avea. Ceeace mi-a adus atâtea colaborări feminine este cred, trecerea mea la celibat şi instinctiva-mi simpatie pentru femei".

Gandhi a adoptat acest program de celibat după douăzecişidoi de ani de viaţă conjugală şi după ce a devenit tată a patru copii. Deşi e înconjurat de un mare număr de femei, d-na Naidu este singura cu care discută mişcările politice.

Care sunt antecedentele acestor trei principale discipole?

Madeleine Slade s'a născut acum patruzeci de ani la Reigate, lângă Dorking, localitate situată cam la treizeci de mile de Londra. Tatăl său, Sir Edmond John Warre Slade, a fost amiral în Marina Regală Britanică. Mama sa a fost fiica cea mai mare a răposatului Sir James Carr Saunders, la care Madeleine Slade şi-a petrecut copilăria şi o parte din maturitate.

Dinspre mama sa, Miss Slade a moştenit un sânge învăpăiat de ţigancă. Din motive inexplicabile, acest incontestabil fapt e foarte puţin cunoscut. Nu rămâne însă nici o indoială că Miss Slade îşi datoreşte culoarea măslinie a pielei şi temperamentul exotic, acestei moşteniri dela mama sa.

Madeleine Slade a locuit aproape fără întrerupere la Milton Heath, moşia bunicului său, timp de 13 ani, petrecându-şi vremea în cavalcade şi partide de vânătoare din 1907 până în 1920, când bătrânul a murit.

Nu lua niciodată parte la diversele serbări cu scopuri caritabile, ale doamnelor din ţinut şi nu prea era văzută în tovărăşia surorei sale, care s'a căsătorit mai târziu cu fiul rectorului din Buckland, lângă Reigate, funcţionar superior în serviciul civil Indian. Cele două surori, care erau singurele fiice ale Amiralului Slade, se întâlniau foarte rar şi după moartea bunicului său, Madeleine îşi petrecu majoritatea timpului în Elveţia. De când a plecat spre India, în 1925, ea nu mai ştie nimic de rudele sale.

S'a scris mult despre viaţa mondenă a Madeleinei la Londra, dar nimic din ce s'a scris nu e adevărat. Iată ce ne spune vara sa, Marie Slade:

„Madeleine e o fire pornită, ce se inflăcărează repede. Am văzut-o pasionându-se succesiv pentru diferite lucruri, pe care le abandona însă foarte repede".

Una din marile sale pasiuni a fost Lamond, pianistul și apoi Radclyffe Hall, autorul scrierei „The Well of Loneliness" (Fântâna singurătății). S'a dedat apoi magiei negre și practicelor Druzilor (un trib din Siria, ce ocupă coasta occidentală a Libanului).

Pe când se afla în Elveția, a căzut sub influența lui Romain Rolland, socialistul francez, acuzat în ultima vreme de către socialiști, că ar fi îmbrățișat comunismul. Rolland nu-l văzuse niciodată pe Gandhi, dar l-au fascinat teoriile acestuia de non-violență, pe care le considera un infailibil antidot al războiului și a scris despre eroul său un volum intitulat *„Mahatma Gandhi"* care a realizat un mare succes de librărie.

Missei Slade i-a plăcut atât de mult această carte închinată unui om pe care nici ea și nici autorul nu-l cunoșteau, încât a scris lui Gandhi, cerându-i s'o accepte ca discipolă. Gandhi i-a răspuns că n'avea s'o primească în „ashramul" său, mai înainte de a fi petrecut un an în meditații și strictă singurătate.

Ea a acceptat aceste condițiuni și a rămas un an în Elveția, urmându-i cu sfințenie prescripțiile.

Dr.: *D-na Nila Cram Cook, adepta americană a fruntașului indian;* Jos: *Scenă dela un congres pan-indian (în fund se văd corturile delegaților).*

In 1925, la capătul acestei perioade pe care ea o desemnează cu numele de „noviciat", a plecat în India, unde după ce a depus un jurământ prin care se lega să urmeze întotdeauna calea adevărului, a celibatului și a sărăciei, a intrat în „ashramul" lui Gandhi. Și-a ras capul, a adoptat vestmântul din pânză țesută în casă și trăește de-atunci într'o celulă de cel mult doi metri pătrați, cu podeaua de piatră și ferestre ca de închisoare. Posedă foarte puține lucruri în afară de câteva vase și tacâmuri de alamă, copăi pentru spălarea bumbacului și o roată de tors.

Când Gandhi e în „ashram", sau când îl însoțește în călătoriile sale, doarme pe o rogojină în camera lui, sau la ușa acestei camere. Ea e aceea care-i prepară mâncarea, îi spală rufele și-i masează picioarele, iar când primește binecuvântarea de seară, îngenunchiază înaintea lui.

Intrând în „ashramul" lui Gandhi, Miss Slade s'a lepădat de rudele, de naționalitatea și de numele său, adoptându-l pe cel dat de Gandhi — Mira Bei.

Faptul acesta a necăjit mult pe europenii cari cunosc bine India, pentrucă Mira Bei este numele unei faimoase femei indiene, care prin secolul al 15-lea, s'a dedat cu frenezie unui exces de dragoste și pasiune în numele lui Krishna. Mira Bei este o sfântă, patroană a curtezanelor, ce-i luau adesea numele.

Nila Craam Cook e un tip de femee cu totul diferit. Am întâlnit-o prima dată anul trecut în Martie, la Delhi, la Camera Prinților, unde a făcut o apariție foarte spectaculoasă; era drapată într'o robă creme, garnisită cu ghirlande de flori roșii. Panglici roșii îi înfășurau părul după moda femeilor din vechea Grecie; avea o geantă roșie, iar unghiile dela mâini și picioare — acestea din urmă foarte vizibile, întrucât purta niște sandale formate din câteva curele — erau lăcuite cu un roșu asortat. Pe obraji avea un strat de roșu foarte aprins, iar buzele-i erau ca două lipitori însângerate.

Cu două săptămâni înainte, Miss Cook provocase un mic scandal printre Hinduși, proclamându-și convertirea la credința Hindusă și încercând să asiste la ceremoniile religioase ce se țineau într'unul din templele lor. In mentalitatea poporului, prezența ei pângăria templul nu prin teatrala-i apariție ci prin faptul că Hindusul se naște, *nu se face* și ea s'a născut creștină.

„Bombay Times" publică în ziua de 21 Martie, următoarele rânduri în litere compacte.

HINDUȘII REVOLTAȚI DE VIZITA UNEI DOAMNE AMERICANE IN TEMPLUL DIN DWARKA

Nila Cram Cook este unica fiică a răposatului George Cram Cook, care a fondat faimoasa asociație artistică, cunoscută sub numele de Princetown Players. In această asociație al cărei ideal de bază era experimentarea gratuită a pieselor scrise de autori americani, el a relevat numele lui Eugene O'Neill, Floyd Dell, Susan Glaspell, cu care s'a căsătorit în 1913 și alții. Dar pe când cei cari s'au ridicat cu ajutorul său, au avut parte de o luminoasă strălucire pe firmamentul literaturei, numele lui a rămas palid, aproape necunoscut.

Simțind că nu realizase nimic în domeniul creeațiunei, își luă soția și plecă în Grecia, unde duse o viață de păstor, pe pitoreștile coaste ale Muntelui Parnas, până la moartea sa, în 1924.

Nila și-a urmat studiile sale istorice și clasice în America. In 1927, la vârsta de optsprezece ani, ea plecă în Grecia, pentru a lua parte la festivitățile dela Delphi și întâlni acolo pe Nikos Proestopulos, un tânăr aristocrat atenian și se căsători cu el.

Nila a moștenit temperamentul tatălui său, nu însă și talentele acestuia. Ea n'a putut scrie, dar a început să se ocupe de artele minore ale ținutului, studiând în special vechea muzică greacă. A găsit și ea în viața de astăzi a Greciei o fantomă a vechei Arcadii și auzind apoi de Mahatma Gandhi, a decis că India și nu Grecia trebue să fie țara viziunilor sale. Și-a lăsat bărbatul la Atena și a plecat spre India, cu băiețașul său în vârstă de trei ani.

Mai înainte de a se urca pe vapor, ea a făcut următoarele declarații reporterilor veniți pe chei s'o intervieweze:

„Am renunțat la viața lumească, ea nu e decât o iluzie... Mă voiu cufunda în apele Gangelui și voiu primi botezul de aderentă

a religiei hinduse, pentru a deveni brahmană. După convertire, mă voiu pregăti prin rugăciuni, posturi și meditații pentru a intra în *„ashramul”* lui Mahatma. Voiu fi atunci vrednică să servesc celei mai mari figuri spirituale din lumea de astăzi”.

***

Dar Nila Cram Cook nu l-a văzut încă pe Mahatma Gandhi. Când a ajuns în India, în August 1931, Gandhi era ocupat cu întrunirile sale politice și cu negocierile prin care urma să se stabilească dacă el avea sau nu să fie singurul delegat la cea de-a doua conferință ce urma să aibă loc la Londra. O lună mai târziu a plecat spre Anglia și când a revenit în India, s'a ocupat cu reînchegarea partidului său, care întretimp se desmembrase, iar trei săptămâni mai târziu, a fost arestat ca agitator.

„Ashramul” lui Gandhi fără Gandhi nu prezenta însă nici o atracție pentru Nila, așa că a plecat la Kashmir, pentru a-și face vilegiatura. După ce a petrecut un răstimp de șapte luni în India, a încercat să treacă la religia Hindusă și am văzut cum a fost primită.

Două săptămâni după ce am văzut-o la Delhi, am întâlnit-o la Bombay. Când a reapărut la Camera Prinților, purta tot un costum indian înflorat, dar de data aceasta era învăluită de sus până jos într'un albastru strălucitor de safir. Aș fi vrut să știu dacă numele său indian: Mela Naghini Devi (Zeița Șarpe Albastru) îi fusese dat pentrucă se decisese la această culoare, sau dacă nu cumva purta culoarea pentru a-și exemplifica numele. N'am putut însă să-i fac nici o întrebare în sensul acesta, pentrucă discuția noastră s'a învârtit tot timpul în jurul lui Gandhi și al sentimentelor ei pentru India.

„Deși am fost oribil tratată la Dwarka”, îmi zise ea „intenționez să-l aștept aci pe Maestru. Singura mea dorință e să urmez calea de renunțări, sacrificii muncă, celibat și iubire, a lui Mahatma Gandhi. Știu că prin iubire, umilință și sinceritate, acest mare suflet va arăta lumei drumul către izbăvire. In viitor, el va fi tatăl și călăuza mea, iar eu voiu fi fiica sa”.

— „Nu vă e câteodată dor de America?” am întrebat-o eu.

— „Nu, niciodată!” mi-a răspuns ea cu emfază. „Americanii duc o viață falsă, o existență iluzorie, de plăceri trecătoare. Nu mă voi mai reîntoarce niciodată la lumea materială a Occidentului. Am dat toate proprietățile și posesiunile mele fiului meu și am renunțat la viața mondenă. Am făcut un legământ de castitate și acum sunt brahmană” a adăugat ea mândră.

— „Cum puteți fi brahmană, Miss Coock? Brahmanii aparțin castei prin sânge și nu prin credință. Nu puteți deveni nici măcar o hindusă de cel mai inferior rang, oricât ați accepta crezurile lor, pentrucă spre a fi hindusă, se impune să vă fi *născut* hindusă. E obligatoriu să vă nașteți într'una din grupările lor sociale, ce se numesc caste.

— „Pot totuși să-mi facă și mie un loc” insistă ea cu încăpățânare.

— „Nu pot și orice ar face, rămân hinduși” persistai eu la rându-mi. „Ideea de rasă a dominat întotdeauna în religia lor”.

— „Atunci, pentru ce m'au convertit?”

— „Ei convertesc, dar nu primesc”.

— „Bine, dar e prea caraghios. La urma urmelor, hinduismul se bazează în mare parte pe castă, și casta este o organizație socială. Brahmanii au creeat sistemul castelor, de unde rezultă că pot creea un loc și pentru mine. Dacă n'o vor face, nu-i nimic. Când maestrul va fi ieșit din închisoare, îi va sili să mă primească”.

— „Aveți dreptate, Miss Cook, casta e un sistem social și nu greșiți când spuneți că brahmanii sunt supremi dar treceți cu vederea faptul că, această împărțire pe caste, a fost opera lor, practica și dreptul lor de consacrare *„fără apel”*.

„Cât despre Gandhi — ei bine e și el un paria. Acceptă Veda-urile ca inspirate, crede că brahmanii sunt prin decret divin cosacrați preoți ai zeilor și adoră vacile ca pe niște „mame sfinte” ale Hindușilor.

Dar acestea sunt trei din condițiunile esențiale de care ai nevoie pentru a *rămânea* hindus”.

„Gandhi nu se conformează regulilor privitoare la castă, hrană, activitate și locuință. Din clipa în care a călcat aceste legi el a încetat a mai fi un hindus în ochii comunității și a fost socotit un paria. Dar chiar așa, el, care nu mai e hindus, pentru că nu se conformează în totul formulelor hinduismului, s'a născut totuș în aceste idei, în această atmosferă, astfel că vă va respinge oricât ați dori dv. să vă conformați, pur și simplu pentrucă nu v'ați născut hindusă.

„Dar și dacă a fost aruncat cu ani înainte, în categoria pariașilor, de către poporul său, el n'a combătut niciodată legile castei pentru alții. Dimpotrivă, când i s'a prezentat vre-o pricină, el a fost totdeauna de partea omului din casta superioară. Așa că mă tem că n'are să facă nimic pentru dv.”

— „Eu sunt sigură că mă va sprijini, după ce mă va fi văzut” a declarat atunci Nila. „Știu că va determina pe brahmani să mă recunoască”.

Miss Cook cunoaște scriptele brahmanice dar nu-i cunoaște pe brahmani.

***

D-na Naidu n'a moștenit nici sânge țigănesc nici geniu excentric, ea e mlădița pură a unei familii ortodoxe brahmane. Totuș, a rupt-o și ea cu convențiile comunității, mai înainte de a deveni o aderentă a lui Gandhi.

Sarojini Chattopadhyaya s'a născut la Haiderabad, în anul 1879. Tatăl său, Doctorul Aghorenath Chattopadhyaya, descinde dintr'o veche familie brahmană, originară din Bengal. El și-a luat diploma de doctor în științe, la universitatea din Edinburg în 1877 și a studiat după aceea în Germania, la Bonn. La întoarcerea sa în India, a întemeiat Universitatea Nizamului de Haiderabad (Nizam-ul este omul cel mai bogat de pe lume) și nu s'a mai ocupat de atunci niciodată în direcția avansării culturii în India.

Sarojini, cel mai mare dintre copiii doctorului, a primit o educație strălucită dela tatăl său. Dotată cu o inteligență foarte receptivă și cu un spirit foarte vioiu, și-a format de timpuriu o cultură vastă, astfel că la treisprezece ani trecea cu succes examenele universității din Madras și deveni brusc celebră. Fu trimisă apoi în Anglia, în anul 1895, când împlinia 16 ani și studiă acolo la King's College din Londra și la Girton College din Cambridge.

In 1898, revine în India și se căsătorește aci cu Doctorul M. G. Naidu, un Rajput în serviciul Universității Nizam. Căsătoria sa a provocat un mare scandal în societatea hindusă, pentrucă soțul său făcea parte din casta mijlocie, pe când familia Chattopadhyayas aparținea celei mai superioare pături de brahmani din Bengal.

A început să facă versuri încă din copilărie și în 1905 publică primul volum de poezii, intitulat „Pragul de aur” relevat de Arthur Symons, remarcabil poet și critic. Talentul ei era atât de puternic, încât a atras asupră-și atenția lui Sir Edmund Gosse care a scris o prefață pentru cel de-al doilea volum al său „Pasărea timpului” urmat de „Aripi sfărâmate” și toate trei volume au fost traduse în principalele dialecte indiene. In 1914 a fost aleasă membră a Societății Literare Regale.

In 1905, a făcut mare senzație vorbind la Calcutta de la tribună, înaintea „Conferinței Intregei Indii Sociale”. Aceasta a marcat începutul unei cariere politice active. S'a dovedit atunci o elocventă oratoare și și-a câștigat entuziasta admirație a studenților indieni. Reușita-i încercare de emancipare a fost un exemplu stimulent pentru multe femei indiene, întru ruperea lanțurilor tradiționalelor lor restricții, dar n'a făcut niciodată nimic direct, pentru ele.

Ghandhismul D-nei Naidu e departe de nonrezistență. Ea a avut întotdeauna o fire războinică, un spirit revoluționar. Dar nu d-na Naidu e inconsecventă, ci Gandhi, pentrucă deși predică non-violența și non-rezistența, a cerut întotdeauna în mod deschis înarmarea tuturor Indienilor.

Dar pe lângă marele-i talent de poetă, pe lângă fascinanta-i personalitate și pe lângă vioiciunea spiritului său, D-na Naidu posedă o extraordinară claritate de vederi.

La Delhi, când Gandhi negocia cu Lordul Irwin în privința Conferinței dela Londra, ea a pledat pentru a se trimite în Anglia un mic comitet plenipotențiar, care să elaboreze o Constituție.

— „Ceeace ne trebue, spunea ea, este un comitet de afaceri compus din cel mult 12 delegați indieni. Nu puteți face ca o întrunire publică să emită decizii”.

A insistat apoi ca Gandhi să fie singurul delegat Hindus. „E singurul mijloc de a realiza ceva” a declarat ea. „Gandhi să ne reprezinte pe noi, musulmanii să-și trimită doi sau trei reprezentanți, iar prinții alți doi.

D-na Naidu a fost arestată în Mai 1930 după ce condusese în repetate rânduri atacuri de masă asupra minelor de sare ale guvernului. Ea se află acum din nou în închisoare, fiind arestată anul trecut în Aprilie, după ce sfidase cu persistență ordonanțele din Bombay. A fost condamnată la un an închisoare la Yerovda Gaol, unde se află prizonier și Gandhi.

Sarojini Naidu n'are o înfățișare atrăgătoare, fiind scurtă și grasă, cu tenul foarte oacheș și mâinile diformate de grăsime. Dar aceste defecte fizice dispar când începe să vorbească. Siguranța pe care o respiră, persuasiva-i elocventă și vocea-i caldă, fac din ea o personalitate magnetică. E foarte agreeată în cercurile societății engleze, atât din insula britanică, cât și din India, iar la Bombay ține un salon la Taj Mahal unul din cele mai mari hoteluri ale lumei. In fiece seară din epocile când nu face turneuri politice este „acasă”, și primește tineri englezi, rajahi, musulmani și gandhiști — un adevărat amalgam de figuri — politicieni și voiajori, socialiști și comuniști, muzicanți, dansatori, studenți lipsiți de mijloace și gazetari americani.

Puritanii congresiștilor o privesc însă cu neîncredere, pentrucă deși îndeamnă populația indiană la boicotarea pânzeturilor străine, își comandă la Paris „sarisurile” și poartă adesea un șal indian bogat brodat, ce s'a evaluat la vre-o trei mii de dolari.

In Anglia, pe care ea o numește „patria vieței mele intelectuale” se bucură de simpatiile West-Endului și când l-a însoțit pe Gandhi, cu ocazia celei de-a doua conferință, era mereu punctul de atracție la diferitele recepții date cu această ocazie, pe când Miss Slade cumpăra verze dela zarzavagiii din East End, pentru dejunul lui Gandhi. Această dinamică femee, prima mare poetă și politiciană Indiană, e după cum am mai spus, un personagiu fascinant.

Cele Trei Grații ale lui Gandhi formează un isbitor contrast, dar prezintă totuș un punct comun și anume: niciuna nu s'a gândit să lucreze la ridicarea femeii indiene.

PATRICIA KENDALL

ŞI AFARĂ STĂTEAU FLĂMÂNZII...

— „Să vezi, au făcut 900 de lei „tacâmul", ca să nu vie decât lume bună. Toate mesele au fost reţinute, nu cred c'o să mai găsim..."

— „Mergem mai bine la G., e numai 350 lei".

— „Dar ce sunt nebună, să mă bag la un loc cu toată mitocănimea? Cu 350. — cine vrei să vie?!"

— „Bine soro, dar nu-i păcat să cheltuim într'o seară 2000 lei, şi dacă luăm şi o sticlă de vin, sau una de şampanie, s'au dus trei miare?!"

Dar „când femeea vrea"... S'au dus unde era mai scump.

* * *

In seara de revelion toate restaurantele, toate cafenelele, toate localurile de consumaţie din Bucureşti, au fost tixite. „Odată într'un an, vrea omul să petreacă!" In peste cincizeci de localuri, aproape douăzeci de mii de oameni au cheltuit între 350 şi 1500 lei fiecare pentru o masă şi un pahar de vin.

Cât s'a aruncat în vânt, în seara de revelion, în Bucureşti, puteau trăi mulţumiţi zece mii de oameni, timp de o lună.

* * *

Inghesuiţi în jurul meselor, bărbaţii în frack sau smocking, şi femei cu spatele gol până la ultima vertebră, se străduesc — maimuţărind gesturi silite şi mai demult învăţate — să pară vesele. Risipă de mâncare şi râsete false; muzică stridentă şi interpelări ce vor să fie cu haz. Atmosfera e însă grea, pentru că instinctiv fiecare simte că afară, până departe, stau flămânzii sgribuliţi de frig.

La miezul nopţii, se sting luminile pentru o clipă, şi bucătarii aduc purcelul viu, care guiţă ascuţit. Dar în guiţatul lui dureros, e o chemare de desnădejde: „afară sunt flămânzii..."

Bărbaţii şi femeile dinăuntru încep să cânte şi să zbiere, aruncă serpentine şi dau drumul la pocnitori, dar oricât de mare e sgomotul, mustrarea domoală o aude fiecare: „afară stau flămânzii!..."

Inlăuntru, în sunete de jazz, oamenii ţopăesc, înghesuindu-se unul în celălalt; îşi pun tichii de hârtie, şi beau şampanie şi lichioruri, dar fiece atingere, fiece gâlgâire, produce înfiorare şi spaimă: „afară sunt flămânzii..."

* * *

O! Dacă aş fi avut îndreptăţirea, dacă aş fi avut cu mine forţe! Aş fi silit pe fiecare dintre cei douăzeci de mii de inşi, care în noaptea Anului Nou au svârlit sute şi mii de lei, spre a se ameţi o clipă, uitând legiunile de flămânzi, să dea cel puţin cât au plătit pe mâncare şi băutură, pentru cei sărmani. Aş fi strâns multe milioane şi aş fi impiedicat poate astfel, ca în sufletul celor lipsiţi de bucuriile acestei vieţi, să se mai adauge o picătură în paharul de amărăciune şi revoltă.

n. c.

DOUĂ VIEȚI

CAPITANUL se plecă o clipă peste marginea punții, căutând să străpungă cu privirile întunerecul tropical. Era tânăr, cu mult mai tânăr decât bărbatul slab, tomnatec, care sta rezemat de balustrada goeletei și părea îngrijorat, neliniștit. Bendham, celălalt, avea un aer plictisit — era atât de absent și de indiferent, încât atitudinea sa da impresia unei stări morbide.

— „N'ar trebui să acostez" zise tânărul căpitan.

— „Acostează", răpunse Mendham cu o voce obosită.

— „Fluviul se umflă, Sir. Ce veți face dacă vasul își va rupe legăturile?"

— „Asta n'are să se întâmple, poți fi liniștit. Am mai ancorat în locul acesta de câteva sute ori".

— „Nu'mi vine să vă las singur, Sir". Adăuga mereu acest „Sir", din respect pentru vârsta lui Bendham, pentru superioritatea experienței lui de navigator în acest colț de lume și mai cu seamă pentru faptul că acesta era proprietarul vasului.

Plictiseala lui Bendham făcu subit loc unei violente isbucniri de nerăbdare.

— „Pentru numele lui D-zeu omule! D-ta nu existai nici măcar în embrion, pe vremea când eu cunoșteam fiecare vârtej al acestui râu.

Cu un aer plouat de copil mustrat, căpitanul coborî scărița de frânghie ce atârna peste bord și sări în barca automobil. Bendham rămase rezemat de bară, urmărind bărcuța ce-și croia drum în apa clocotitoare a fluviului.

„Doamne, când mă vor lăsa în pace?" își simția gândul cu atâta intensitate încât îl spuse tare, cu pornire.

In afară de soția sa, care dormia sub punte și de malaezul rămas lângă el pentru a-l servi, nu se mai afla nimeni pe vas. Bendham se simția privit de omul cu pielea galbenă, care sta ghemuit pe rogojina sa, în partea dinapoi a goeletei, așa cum simți fixați asupră-ți ochii unei pisici, de a cărei prezență n'ai idee.

Se întoarse către malaez și-i spuse în limba ingidenă:

— „Du-te de te culcă. N'am nevoe de tine. Treci sub punte.

Malaezul își strânse tăcut rogojina și dispăru în jos pe scări, cu pași ușori de pisică. Bendham avu atunci un suspin de ușurare. Insfârșit, era singur pe punte.

De o parte și de alta, se zăriau liniile lungi și întunecate ale țărmului. Știa prea bine ce se afla îndărătul lor — un zid compact de junglă sufocantă, întrerupt doar de mizerabila așezare omenească a cărei existență era marcată de sclipirile câtorva felinare.

Atrași de luminile goeletei, țânțarii se adunaseră băzâind în nouri deși pentru a face situația și mai intolerabilă. Bendham intră sub cortul de plasă, ridicat de malaez, pentruca să poată rămâne sus pe punte. Erau aci două chaise-longue-uri și o măsuță, pe care se aflau câteva pahare, o sticlă cu whisky rece, o alta cu sifon, o lampă cu petrol și un vas cu ghiață, fabricată în mașina refrigerentă de sub punte.

— „Călătoresc acum în confort și lux — cu totul altfel decât în vremea când am văzut pentru prima dată acest fluviu" gândi el dar adaose aproape imediat cu amărăciune. „Și ce-i cu asta?"

Trase repede perdeaua dela intrarea cortului, pentru a împiedeca intrarea insectelor și-și turnă de băut, fără a mai pune ghiață în pahar. Avea impresia că aceasta îl înfierbânta, în loc să-l răcorească.

Era un bărbat înalt și svelt, figura-i prelungă, frumoasă, respira energie iar părul negru și ondulat începuse să încărunțească. Pielea-i avea o nuanță pronunțată de gălbui, — culoare ce devenise permanentă mai înainte de a fi împlinit treizecișicinci de ani — datorită frigurilor și îndelungatelor expuneri la soare.

Se simția în sânul unei lumi ciudate, populată de ființe ce se furișau sau se târau, sburau, se cățărau și înotau — o lume primitivă în care hrana, somnul, reproducerea și evitarea morței formau începutul, miezul și sfârșitul, o lume, gândia el cu un sentiment ciudat de alinare, care cu toată sălbătecia ei, era simplă. O cunoscuse profund. Trăise această viață. Pentru ce oare îi era acum cu neputință s-o recucerească? Doisprezece ani se scurseseră de când se întorsese în Anglia om bogat și în timpul acestei ultime perioade, averea lui crescuse mereu, dar ceeace-i mai ciudat, pe măsură ce se îmbogățise, viața își pierduse pentru el din farmec. Existența-i devenise tot mai intolerabilă și acum, când nu mai putuse rezista, revenise în aceste locuri, unde pusese bazele averei sale, mai înainte de a fi împlinit treizeci și șase de ani. Străbătuse jumătate din glob, pentru a-și alina oribila nostalgie ce-l tortura, dar acea lume primitivă ce rămăsese neschimbată, așa cum o lăsase, îl întâmpina acum ca pe un străin, inaccesibilă și batjocoritoare parcă. Plecase pentru a se încâlci undeva în acțiuni și rente, în responsabilitățile și convenționalitatea altei lumi.

Deodată zări în depărtare licărirea unei lanterne. Voci omenești se auziau dinspre satul de pe țărm. Luminile se stinseseră pe rând, nemai rămânând decât două sau trei, iar una din ele începuse să înainteze. Cineva mergea ducând o lanternă. Nu era nimic extraordinar în asta, dar întâmplarea îl fascina. „Poate că sunt cam amețit" își zise el. Se uită la ceas. Două după miezul nopții.

Revăzu în minte satul, un roiu de colibe în mijlocul cărora se ridica mizerabila locuință a guvernatorului portughez. Lătrături străbătură vâjâitul insectelor. „Probabil că e Mason cu echipagiul. Se și întorc. Dece nu m'or fi lăsând oamenii ăștia în pace? Dar nu era singur.

Jos sub punte dormia liniștită Jenny, soția sa. Era o femee tânără, drăguță, calmă, o soție perfectă. Da, afurisita, o soție perfectă, a cărei unică preocupare era *el!*

O mai auzia parcă spunându-i, în timp ce cobora de pe puntea vaporului, la Singapore:

— „Am vrut să-ți fac o surpriză, Darling, și iată-mă — am venit cu Pacificul Canadian". Și mai înainte ca el să-i fi răspuns ceva, îl sărută în acel fel al ei, atât de pasionat, de deplasat la o femee fină și bine crescută — un sărut ce-l desgustă, întrucât îi da senzația că femeea încerca să pună stăpânire pe el, sau cel puțin pe acea parte din el pe care nu înțelegea s'o cedeze nimănui.

Inchise ochii. Pentru ce n'o urcase imediat pe vaporul ce pleca spre Europa? Dacar fi expediat-o atunci acasă, ar fi scăpat de devotamentul acela enervant cu care-l împresura, de acea oribilă solicitudine cu care se încăpățâna a fi o soție perfectă.

Când redeschise ochii, văzu că lumina nu se mai mișca dealungul țărmului ci înainta pe pânza apei. Câinii nu mai lătrau și-și dădu seama că nu putea fi vorba de întoarcerea echipajului, fiindcă în loc de mișcarea fermă a bărcei cu motor, lumina lanternei trăda puternice oscilații.

Era o luntre indigenă, ușoară ca o coajă de nucă și se întrebă ce misiune misterioasă făcuse să se avânte pe apa sbuciumată a râului o luntre atât de fragilă. Dar sentimentul propriei sale amărăciuni îi înăbuși curiozitatea. Nu se ridică de pe scaun pentru a urmări mișcările luminei ce înainta spre el, săltând pe unda râului ca un licuriciu, ci închise pur și simplu ochii. Auzia încă vag bâzâitul țânțarilor ce-i părea acum un tunet îndepărtat.

„Trebue sa fie vre-o buturugă" gândi el „dar buturuga ar fi lovit vasul și și-ar fi continuat drumul pe apă, pe când sgomotul acesta se repeta ușor și neregulat. Iși aminti apoi de luntrea pe care o văzuse traversând râul și fu cuprins de o emoție violentă.

Mâinile lungi subțiri și bronzate se încleștaseră pe stinghia chaise-longue-ului iar trupul i se cabrase în efortul de a identifica sgomotele. Inima-i bătea mai repede și se simția iar vioi ca altă dată. Alcoolul îi răspândise în trup o furnicare plăcută și avea convingerea că din abisul unde i se prăvălise sufletul, chiar moartea l'ar fi lăsat indiferent. Inquietirea aceasta pe care o simția iar acum, pentru prima dată după atâția ani. — din noaptea când își luase rămas bun dela Albertina Robb și dela viața pe care o dusese în jurul junglei — era totul pentru el. In acest timp sgomotele continuau. Se părea că cineva urca scara de frânghie ce spânzura peste bord. Auzi apoi pași pe punte. Luna dispăru iar în dosul unui nour negru și-i fu cu nepuință să distingă ceva prin furnicarul de țânțari, adunați ciorchine pe pereteaua cortului.

Pașii veniră direct la baldachinul de plasă care fu ridicat brusc cu mișcarea expertă a cuiva, familiarizat cu viața tropicelor și Bendham distinse în lumina extrem deslabă a lămpii micșorate, o siluetă albă. Arătarea purta pantaloni și o jachetă de pânză, iar pe cap avea un coif, peste care cobora un văl menit să-i apere fața de țânțari. Silueta aceasta nu era însă a unui bărbat. Distingea sub jachetă conturul greu al unui piept debordant de femee.

O mână aruncă vălul înapoi peste coif cu un gest femenin și extrem de familiar. Ii era imposibil să-i distingă trăsăturile, dar auzi o voce spunând: „Hello Jim" și avu senzația că visa.

— „Tina, pentru numele lui D-zeu!

Și avu aproape imediat certitudinea că aiura, sau că era nebun. Această femee corpolentă și grosolană nu putea fi Tina!

— „Eram cu guvernatorul" îi răspunse vocea Tinei „când am aflat că ai acostat aci". Era o voce caldă și cam groasă, cu un accent ușor, ce nu era nici olandez, nici francez și nici rus. Era o voce unică. Femeea vorbia calm, cu nepăsare chiar, ca și cum s'ar fi despărțit, nu cu doisprezece ani înainte, ci abia în ziua precedentă.

Și într'o secundă Bendham retrăi un întreg deceniu: dispărută pentru totdeauna — nopți pe râu, la Grand Hotel du Cap, la Singapore, în Sumatra și nopțile de pe vechea goeletă *„Artemis"* a cărei epavă zăcea de mult pe nisipul unei insule, la vre-o sută de mile depărtare de punctul unde se afla acum.

— „Vrei să-mi dai ceva de băut?" zise femeea, rupându-i șirul gândurilor. Bendham reveni la realitate. Ridică fitilul lămpii și o privi lung în tăcere. Se îngrășase mult. Voluptoasele rotunjimi de altă dată degeneraseră în pură corpolență. Fața-i era puhavă și prost vopsită.

Gura-i senzuală devenise informă îi rădea acum cinică desvăluind doi dinți de aur pe care nu-i avusese pe vremuri. Doar ochii-i rămăseseră neschimbați, frumoși, luminoși și turburători. O clipă simți iar căldura slabă a unei flăcări, care altă dată fusese cât pe aci să-l mistue. Dar senzația aceasta nu i-o da femeea, ci ochii, vocea ei și ceva care nu mai era decât o amintire—amintirea Albertinei Robb, parte olandeză, parte rusoaică, parte franțuzoaică, dar o optime malaeză. Și elementul malaez fusese cel care-i acaparase în cele din urmă trupul.

— „Stau cu guvernatorul".

Stia el ce însemna asta și-l cunoștea bine și pe guvernator, un portughez gras, unsuros, cu pielea măslinie.

Ea suporta indiferentă acest examen. Il privia zâmbind.

— „Da, m'am schimbat" zise aprinzându-și o țigară, cu toată nepăsarea unui malaez. „Dar nici tu nu mai ești acelaș. Ce vrei? Așa e viața!

— „Ai luat un luntraș cu tine" întrebă el.

— „Nu, am venit singură". Femeea arătă cu capul înspre țărm. „Era beat, așa că am venit pe furiș încoace. E foarte gelos".

— „E o nebunie să vii singură pe o apă ca asta".

Ea-l privi înciudată:

— „Noi doi am întâmpinat primejdii cu mult mai mari".

Bendham văzu atunci înainte-i nu femeea aceasta buhăită, care venise să-i turbure liniștea, ci pe Albertina Robb rămasă undeva cu ani în urmă suplă, sculpturală bronzată de soare.

Vizitatoarea luă loc și chaise-longue-ul părăi sub greutatea trupului ei. Nu părea să găsească nimic deplasat în această vizită nocturnă.

Se purta ca și cum se despărțiseră abia eu o zi înainte.

Cu mici întrebări și fraze banale, cei doi bâjbâiau, căutându-și drumul unul către celălalt.

Ea părea că lua lucrurile mai ușor, că acceptase totul, așa cum te pleci înaintea inevitabilului, pe când în el mocniau revolta și disperarea.

— „Ți-ai făcut o situație frumoasă" reluă femeea după câteva minute de gândire „Ți-am urmărit când și cand cariera, de câte ori imi cădea in mâini un jurnal englez. Trebue să fii foarte bogat.

— „E adevărat. Dar tu?

Ea luă o inghițitură de whisky, mai înainte de a-i răspunde.

— „Eu... mai am încă ceva din ceeace mi-ai dat tu".

— „O să ingrijesc ca să ai mai mult".

Femeea isbucni în râs.

— „Nu nu-mi trebue mai mult."

In privirile ei licărea o nuanță ușoară de ironie.

— „Am tot ce'mi trebue. Pe guvernator il las. Plec cu vaporul următor". Arătă cu capul spre sat. „El nu știe nimic. N'are să afle decât după ce voiu fi plecat. Mă duc la Penang."

— „Și ce ai să faci apoi?

— „Am să-mi cumpăr o casă, am să îmbătrânesc și am să mor.

Nu părea să-i mai poarte ranchiună pentru umilirea pe care i-o adusese, plătind-o atunci când plecase, lasând in urma-i Orientul, pentru a deveni o putere, un om bogat la Londra, pentru a se stabili acolo, pentru a se căsători și pentru a deveni o personalitate. Putere! Bogăție! Personalitate! Cuvintele acestea ii treziau un ecou amar în suflet Revedea plantația de cauciuc dela Anao, revedea veranda și pe Albertina Robb, și simția iar spaima și îndoila ce-l năpădiseră în ziua când se plimbase pentru ultima dată prin junglă luându-și rămas bun pentru totdeauna dela viața de până atunci. Iși amintea că se intorsese pentru a privi în urmă-i o ultimă dată, cu un regret subit că pleca. O revedea pe ea, acolo, pe verandă, urmărindu l cu privirile indurerarte, dar fără o mișcare, fără un cuvânt, fără o lacrimă — mută și rece.

— „Ce s'ar fi intâmplat dacă în loc să-mi urmez drumul, m'aș fi întors?"; se intrebă el din nou.

— „Ai încetat să-mi mai scrii" reluă Bendham.

— „Aflasem din ziare că te-ai însurat", răspunse ea, apoi, ridicând din umeri „Și pe urmă... totul se sfârșise".

— „Nu" replică el. „Așa ceva nu se sfârșește niciodată".

Auzi din nou evocatoarea voce dominând caldă vacarmul țânțarilor.

— „Când am aflat că te afli pe bordul acestei goelete, am vrut să te mai văd odată pentru ultima oară. Sunt sigură că nu ne vom mai intâlni. Am vrut să te văd... ezită un moment și Bendham avu impresia că ar fi vrut să spună mai mult, dar se abținea. La lumina slabă a lămpii de petrol, văzu in ochii ei o expresie ce făcu să-i treacă prin trup un val de căldură. Clipa aceasta aduse între ei o mare apropiere, pentruca să se simtă imediat mai îndepărtați decât oricând.

— „L'am îmbătat pe Portago" râse ea. N'are să se trezească decât mâine la amiazi." Iși aprinse o nouă țigară. „Poate că n'ar fi trebuit să vin" Apoi lăsându-și privirile în pământ: „N'am venit să te plictisesc, nu vreau bani. N'am să te mai supăr — niciodată!"

Cum Bendham nu răspundea nimic, ea continuă:

— „Pari bolnav și obosit. Friguri?"

— „Nu, n'am nimic. Cel puțin trupește".

— „N'ar fi trebuit să revii aici. Nu mai suporți climatul".

— „Dece nu?" isbucni el furios. „Sunt rezistent — tot atât de rezistent ca și atunci când am plecat".

— „Nu, Jim. Asta e cu neputință, pentru că nimeni nu rămâne pe loc; dar nu asta am vrut să spun. De ce-ai revenit?", reluă ea, după câteva clipe de tăcere, privindu-l țintă în ochi.

Mai înainte de a răspunde, el se întrebă unde vrea să ajungă.

— „Am venit să-mi văd pământurile". Și ca și când ar fi uitat, „și să colecționez plante. Tot ce-am strâns până acum se află împachetat in cutiile depe punte. Sunt destinate unui muzeu".

— „Colecționezi plante?" repetă ea cu o voce in care se simția o nuanță ușoară de ironie. „Asta ar fi un nume bun pentru ceeace fac și eu". Arătă din nou cu capul spre sat: „Colecționezi plante! Toți avem câte ceva de făcut, până când ne vine ceasul morții".

— „Am trecut acum trei luni pe lângă Patna", reluă ea zâmbind, după câteva minute. „Atât de aproape, încât am văzut pe țărm micul tău vas „Artemise". N'a mai rămas din ea decât scheletul".

Bendham nu răspunse nimic, dar repeta în gând cuvântul „schelet".

— „Am petrecut Crăciunul la Hotel du Cap. E neschimbat. Bătrânul Vermaeren a rămas cum il ști — ceva mai pleșuv și mai gras doar".

Nu, gândi el mai departe, era cu neputință. Totul s'a schimbat. Mai gras și mai pleșuv. Se hotărî să renunțe la planul pe care și-l făcuse, de a revedea Hotel du Cap. Femeea continuă însă exasperantă să răscolească trecutul, reinviind amintiri pe care el se străduise să le ignoreze.

— „Am văzut in jurnal c'ai făcut o partidă bună — o femee tânără, drăguță, distinsă — cum și trebuia să fie. Erai menit pentru așa ceva. Eu nu am fost niciodată destul de bună pentru tine".

— „Doamne, ai fost doar destul de bună pentru mine!"

— „Nu, in noua ta viață nu! Te-am însoțit atât cât am putut. Mai departe nu ți-aș fi putut face decât rău. O eurasiană n'avea ce căuta acolo și apoi, eram prea cunoscută în această parte a lumii. Mi te închipuiam apărând la banchete. Imi părea că văd prin hoteluri lumea adunându-se în grupuri la apariția ta, șoptindu-și: „Iată-l pe Bendham, magnat al cauciucului!" Ești un om mare, Jim. Am simțit asta dela început — de cum te-am cunoscut. Dar nu te-am putut insoti. am mers atât cât am putut".

Bendham își da seama că orice ar fi făcut ea aducea între ei vechea lor intimitate și căuta să-i țină piept. N'ar fi putut spune cum, dar simția că ea își insinua ființa voluminoasă și puhavă, între el și femeea de sub punte. Punea stăpânire pe el, deși se apăra cu disperare.

— „Am auzit că e și ea cu tine", reluă femeea privindu-l țintă in ochi.

— „Da, e sub punte. Nu-i pasă de nimic — nici măcar de căldură".

— „O soție bună. Nu te plictisește niciodată. Minunat de credincioasă și de devotată".

Cum de știa ea asta? Cum de știa ea că Jenny era ca o liană parazită? Devotată, credincioasă.

Brusc, își pierdu stăpânirea de sine și isbucni violent:

— „Ce vrei cu mine?"

— „Nimic", ii răspunse ea calmă. „Mă interesează, sunt curioasă. Asta-i foarte natural. Indiferent de rassă. Mai înainte de a fi eurasiană, sunt femee. Mă bucură că ți-ai găsit o soție bună, care să te ingrijească".

— „Ah, da, mă ingrijeste. Nu mă pierde o clipă din ochi". Dar ii fu aproape imediat rușine de această isbucnire de amărăciune.

— „Nu cer să mi-o prezinți" zise ea. „Dar aș vrea s'o văd..." adause apoi râzând: „dela distanță. Cobori cu ea pe uscat?"

— „Aci nu!"

El intenționase să se oprească în această regiune si să-și aducă soția pe țărm, dar acum n'o mai putea face. Nu știa cum să plece mai repede. Dacă Masson s'ar fi intors atunci cu echipajul, ar fi plecat imediat. Numai dacă această oribilă creatură s'ar fi îndurat odată să plece și sa-i lase in pace, in loc să stea acolo, grasă și desgustătoare, o caricatură a lui insuș, a ambițiilor și a întregii sale vieți. Işi simția nervii urlând, dar nu se trăda decât prin crisparea degetelor. De ar fi încetat de a-l mai sfredeli astfel cu privirile, de a vedea în el tot desgustul și toată disperarea pe care se străduia să le ascundă!

Făcu un mare efort și isbuti să se reculeagă:

— „Nu mai sta Tina. Du-te înapoi în sat!"

Ea râse:

— „Să trec râul?" El îi simți ironia, dar nu-i răspunse. In clipa aceea ar fi vrut s'o vadă în fundul apelor.

— „Desigur c'am să plec. Nu mi-e teamă de nimic. Imi pare bine că te-am mai văzut odată".

In timp ce ea se ridica, auzi o altă voce, clară și proaspătă, aproape copilărească, strigând:

— „Jim, Jim, unde ești?".

Jenny se trezise și-l cauta, ca și cum el ar fi fost un copil, iar ea o dădacă.

Tina îl privi țintă, dar el răspunse celeilalte femei:

— „Sunt aici. N'am nevoe de nimic, te poți duce înapoi în pat".

Era insă prea târziu, Tina era hotărîtă să vadă femeea.

Ridicase plasa și Jenny venia spre ea. Purta o cămașe de noapte din crepe de Chine ivoire, brodată, pantofi roșii din piele de marochin și o jachetă ușoară de dantelă. Era drăguță și tânără — un copil aproape, față de el și Tina. Cele două femei păreau doi antipozi. Privindu-le cum stau, una in fața celeilalte, avea sentimentul că simbolizau cele două vieți ale sale, și-și da seama că aparținea creaturii corpolente — curagioasă și îndrăzneață ca un bărbat, pentru care întreaga viață cu sfârșitul ei de femee bătrână și obeză în Penang, era o mare aventură. Ii aparținuse întotdeauna — din prima clipă când o intâlnise în barul dela Grand Hotel du Cap.

— „Soția mea" — zise el, după câteva clipe de ezitare. Iar către Jenny: „Madame de Jongh, o veche prietenă. A auzit că mă aflam aci, și a venit să mă vadă".

Cele două femei se salutară, Jenny chiar dacă bănuia ceva, avu o atitudine perfectă, se comporta întotdeauna în mod ireproșabil și Bendham simția că această impecabilitate a ei, avea să-l innebunească. Ar fi dat mult să rămână cu cealaltă femee, cu creatura voluminoasă și urâțită.

In acest timp soția sa o invita pe Tina să rămână cu ei până la ziuă:

— „Nu", răspunse aceasta. „Soțul dumitale e de părere să plec".

Jenny protestă, dar Tina replică:

— „Nu, trebue să mă întorc. Am motive puternice" și arătă cu capul spre țărm, în direcția unde se afla guvernatorul portughez.

„Le urăsc pe amândouă" își zise el. „Situația a devenit insuportabilă. Apoi o văzu pe Tina săltându-se cu o extraordinară îndemânare peste balustradă, pe scară. Se apropie de bară și descoperi că soția sa, delicata și drăgălașa soție ajunsese acolo înaintea lui. Tina sări depe scară în luntrea mică și șubredă, ce părea o jucărie pe pânza sbuciumată a apei.

— „Să mai vii pe aici" strigă soția sa.

— „Nu cred să mai am ocazia; replică Tina și mica luntre porni săltând spre țărm.

O maimuță singuratecă urla undeva în depărtare și Bendham avu din nou impresia că aceste două femei simbolizau cele două vieți ale sale. Una se ducea acum, străbătând râul către sat, lunecând mereu mai departe, tot mai departe, pentru a nu se mai întoarce niciodată. Cealaltă, de lângă el avea să-i stea mereu alături, până la moarte. De o scăpare nici putea fi vorba. Auzi pentru ultima dată vocea plină a Albertinei Robb, care le spunea „Noapte bună".

Simți deodată o poftă nebună de a-și arunca nevasta în râul umflat. Era atât de ușor! Capul îi vâjâia. O auzi strigând:

— „Jim! ce faci? Pentru numele lui D-zeu, ce ai?"

Și sunetul vocei sale îl făcu să-și vină în fire. O ținea de ambele brațe, intr'o violentă incleștare de menghină. Ii dădu brusc drumul și-și acoperi ochii cu mâinile.

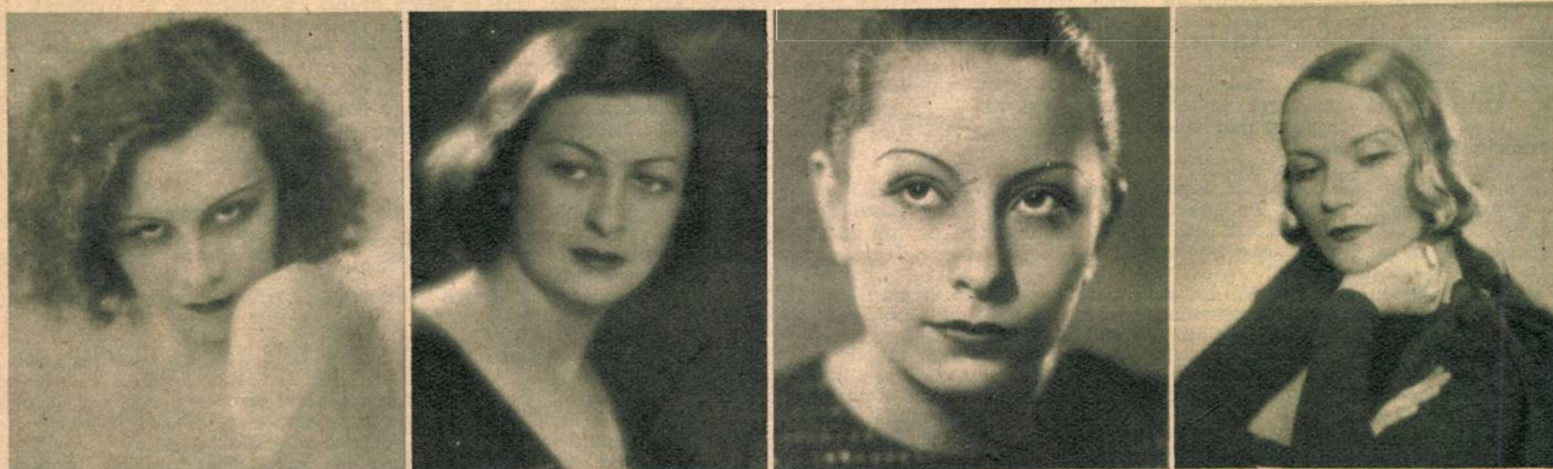
— „Jim, bietul meu Jim! Hai, du-te in pat. Ai nevoie de somn. Sunt câteva zile de când n'ai inchis ochii.

Fără un cuvânt, cu mișcări buimace, ea dispăru în jos pe scări. Intorcându-se, Bendham văzu că luminița jucăușe ajunsese la țărm. Câinii reîncepură să latre în depărtare. Lumina se stinse și el rămase singur, cu milioanele de țânțari ce bâzâiau făcând un vacarm asurzitor.

In dimineața următoare, când Mason și oamenii săi reveniră pe vas, găsiră pe d-na Bendham stând pe punte cu Malaezul. Ea avu o criză de nervi și leșină când i se spuse că Bendham nu se afla în sat...

Cu toate străduințele, trupul său n'a mai putut fi regăsit.

E. A.

Tipurile Joan Crawford și Greta Garbo în România

Rândul I dela stânga la dreapta: *D-na Mary Munteanu, d-rele Francisca Cristian, Gordana Suits-Wanson și Meletina Bulgăreanu.*
Rândul II dela stânga la dreapta: *D-rele Elena Țurcan, Didina Dimitriu, Mary Friedman și Georgette Benderly.*
In dreapta, jos: *D-ra Moya Vraja.*

Crăciunul la Sinaia

Serbările organizate de „Realitatea Ilustrată"

REVISTA noastră a organizat în cele trei zile de Crăciun un festival artistic și concursul asemănării cu Greta Garbo și Joan Crawford.

Fotografiile pe care le reproducem sunt ale candidatelor care s'au prezentat în finală la Sinaia. Alegerea a fost destul de dificilă și rezultatul îl vom publica în numărul nostru viitor.

La festivalul artistic foarte reușit sub conducerea d-lui Ionel Țăranu au colaborat și domnii Gărdescu și doamnele Cecilie Grigoriu, Vera Tacco și Lisette Verea. Aceasta din urmă și-a făcut la Sinaia debutul și a repurtat un deosebit succes.

Faote diverse

Scandalul dela Majestic

D-ra Lisette Verea care va debuta la Teatrul Majestic, în revista „Yo-Yo" de N. Kirițescu.

Satanic-Trust

4) *Roman de senzaţie.* de: Al. Sidney

REZUMATUL CAPITOLELOR PRECEDENTE

In clubul „Eldorado", aparţinând faimosului „Satanic-Trust", — proprietarul celor mai mari localuri de noapte din lume, — a fost ucisă o femee. Un stilet i-a fost înfipt în inimă, de către un necunoscut. Apoi cadavrul i-a fost aruncat în Tamisa. Identitatea ei n'a putut fi stabilită, de către inspectorul Russel, care anchetează cazul.

In uzinele „Maxwell Siderurgic Comp." din apropierea Londrei, profesorul Upton Dax a pus la punct, — asistat de inginerul Buskin, — „Radiobolidul Dax T", pe care l-a lansat în spaţiile interplanetare, urmărindu-l dintr'o cabină. Această invenţie este de cea mai mare însemnătate, deoarece prin ea, Anglia poate cuceri întreaga lume, fără ca să i se poată opune cineva. Concurenţa, uzinele germane Almayer, pun la cale furtul planurilor noului radiobolid, care sunt transportate la Banca Angliei. O bandă de excroci porneşte la rândul ei să intre în posesiunea planurilor. Intre timp, inspectorul Russel caută să limpezească misterul crimei dela clubul „Eldorado".

Curierul eşi pe coridor şi aprinse o ţigare. Compartimentul vecin, avea perdelele lăsate. Mai încolo, pe coridor, un domn cu monoclu, cu mustăţi blonde, tunse, privia pe fereastră, în noapte. Apoi intră într'o cabină.

O doamnă voalată se urcă în vagon... Trenul plecă...

Curierul, un agent, Hudson, din echipa lui Egg, era singur în cabina sa; el aţipi în curând. Dar tresări îndată.

Un râs sonor făcu pe curier să iasă pe culoar. Casscade de râs răsunau. Ele veniau din cabina domnului cu monoclu şi mustăţi galbene. Pasagerul râdea singur, în compartimentul său, făcând gesturi dezordonate, în prada unei exuberanţe frenetice.

Hudson chemă pe controlor şi priviră amândoi pe geamul cabinei în care domnul blond nu se sfia să se tăvălească pe jos, în hohote de râs, cu icnirile diafragmei zguduindu-i trupul, cu gura lărgită până la urechi...

— E nebun!

— „E beat!..."

Controlorul intră cu Hudson în cabina pasagerului vesel.

— „Domnule", zise controlorul, „vă rog să vă liniştiţi"...

Şi pufni în râs...

— ...„fiindcă nu pot să doarmă pasagerii"...

Controlorul izbucni însă şi el în râs, iar curierul simţi o veselie neastâmpărată, fără motiv, cuprinzându-l:

— „Doamne!... Parcă mă îmbăt, fără să beau!... gândi el.

Şi cei trei bărbaţi, începură să râdă haotic, făcând o gălăgie furibundă. Ca de o epidemie, se molipsise unul dela altul, şi râdeau de se prăpădeau, zvârcolindu-se pe canapele, urlând unul la altul, până ce leşinară literalmente de râs...

* * *

Inspectorul de poliţie, Russell se prezintă la raport şefului său, directorul poliţiei londoneze, Sir Barnett. Russell fusese însărcinat cu primele cercetări în crima dela clubul „Eldorado", de care Sir Barnett părea că se ocupă în mod deosebit.

— „Ei bine, Russell, ce s'a petrecut la club?"

— „Afacerea e foarte încurcată, Sir Barnett. Inchipuiţi-vă că uşa unei camere, în care trei tineri jucau cărţi, se deschide deodată, şi cadavrul unei femei, cu sânul străpuns de un pumnal, cade pe spate, în cameră. Toţi martorii declară că nu ştiu cine este această femee. Pumnalul a străpuns şi o carte de joc, un zece de pică, pe care femeea o purta în sân. Dece? Dumnezeu ştie. Afară, pe coridor, alte vreo trei cărţi de joc au fost găsite pe jos, poate pierdute de asasin.

— „Şi nu s'a putut culege nici o indicaţie, asasinul n'a lăsat nici cea mai mică urmă?"

— „Nimic, Sir."

— „Dar pe un coridor atât de frecventat, ca acela dela „Eldorado", care duce la camerele de joc, cum se poate ca nici un client să nu fi văzut pe asasin?..." întrebă Sir Barnett.

— „Ştiţi bine Sir", răspunse inspectorul, „că personalul şi ades clienţii acestor tripouri, se feresc să facă poliţiei vre-o declaraţie."

— „N'ai stabilit nici o pistă?"

— „Ba da... Din nefericie, prea multe şi contradictorii. Se pare că Satanic-Trust e amestecat în acest asasinat...

— „Satanic-Trust... Dela o vreme, tot ce poliţiştii mei nu pot descoperi, aruncă în spinarea Regelui Nopţii şi a lui Satanic-Trust!..."

— „Dv., nu credeţi, Sir Barnett, că şi clubul „Eldorado" face parte din „Satanic-Trust"? întrebă inspectorul Russell.

— „Aceasta este absolut sigur", răspunse şeful poliţiei londoneze. „Iată aci dosarul secret, care cuprinde tot ceeace ştim despre „Satanic-Trust". Ia-l, studiază-l, documentează-te; poate vei găsi în acest dosar ceva care ar putea fi în legătură cu asasinatul dela „Eldorado".

Un uşier anunţă pe dr. William, medicul legist. Doctorul venia şi el să-şi depue raportul, după autopsia cadavrului dela „Eldorado".

Sir Barnett şi inspectorul Russell îl aşteptau cu mare nerăbdare, fiindcă în raportul lui sperau să găsească vrun indiciu mai sigur. Dar acest raport avea să complice şi mai mult situaţia. In adevăr, dr. William depuse pe biroul lui Sir Barnet un proces verbal, pe care şeful poliţiei londoneze, citindu-l, exclamă:

— „Cum? Nu e asasinat?"

— „Poate să fie vorba de o crimă", răspunse medicul, „dar tot atât de bine poate să fie vorba şi de o sinucidere. In adevăr, pumnalul a intrat deasupra sânului stâng de sus în jos, şi din dreapta spre stânga, adică exact în felul cum s'ar stăpunge cineva, care s'ar sinucide. Dar, poate că suntem în faţa unei crime, deoarece un asasin care ar lovi cu pumnalul ţinut în mâna dreaptă pieptul unei femei, ar străpunge-o deasupra sânului stâng, dacă acest asasin s'ar afla exact în faţa victimei. La fel, dacă se afla în spatele ei şi a adus mâna pe după gâtul victimei, ca s'o lovească în faţă. Totuşi, prelungind direcţia lamei care a pătruns în rană, reese că ar fi fost foarte normal gestul sinuciderii".

— Aşa dar, — răspunse Sir Banett — nu se poate şti nici măcar dacă e o crimă sau o sinucidere?"

El dădu ordin lui Russell să se publice în ziare fotografia victimei, cu întrebarea dacă o cunoaşte cineva. Faţa victimei era însă buhăită de apă şi greu de recunoscut.

— „Dar chiar dacă am şti cu siguranţă că e vorba de o sinucidere, chestiunea nu s'ar simplifica, fiindcă se pune întrebarea dece a venit femeea aceasta tocmai la clubul „Eldorado", ca să se sinucidă, şi dece s'a sinucis tocmai în dreptul camerii în care trei tineri jucau cărţi"? zise Barnett.

— „Dacă-mi permiteţi Sir Barnett, am să fac o observaţie", zise inspectorul Russell, „Prezicătoarele care ghicesc în cărţi, consideră zecele de pică şi în special cărţile cu mult negru, ca o prevestire de moarte. Or, au fost unii patroni de cluburi şi tripouri, cari refuzând să intre în „Satanic Trust", pentru a împărţi câştigurile lor cu misteriosul „Rege al Nopţii", au primit după cum desigur vă aduceţi aminte, un plic în care se afla un zece de pică şi, curând după aceasta, s'au găsit cadavrele lor. Aşa dar, nu este imposibil ca zecele de pică să fie un mesaj, pe care Regele Nopţii sau „Satanic-Trust" îl trimite celor pe care vor să-i anunţe că-i va ucide".

— „Trebue să ajungem negreşit", zise William, „la acest misterios personaj, a cărui emblemă este zecele de pică, şi căruia opinia publică îi zice „Regele Nopţii".

Inspectorii fură convocaţi în biroul lui Sir Barnett pentru a se întocmi un plan de bătae...

* * *

Intr'o cabină din vagonul cu care călătoria curierul Hudson, pasagerul cu monoclu şi cu mustăţi galbene, se trezi, se întinse, şi sări deodată în picioare. Dar acum era complect transformat: monoclul şi mustăţile false îi căzuseră şi, de sub fardul mâzgălit, apăruse figura şefului serviciului de informaţiuni al Uzinelor Maxwell, celebrul Egg.

— A dracului femee, domnule!

Işi aminti cum plecase dela staţiunea specială a uzinelor odată cu Hudson, şi cât de mult se bucurase, când văzuse suindu-se în acelaş vagon, o femee într'un mantou de blană, voalată, dar în care recunoscu, după înfăţişare, pe Nadia Tillman, cea mai temută spioană a uzinelor Almeyer, trustul duşman companiei britanice, de sub conducerea lui Maxwell.

Egg, şeful serviciului de informaţiuni al uzinei Maxvell, se felicitase atunci, că venise în persoană, să apere pe Hudson şi planurile *Radiobolidului „Dax 7"*.

Spera, că însfârşit va putea să pună mâna pe această periculoasă femee, prinzând-o asupra faptului.

Dar... începuse să râdă...

Ce se întâmplase?

Când Nadia trecuse prin dreptul cabinei lui, a cărei uşe era deschisă, din geanta spioanei, ce se deschisese, căzu o pudrieră de porţelan, care se sparse cu un zgomot ciudat, rostogolindu-se în cabina lui Egg.

— O, pardon!... şoptise Nadia Tillman.

— E un pretext, şi-a zis atunci Egg, — ca să mă poată privi o clipă şi să vadă cine sunt, sub această deghizare.

Dar Egg se înşelase şi acum îşi da seama de eroarea lui. Nadia Tillman îl recunoscuse de mult. Desigur că din pudriera spartă, care era un recipient pentru gaze concentrate, lichefiate, s'a emanat *gaz hilariant*, adică protoxid de azot, care, în formă lichidă ocupă un spaţiu mic şi care produce asupra organismului uman, o beţie veselă. In America, acest gaz se întrebuinţează încă de mult ca anestezic general. In adevăr, după accesul de exuberanţă, omul care a respirat gaz hilariant, cade într'o toropeală, şi apoi adoarme, ca şi când a fi respirat cloroform. Dar cloroformul are un miros puternic, pe când gazul hilariant nu are nici un miros. De aceea, Egg nu şi-a închipuit că din pudriera spartă iese un narcotic, ce avea să-l adoarmă buştean.

Egg deschise repede ferestrele. Se învioră.

Alături, dormiau încă, agentul Hudson şi controlorul. Din servieta neagră a lui Hudson, planurile *Radiobolidului „Dax 7"* dispăruseră!

In schimb, în locul planurilor, în servieta neagră Egg găsi un zece de pică!

Trezi pe curier şi dădură alarma. Era prea târziu. Spioana fusese văzută de personalul trenului, când coborâse la o staţie din urmă.

* * *

In sfera-televizor, se afla de serviciu mecanicul Wilfred, când Upton Dax introduse pe Miss Edith Maxwell. Profesorul continua să-i explice invenţia:

— Distanţa între pământ şi Marte, când planeta se află în punctul cel mai depărtat, e de 99 milioane de leghe; dar când Marte, Pământul şi Soarele sunt în linie drepată, această distanţă se reduce la 14 milioane de leghe, adică vre-o 68 milioane de kilometri. Am imprimat *Radiobolidului „Dax 7"*, o viteză iniţială enormă, prin sistemul cu rachete. Bolidul a ieşit din sfera de atracţie terestră. Această viteză colosală, a produs prin frecarea cu aerul o căldură atât de mare, încât bolidul s'a văzut de jos în scurtul timp cât a străbătut atmosfera, ca o stea aprinsă: oţelul a fost încălzit la roşu. Este evident că un om n'ar putea să suporte această temperatură, şi de aceea m'am gândit să trimit un bolid fără pilot spre Marte. In spaţiile interplanetare, prin telemecanică, prin conducerea de jos, cu ajutorul undelor herziene, în mănunchiu convergent, am reuşit să imprim bolidului o viteză accelerată.

— Cu ce viteză merge acum? întrebă Miss Edith.

— Cine ar putea şti cu câţi km. pe oră? Dar această viteză va spori oare? aceasta este întrebarea.

Sau poate bolidul meu, atras de o altă planetă, se va prăbuşi în acel astru?... Rezistenţa materialului e calculată pentru o viteză colosală. Va ajunge oare în Marte acest bolid? Sau poate experienţa aceasta cerească va dovedi că toate caculele de pe pământ, sunt insuficiente pentru a jalona parcursul pământ-Marte?...

— Dar nu v'am auzit oare pe d-ta şi pe Buskin, vorbind cu atâta siguranţă, că bolidul va ateriza în Marte!...

— Da, avem siguranţa *teoretică*, răspunse Dax. Cred însă că în practică bolidul meu nu este decât un telescop sburător, pe care-l vom apropia *cât mai mult posibil de Marte*, ceeace ne va ajuta să studiem această misterioasă planetă, mai amănunţit... Şi totuşi, dacă bolidul va ateriza în Marte?!... Aproape că nici nu îndrăznesc să mă gândesc la aceasta, şi totuşi teoreticeşte, este posibil să atingem, planeta vecină!...

Miss Edith privia visătoare reflexele colorate ce treceau, ca într'un vis de opium, prin sfera de porţelan.

— Iată, Edith, urmă profesorul Dax, sfera aceasta din care conduc bolidul, având pereţii interni televizori, ne reproduce în mic, aspectul întregului Univers, aşa cum l-aş vedea, dacă aş fi chiar pe bolid. Iată, pe aceşti pereţi, albi ca de porţelan, ai sferei, decorul ceresc, pe fond de umbră nepătrunsă, în care se află bolidul meu. Dacă te vei aşeza la postul de conducere, vei avea chiar impresia că te vei mişca odată cu bolidul, fiindcă peisajul reprodus de televizor, defilează prin faţa ta, dat fiindcă bolidul înaintează mereu. Pilotul de aci, e despărţit în clipa de faţă, poate cu mii şi milioane de kilometri, de bolidul pe care-l conduce dela distanţă, şi totuş, prin ochii bolidului, pilotul vede tot ce se petrece în spaţiul străbătut de *Radiobolidul „Dax 7"*. In adevăr, iată, colo în urmă, departe, în partea de jos a sferei, pe fondul de noapte, (acolo e noapte eternă!) a rămas *Sirius*, din constelaţia *Câinele Mare*, stea de prima mărime. Bolidul traversează acum un spaţiu ceresc din apropierea constelaţiei *Lebăda*, strecurându-se parcă printre cele 197 de stele, ce formează acest grup astral. Pulberea aceasta de argint, ce înconjură sfera ca un cordon-leduncă, este *Calea Lactee*. Iată reflexele roze ce ne trimite Saturn... In această feerie cerească, *Radiobolidul „Dax 7"*, trece acum poate prin dreptul stelei colorate, Bita, din constelaţia Lebedei, şi peisajul de aur şi safir incandescent al acestui astru, se profilează în stânga plotului, ca o ţară din basme. Iată stelele albastre din *Orion*, cele violete din *Sextant*, iată cum fuge în urmă, ca o săgeată de rubin şi smaragd, *Alfa* din *Ercule*... Urmăriţi gama dela portocaliul Jotei din constelaţia *Cancerului*, până la purpura *înflăcărată* a *Itei* din *Casiopeea*...

— Eşti un poet, Dax, zise Miss Edith Maxvell, nu numai un savant! Această sferă televizor, în care ne aflăm, reprezintă deci Universul, ca şi când l-am privi nu de pe pământ, ci de pe bolidul tău, care acum se află în cer, ca un mic astru artificial!...

...E minunat!...

— Evident, Miss Maxvell, urmă profesorul Upton Dax, fără falsă modestie, demonstraţia sa. Am pus direcţia *Radiobolidului „Dax 7"* spre Marte. Mai sunt aproape 85 de milioane de kilometrii până acolo!

— Dar, zise Miss Edith Maxvell, observ că Universul d-tale are mai multe căi lactee.

— Aceasta este nebuloasa din emisferul austral, *Norii lui Magelan*. Traseul bolidului este bine calculat... pe hârtie...

— Aud parcă un sunet ciudat, armonios?... Nu cumva ai captat şi cântecul îngerilor din cer, cari escartează poate bolidul d-tale? întrebă Edith.

In adevăr, un fel de muzică nedefinită se auzea printr'un haut-parleur invizibil.

— E armonia Universului!... zise profesorul Upton Dax, zâmbind.

Era un sunet misterios, pe care savantul nu l-a putut explica... Poate că bolidul înregistra prin microfoanele sale, zumzetul propriei sale treceri prin spaţiu...

CAP. V

PASARILE FANTASTICE

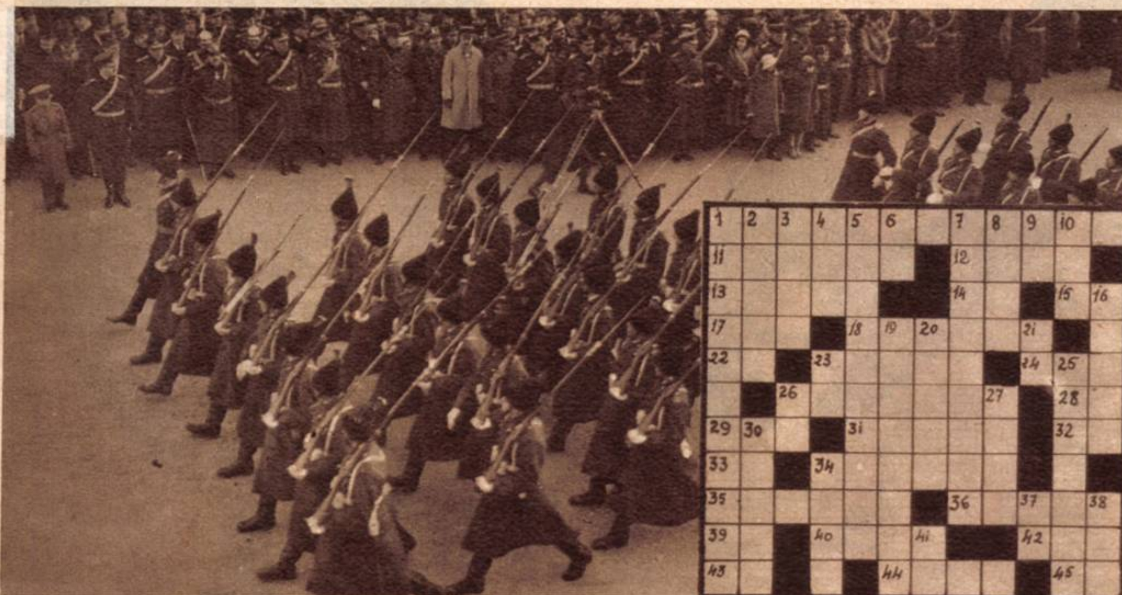
După îndelungi cercetări, poliţia din Londra reuşi să prindă pe o femee, anume Anita Smith, care-şi petrecea de obiceiu timpul în mediul interlop dela clubul „Eldorado" şi care în ultimul timp dispăruse. In urma unui lung interogatoriu, spre ziuă, această femee, care era morfinomană în ultimul grad, făcu mărturisiri complete.

(Va urma)

Pagina JOCURILOR

Concursul nostru pe luna Ianuarie

Problema III-a „Armata română“

ORIZONTAL. — 1) General al cavaleriei (od). 11) Chipeş. 12) Oraş în Algeria. 13) Lacom, vorbind de animale. 14) Notă. 15) Limba ceasornicului. 17) Nume femenin. 18) Militar care are o comandă. 22) Notă. 23) Astre. 28) Termen militar. (presc.). 26) Neproductivă. 24) Exclamare (mold.). 29) Adverb. 31) Valoare mică (fig.). 32) Divinitate. 33) Notă. 34) Pentru „ea” au făcut ofiţerii în rezervă un marş asupra Capitalei. 35) Neînsemnat. 36) Mijloc viclean de a face rău cuiva (fig.). 39) Conj. 40) Pantalon strâmt. 42) Călăuză (fig.). 43) Subsemnatul. 44) Capitala europeană. 45) Măsură.

VERTICAL. — 1) General al artileriei (od.). 2) Metal. 3) Deal prăpăstios. 4) Literă grecească. 5) Grad în armată. 6) Plec. 7) Mareşalul curţii (od.). 8) Bucată muzicală. 9 Posesiv. 10) Nume femenin. 16) Corp de armată de 100 soldaţi. (od.). 19) Soldat din pedestrimea uşoară (od.). 20) Domn al Munteniei. 21) Zeu. 23. Notă. 25) Brad în armată. 23) Interjecţie. 27) Necredincios. 30) Grad militar corespunzător căprarului. (od.). 34) Joc pentru copiii mici. 38) Măsuri. 41) Literă grecească.

THEODOR STOICESCU

Problema IV (Enigmă)

Minunile cari au abundat în vechime merg în raport invers cu progresul ştiinţei: descresc pe măsură ce ştiinţa urcă.

In secolul nostru, dacă vreo minune mai îndrăsneşte să se producă, este explicată imediat de ştiinţă. Să vă dăm un exemplu:

Când un patriarh evreu a urcat pe un deal, acesta s'a transformat imediat într'o carieră de granit!

Cum vă explicaţi acest lucru?

Premiaţii pe luna Octombrie

Prin tragere la sorţi, s'au decernat următoarele premii:

1) Lei 1500, in numerar, d-lui Victor Mateescu, funcţionar, P.-Neamţ.

2) *Două sticle cu şampanie,* d-lui M. A. Hirkus, avocat, Brăila.

3) *Un litru de apă de colonia,* d-rei Margareta Greceanu, Bucureşti.

4) *O pereche de ciorapi ,Ady',* d-lui Aurel Weiss, Abrud.

5) *O cravată elegantă,* d-rei Lucreţia Ionescu, dactilografă, Bucureşti.

N. B. — *Premiile nu se expediază, decât in baza unei cărţi poştale, prin care câştigătorul va face dovada că a luat cunoştinţă de acest lucru.*

Noile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 310, 311, 312, 313, 314, li se vor oferi prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady“.

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul“.

Alegeţi carte care vă place

Răscoala (roman) de Liviu Rebreanu . . . .
Vol. I. Se mişcă Ţara . . . 80
Vol. II. Focurile 80
Evreul (roman) de H. de Balzac 60
3 şi cu Rezeda 4 (roman) de Ion Minulescu 50
Ţărani şi târgoveţi de I. St. Ioachimescu 40
Ciocolată de Tarassoff Rodionoff 40
In preajma revoluţiei (roman de C. Stere), Vol. I 80
In preajma revoluţiei (roman de C. Stere), Vol. II . . . 80
In preajma revoluţiei (roman de C. Stere), Vol. III . . . 80
Fundătura Cimitirului No. 13 (roman de T. Teodorescu-Branişte) 50
Papucii lui Mahmud de Gala Galaction 50
Asfinţit de oameni de Ludovic Dauş 80
Călătoria unui romancier în jurul lumei de Blasco Ibanez, traducere de H. Sanielevici . 60
Kimonoul Instelat de Victor Eftimiu 40
Intoarcerea de pe front de Erich Maria Remarque . . . 60
Mi-e foame de Georg Fink . . 80
Eu am ucis pe Rasputin de prinţul Felix Jussupow . . . 40

CONCURSUL DE PERSPICACITATE

BON NO 1

I .... *Litera* .... *Anul* ....

II .... „ .... „ ....

III .... „ .... „ ....

Strângeţi cupoanele şi trimiteţi-le împreună, la terminarea concursului, odată cu numele şi adresele cunoscuţilor dv. cari sunt născuţi la datele indicate de noi.

BON Nr. 12

de participare la concursul muzical

„Realitatea Ilustrată“

„Columbia“

Păstraţi aceste bonuri şi trimite-i-le împreună, la sfârşitul concursului

CUPON DE JOCURI

No. 311

Numele şi pronumele ....

....

Adresa ....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — ... Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
... la foto-rotogravură in atelierele „Adevărul" S. A.

DE
CARNAVAL
Purtați
NUMAI MĂTĂSURI FINE
LYONS
București • Str. Lipscani 38 • (Colț Str. Șelari.)

REALITATEA ilustrată

ANUL VII. Nr. 312 19 IANUARIE 1933

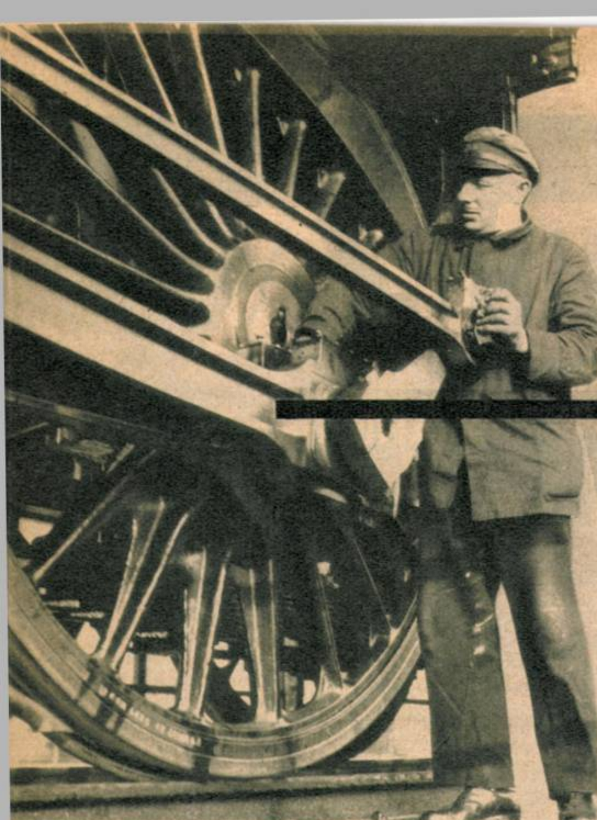

„Imi văd cu plăcere fotografia în „Realitatea Ilustrată"

Nancy Carroll

Foto „Paramount"

10 LEI

DERAIERI.. DERAIERI..

STAI comod în compartimentul elegant şi răsfoeşti distrat o carte. Din când în când îţi arunci privirile afară unde câmpia proaspăt înverzită aleargă ca într'un film vertiginos.

Asculţi apoi cântecul răspicat al roţilor cu rezonanţe dure de metal, pe notele căruia se poate prinde atât de bine obsesia unui gând. O aţipeală dulce te cucereşte dela o vreme, până când domnia somnului te cuprinde, în plasa lui moleşitoare.

... Un ţipăt prelung ţi-a pătruns deodată până 'n creer.

— Ce e? Ce s'a întâmplat?

— Trageţi semnalul de alarmă... a răcnit cineva bâjbâind cu degetele răschirate pe pereţii compartimentului. In sgâlţâiturile vagonului corpurile se isbesc, secundele imprimându-se în nervi cu durată de vecinicie. Scoţi capul pe fereastră să vezi ce se petrece şi numai atunci îţi dai într'adevăr seama de toată grozăvia situaţiei.

Intr'o clipire de fulger vezi cum vagoanele din imediata apropiere se smuncesc înclinându-se pe-o parte, în timp ce prin ferestre un roiu de corpuri omeneşti ţâşnesc în curbe, dând iluzia unor aprige scăpărări de scântei. In acelaş timp te uiţi şi spre locomotivă. Ea merge înainte târînd încă o bună bucată de timp vagoane cu osiile rupte, din care izvorăsc, umplând câmpiile, ţipete de apocalips. De undeva din inconştient a izvorît parcă o poruncă:

— Fereşte-ţi capul... şi'n clipa în care ai săvârşit gestul o porţiune din perete s'a şi înclinat ameninţând să te strivească într'o isbitură năprasnică. Până 'n clipa desmeticirii trenul a stopat. Ca nişte fiare ameninţate să fie prinse în cursă oamenii aleargă spre ieşiri.

Se înghiontesc cu furie; încalecă unii peste alţii şi avutul care trebue salvat joacă, mai mult preţ ca îndârjirea de a scăpa cu viaţă a fiinţei de alături.

— Mi-aţi înăbuşit copilul — ţipă disperată o mamă.

Dar cine mai are timp s'o audă. Picioare intră în abdomen, îţi trec peste cap, braţe vânjoase te azvârlă în lături şi dacă n'ai putere să-ţi faci drum cu aceeaşi furie, te înmoi ca o cârpă, sub presiunea unei masse de carne şi bagaje.

Cine s'a salvat apare dintr'odată vesel, descătuşat de orice obligaţii, în timp ce alături trupuri zac neînsufleţite, sau se sbuciumă în spasmul celor mai atroce dureri.

Dela războiu încoace accidentele de cale ferată au umplut la noi o pagină tristă. Cel dela Balota, în apropierea Turnului-Severin, rămâne ca o grozavă amintire. Acolo drumul merge în pantă şi un accelerat a prins din urmă un tren cu petrol, încălecându-l. Limbi uriaşe de flăcări s'au deslănţuit c'o furie neînchipuită imobilizând orice putinţă de salvare. Cum ard şoarecii într'un cotlon în care ai turnat benzină, asemenea a fost soarta celor şaizeci de călători din vagonul care urma locomotivei. In spasmurile morţii trupurile s'au prins în încleştări disperate şi desigur că demenţa a atenuat chinurile multora.

In urmă deraerile s'au succedat la intervale scurte, de parc'ar fi fost o epidemie. Mare parte din vagoane, de provenienţă străină, — rămăşiţe ale răsboiului — aveau osiile uzate şi administraţia se mulţumea să le supună unui examen sumar, înainte de-a le porni tixite de călători. Aveai impresia că o mână criminală cârmueşte totul şi ca o ameninţare lugubră, cei cari se pregătiau să plece la drum erau îndemnaţi să se asigure pentru caz de accident.

Aceste afişe mari erau un avertisment asupra nesiguranţei drumurilor.

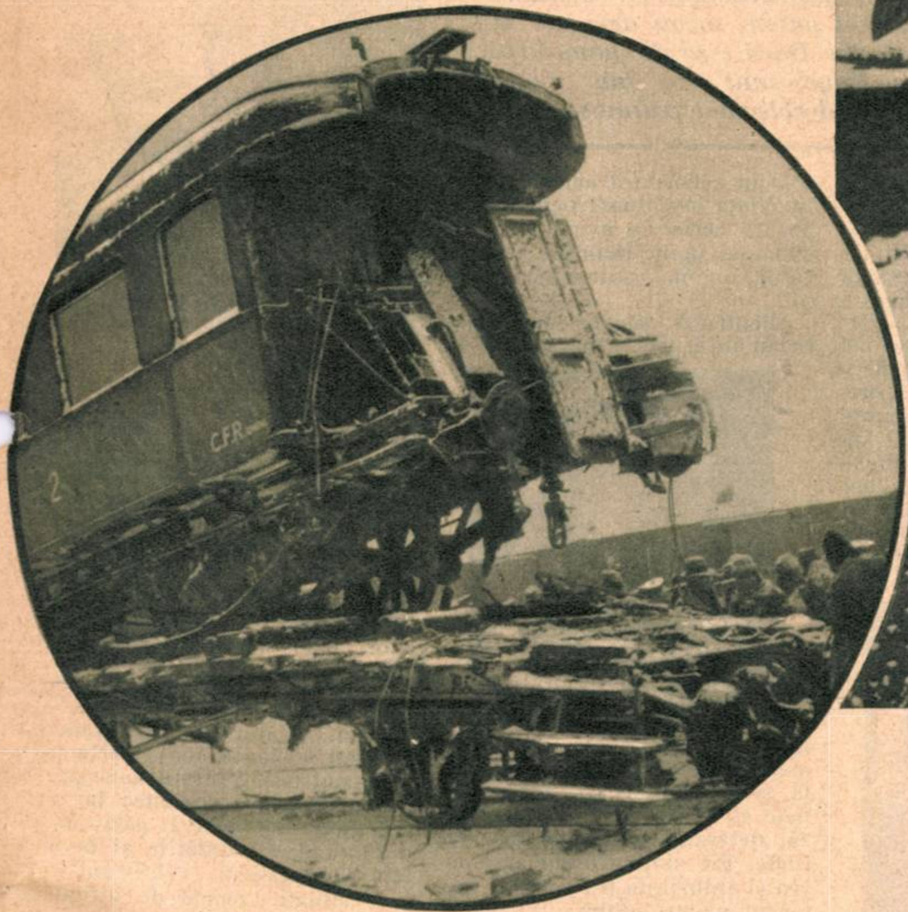
Deraerea dela Valea Largă ocupă şi ea un capitol important. Un pod deasupra unei prăpăstii se rupe la trecerea unui tren accelerat, iar vagoanele, care nu se prăbuşesc, rămân suspendate, ca printr'un miracol, prinse de un colţ de râpă.

A urmat apoi nenorocirea dela Vintileanca datorită unei manevre greşite a acelor şi te întrebi cum se face ca acest serviciu să fie inde-

căruia să apese răspunderea atâtor vieţi... Ion Păun a rămas ţapul ispăşitor al acestei mari nenorociri cu un număr imens de victime şi tragica întâmplare era în mintea tuturora, când apăru catastrofa dela Recea.

Un tren de lux se cioneşte în noapte cu un personal. Buimaci de somn, isbiţi de uşi şi ferestre, oamenii au fost striviţi între pereţi şi acoperişul cabinelor. Besna morţii i-a cuprins fulgerător şi în urma lor, cei rămaşi au cerut Căilor Ferate despăgubiri imense, pentru răscumpărarea victimelor.

Acum o nouă ciocnire, în chiar imediata apropiere a Gării de Nord. Unui tren personal i se rupe un cârlig de

tracţiune şi e silit să oprească. Câteva minute mai târziu tot pe aceiaş linie soseşte un accelerat, care nefiind avizat, având şi întârziere mergea cu viteză. Din cauza ceţei mecanicul n'a putut observa prezenţa celuilalt tren, decât la o mică depărtare.

Ciocnirea a fost puternică şi numărul victimelor e mare şi ca la toate celelalte nenorociri, aceiaş vină: neglijenţa.

Oare pentru serviciile cu răspunderi mari, nu s'ar cuveni să se formeze oameni cu o pregătire specială?

N.

D-ra Anne Marie Cernina, *cunoscuta cântăreaţă, al cărei concert de gală la Atheneu, la 21 Ianuarie crt., este aşteptat cu nerăbdare de amatorii de muzică.*

Omul care a sărutat 67 de femei frumoase

Neil Hamilton a sărutat şasezecişişapte de femei în romantica sa carieră cinematografică — ceeace inseamnă că a cunoscut şaizecişişapte de caractere şi temperamente, — că-l putem socoti deci un expert în privinţa dragostei. Dacă e să ne luăm după el, sărutările Helenei Hayes sunt cele mai reale, iar ale lui Joan Crawford cele mai pătimaşe!

NEIL Hamilton, e un un om de invidiat: meseria sa l-a pus până acum în situaţia de-a îmbrăţişa şi săruta cele mai încântătoare femei ale ecranului, dela Clara Bow, până la Costance Bennet. Straşnică meserie! Ce spuneţi? Unde s'a mai văzut noroc ca ăsta? Să fii

plătit, spre a săruta o Joan Crawford!

Şaizeci şi şapte de femei sărutate, şaizeci şi şapte de reacţii. Căci un sărut nu e numai un sărut. E o intimă revelare sufletească pe care cei doi parteneri şi-o fac reciproc. Idiosincraziile lor, predilecţiile, antipatiile şi chiar sistemul de filosofie prin care privesc viaţa, ies la iveală, în clipa aprinsă, când eroii se îmbrăţişează.

Dar e mai indicat să-l lăsăm pe protagonist să vorbească în această priviinţă.

— „Nu e de loc uşor", — declară el „să uiţi ecuaţia personală, într'o scenă de dragoste. Iţi aminteşti atunci, în legătură cu femeea pe care o ţii în braţe, o mulţime de lucruri ce nu există şi n'au existat nici când, în textul scenariului.

„Iată la ce mă gândiam, când turnam „Strangers May Kiss" a-

láturi de Norma Shearer: „Ei, băiete, asta-i soţia producătorului — e doamna Irving Thalberg — soţia patronului tău — se impune deci să nu te laşi luat de val, să fii cuviincios! Şi la repetiţii simulam sărutul, punând mâna între gura mea şi a partenerei mele. Am mimat acea scenă de vre-o zece ori, fără să reuşim însă a o realiza.

— „Oare nu-ţi plac, Neil?" mă întrebă la un moment dat Norma puţin contrariată. După cât îmi amintesc, mă simpatizai pe vremea când pozam amândoi, pentru ilustratorii din New York şi credeam că am rămas prieteni?! Pentruce nu vrei să mă săruţi?"

Mă văzui atunci nevoit să-i spun care era cauza ezitării mele — ceeace ce o făcu să râdă cu poftă şi în cele din urmă, am sărutat-o sincer, fără alte considerente şi menajamente, spre marea satisfacţie a regisorului. Norma e o profundă cunoscătoare a firei omeneşti şi are pentru falşităţi un simţ extrem de ascuţit, datorită căruia scenele sale de dragoste vibrează de realism.

„Sărutările Joanei Crawford sunt o senzaţie extrem de plăcută, ce stărue cel puţin trei ore, după mimarea unei scene amoroase. E atât de sinceră, de intensă în interpretările ei, încât, puterea emoţiilor ce se desprind din întreaga-i fiinţă, risipeşte orice ezitare, eşti luat pe nesimţite de torentul pătimaşei sale personalităţi.

„Elissa Landi, pe de altă parte, te impresionează cu spiritul său analitic. E prea intelectuală, pentru a se abandona completamente unei scene de dragoste. Nu te lasă să uiţi o clipă că ţii în braţe o femee care a scris cărţi şi are un trecut istoric. Or, aceste considerente impun o oarecare restricţie bărbatului care trebue s'o facă să răspundă unei emoţii. In asemenea circumstanţe, sărutul devine o reacţie mecanică şi e foarte greu să-i imprimi impetuozitatea de care are nevoie.

„Dar dacă Elissa Landi seacă sursa emoţiilor cu intelectualitatea ei, Clara Bow, o face cu indiferenţa-i fizică pentru sărut. Dragostea cinematografică nu înseamnă mult pentru Clara. Ea nu ia nimic în serios; sentimentele sale au fost cu totul lipsite de profunzime, până la căsătoria sa cu Rex Bell. Scenele de dragoste constituiau pur şi simplu un obiceiu — un sărut, era un simplu contact al buzelor, fără vre-o însemnătate, fără senzaţii, fără stimul. Era

absolut refractară oricărei emoţii. Viaţa însemnase pentru ea o bogată serie de aventuri — şi una mai mult, înaintea obiectivului, nu mai putea juca mare rol.

„Pentru a săruta pe Mary Brian însă, un bărbat trebue să

înfrângă mai întâi un sentiment de jenă. E atât de inocentă, şi de copilăroasă, încât scenele ei de dragoste se subliniază, detaşându-se parcă de realitate. Ele simbolizează arzătoarea şi entuziasta tinereţe, — farmecul primei iubiri.

* * *

Eelen. Hayes poate fi numită „supremă preoteasă a realismului". Ea trăeşte şi te face să trăeşti cu intensitate, fiecare moment, în faţa camerei fotografice. Frăgezimea, drăgălăşia, extraordinara-i maleabilitate cu care împrumută caracterele rolului, fac din ea o actriţă perfectă — o actriţă de imense posibilităţi. Jucând, te târăşte cu sine — nu într'o dramă ce se desfăşură sub ochiul critic al regisorului şi operatorilor — ci într'o reală desfăşurare de *viaţă umană!*

„E singura actriţă care într'o scenă, orcât ar fi ea de intimă, te face să uiţi că te afli înaintea unui aparat fotografic, ce-ţi înregistrează cu precizie fiecare mişcare, fiecare expresie, până la imperceptibilul tremur al unei pleoape. Trăieşti drama, încerci vital şi profund emoţiile personagiului pe care-l întruchipezi, pentrucă alături de tine se află o actriţă consumată, prea mare pentru a *juca!*

* * *

Prin contrast, scenele de dragoste cu Bebe Daniels sunt doar reprezentarea unor emoţii foarte puţin emoţionante. E o actriţă splendidă — e stăpână pe technica jocului, dar mecanismul unei scene îţi stărue tot timpul în minte, dacă-i eşti partener. Ea n'are abandonul unei Crawford — sau cuceritorul realism al unei Hayes, dar posedă acea totală degajare ce face dintr'un sărut scenic, ceeace este şi nimic mai mult.

* * *

In *„What Price Hollywood?"* in care am turnat alături de Constance Bennett, a trebuit să fac câteva scene foarte intime: pijamale, dormitoare, situaţii echivoce, susceptibile de ridicul, ce trebuiau duse la capăt cu demnitate, — şi fără marea bunăvoinţă a Constancei, care-şi da seama de starea mea sufletească. nu ştiu zău cum aş fi scos-o la capăt.

„Ce vreţi? Un bărbat nu pare şi nu se simte un erou cuceritor în pijama, mai cu seamă când îţi stau în spate câţiva figuranţi, cari râd de te miri ce. Ai oribila senzaţie c'ar râde de tine — şi de scena pe care o turnezi. Alături de Constance Bennett se joacă însă foarte uşor, pentrucă e întotdeauna „cu raport" cu nervozitatea ta — e o camaradă activă, gata să-ţi diminueze dificultăţile şi te ajută să-ţi găseşti echilibrul în orce situaţie, oricât de dificilă ar fi ea.

„De obiceiu, pretind să fac scenele de dragoste mai întâiu, în special atunci când vedeta feminină şi ceilalţi membri ai studioului îmi sunt necunoscuţi. Aceste scene au darul de-a rupe ghiaţa şi de-a înlătura rigidităţile, pentrucă un sărut, fie el chiar profesional, stabileşte un curent cald între personalităţi, între bărbatul care sărută şi femeea sărutată şi de aci încolo, celelalte scene sunt mai uşor de făcut — au mai multă spontaneitate.

In cursul carierei sale, Neil Hamilton, a sărutat multe vedete. Femei reci, ce dau iluzia unei frumuseţi perfecte, staruri ce deslănţuiau adevărate scandaluri şi furtuni de lacrimi pentrucă li se stricase coafura sau fardul într'o scenă amoroasă — cu un cuvânt, i-a fost dat să întâlnească tot felul de tipuri şi temperamente. Pe această intensă experienţă, el şi-a construit asupra dragostei, un sistem de filosofie foarte bine definit.

— „Femeile", spune el „au nevoie de delicateţă în dragoste".

„Un bărbat brutal va pierde, în majoritatea cazurilor partida, din capul locului, pentrucă sexul opus s'a civilizat prea mult şi a prins gustul independenţei într'un grad ce nu-i mai permite să guste dominaţia şi să nu reacţioneze înaintea unui abuz personal.

„Femeea nu se mai mulţumeşte astăzi numai cu beţia dragostei; acest sentiment trebue să prezinte baze solide. Ea cere să fie înţeleasă şi apreciată".

JAMES GRAY

Povestea chipului meu

GEORGE Bernard Shaw istoriseşte amintiri şi se arată foarte nemulţumit de portretele lui. Marele scriitor englez aflându-se în Egipt, a acordat un interview unui ziarist francez. Publicăm şi noi acest interview:

G. B. Shaw, e omul cel mai puţin accesibil din lume. Ca să poţi sta de vorbă cu el, e nevoe să înfrângi vigilenţa multor cerberi, care îl păzesc cu străşnicie. Dar paznica a cărei vigilenţă e mai greu de înşelat, e chiar soţia sa, d-na Charlotte Shaw, care are cea mai mare grije să vegheze la liniştea soţului ei.

Graţie recomandărilor unor prieteni intimi, am isbutit totuş să ajung până la adăpostul maestrului. Când l-am văzut, era ocupat să pozeze unui sculptor şi bineînţeles, conversaţia noastră a avut ca temă arta.

— „Cel dintâi sculptor care m'a luat drept model, a fost Rodin" — mi-a spus Shaw. — „Imi place mult opera lui, căci ea nu reprezintă bustul *„marelui scriitor"*, ci al unui *Mister Shaw*. Când a pornit la lucru, n'a fost vorba, la început, decât de câteva şedinţe, dar ele s'au prelungit apoi o lună întreagă. In tot acest timp, ocupaţia mea unică a fost să fiu modelul lui Rodin şi să vă asigur că aceasta era destul ca să-mi ia toată vremea".

Celebrul sculptor era foarte conştiincios în lucrul său. Măsura cea mai mică distanţă şi controla totul cu creionul. Cel mai pitoresc detaliu al metodei sale era, că-şi umplea gura cu apă şi stropea argila, ca s'o ţină mereu maleabilă. Cufundat în lucru, adesea nu lua seama la locul unde cădea apa şi îmi stropea cu abundenţă hainele. La sfârşitul şedinţei, nu numai argila era foarte bine muiată, dar eu însumi păream că m'am primblat printr'o ploaie torenţială cel puţin o jumătate de oră...

Am mai spus că Rodin era un artist foarte scrupulos. Adesea se ridica, îmi examina profilul mai multă vreme, şi după ce mai atingea distrat argila, îmi cerea să întorc uşor capul. Reîncepea aceiaş manevră şi aşa domol, domol, îmi studia expresiile şi nota cu atenţie cele mai mici nuanţe. In cele din urmă, simţiam că devin un adevărat titirez şi la sfârşitul acestei luni, eram atât de obicinuit să întorc încet capul, că aproape devenise un tic!

Trebue să spun că Rodin era foarte mulţumit de modelul său, deşi nu înceta să mormăie, pentrucă bustul mai avea mult până să se termine. Era foarte natural, fiindcă Rodin îşi propunea să reprezinte *„omul care se schimbă ne'ncetat"* şi să fixeze toate aspectele în materia inertă, indiferent c'ar fi marmoră sau bronz.

Intr'o zi, când a lăsat lucrul, am îndrăznit să-l întreb dacă mai are mult până să isprăvească. N'o să uit niciodată expresia mirată, când mi-a răspuns:

„Să termin? Ce idee! Dar nu vezi că deabea am început?"

Am slujit de model şi prinţului Trubetzkoi, faimosul sculptor rus. Metoda lui se deosebia în totul de aceia a lui Rodin. Acesta, departe de a lua în mod minuţios măsuri şi să calculeze proporţiile, se lăsa dus de-aîntregul de inspiraţia sa. Contrar lui Rodin, lucra cu o repeziciune uimitoare. In prima jumătate de oră, el şi modelase capul, care în liniile lui mari prezenta o asemănare isbitoare. Oricum, şi dânsul a modificat de mai multe ori prima lui schiţă, având mereu impresia că opera era neisprăvită.

Cel de al treilea sculptor care mi-a făcut bustul, a fost Davidson, faimosul sculptor american, cel de al patrulea un italian. Dealtminteri am observat că fiecare artist face un Shaw nou, după naţionalitatea lui. Cu Rodin eram un burghez francez, cu Troubetzkoi, un boer rus. După mine, toate portretele lui Rembrandt nu reprezintă decât pe beţivul care a fost el însuş, ceeace dealtminteri nu le împiedică să aibe şi existenţa lor proprie".

Apoi reveni la Rodin:

— „Era un om foarte curios, am trăit mult timp cu el în casa sa din Meudon şi într'adevăr, fiecare zi petrecută lângă dânsul, însemna o nouă revelaţie. In afară de scrupulele sale artistice, ceeace m'a surprins mai ales la dânsul, au fost maniile sale de colecţionar. El strângea tot ce-i cădea sub mână, mai ales pietre. Simple pietre, fără nici o importanţă pentru altul, dar în care el descoperia semne extraordinare. A mers atât de departe, în cât şi-a închiriat o casă întreagă pentru colecţia lui de pietre. Intr'un fel de vitrine păstra cu gelozie aceste minerale, în care dânsul regăsia imagini de obiecte şi chiar de oameni. Cel mai mare semn de amiciţie din partea sa, era să-ţi ofere un pietroi din acestea.

Instrumentul lui de sculptură preferat, era creionul; se slujia de douăzeci de ori mai mult de creion decât de alt instrument. Consuma vre-o zece creioane pentru fiecare operă".

Şi când sculptorul care-i modela bustul făcu observaţia că ovalul feţii sale era foarte lung, dânsul adăoga:

— „Şti că pe când eram tânăr, aveam tocmai dimpotrivă, faţa foarte lată? Apoi, încetul cu încetul s'a subţiat, s'a lungit. In câţiva ani o să am o faţă care o să coboare până aci!.." Şi făcu un gest.

— „Mama mea era cântăreaţă — continuă dânsul — şi mi-a imprimat dragostea de muzică. In tinereţe am văzut adesea „Faust" a lui Gounod, care pe vremea aceea era foarte la modă. Ceeace-mi plăcea în special în această operă, era figura lui Mephisto. Aveam o dorinţă arzătoare să capăt o figură mefistofelică.

Bernhard Shaw la Cap d'Antibes;

Zâmbi.

— „Printr'o întâmplare stranie, dorinţa mi s'a realizat, şi astăzi am o figură mefistofelică. Dealtminteri, e ceeace spun toţi cei cărora le slujesc de model". Şi adăogă cu multe ironie:

— „Cred că e şi părera celor cari nu mă cunosc, dar cari citesc cărţile mele..."

Cu aceste cuvinte, convorbirea noastră s'a terminat.

B. C.

„Realitatea Ilustrată" organizează două concursuri

Pentru campionatul de bridge şi campionatul de şah

Bridge-ul şi şahul sunt două jocuri prin excelenţă inteligente, şi nimic nu desvoltă mai bine calităţile unui jucător, la fel dealtminteri ca şi în sport, decât concursurile sau campionatele, unde se măsoară forţele, se câştigă noui calităţi şi se revizuesc defectele.

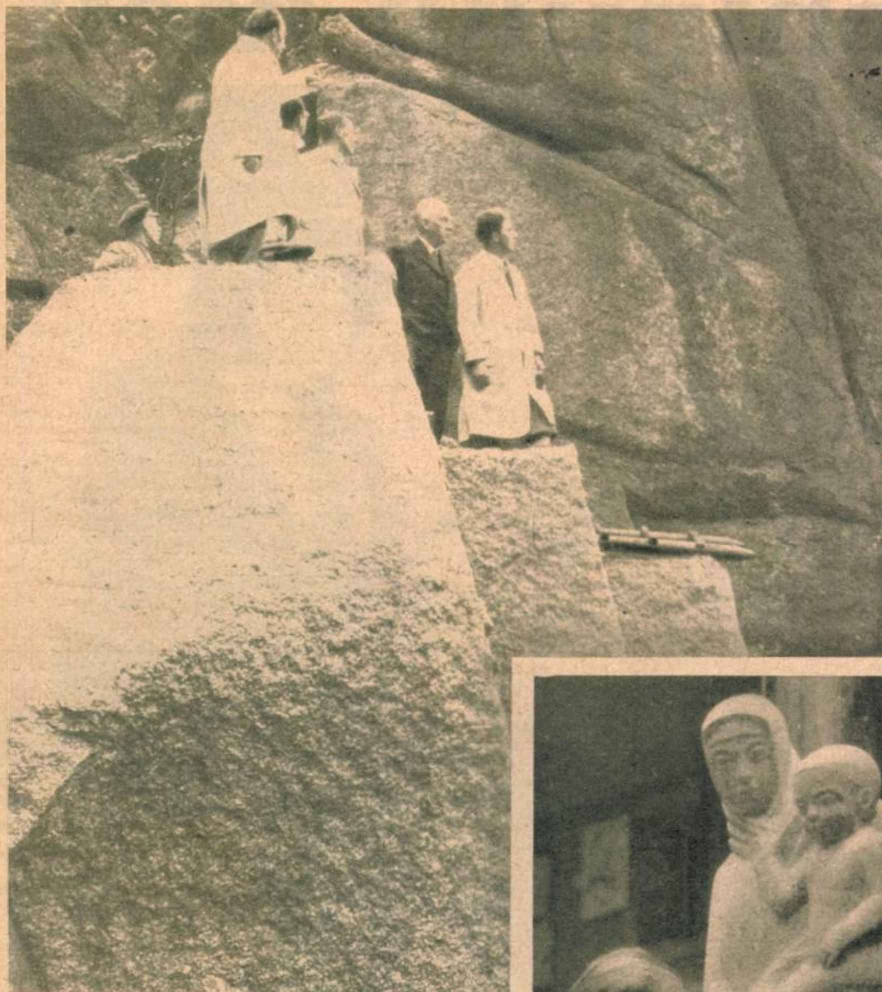
Şi nimic nu exemplifică mai bine teoria, decât, evident, practica.

Deaceea „Realitatea Ilustrată" a luat iniţiativa organizării unui mare concurs de şah, şi a unui mare concurs de bridge. Concursul va avea lor în a doua jumătate a lunii Februarie, în localul Clubului Aeronautic, din B-dul Brătianu No. 38.

Inscrierile se fac de pe acum la sediul clubului.

In fiecare zi, dimineaţa vor avea loc partidele de şah, iar după amiază, cele de bridge.

Se vor acorda premii de valoare.

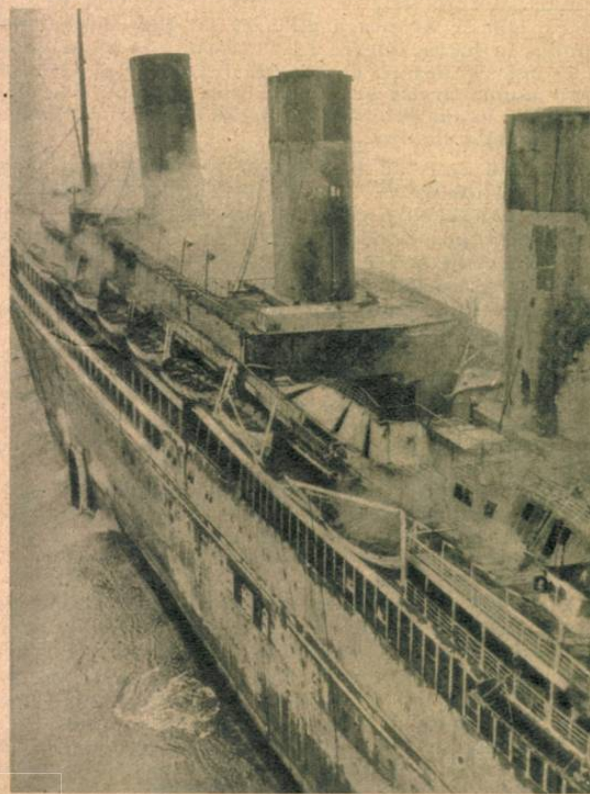

La 12 şi 15 Ianuarie crt. s'a reprezentat la Opera Română, nemuritoarea lucrare muzicală a lui Johann Strauss, „Voevodul Ţiganilor". Rolul Jupan *a fost creeat în ambele reprezentaţii, de excelentul actor* Mişu Ştefănescu, *a cărui fotografie o dăm alăturat.*

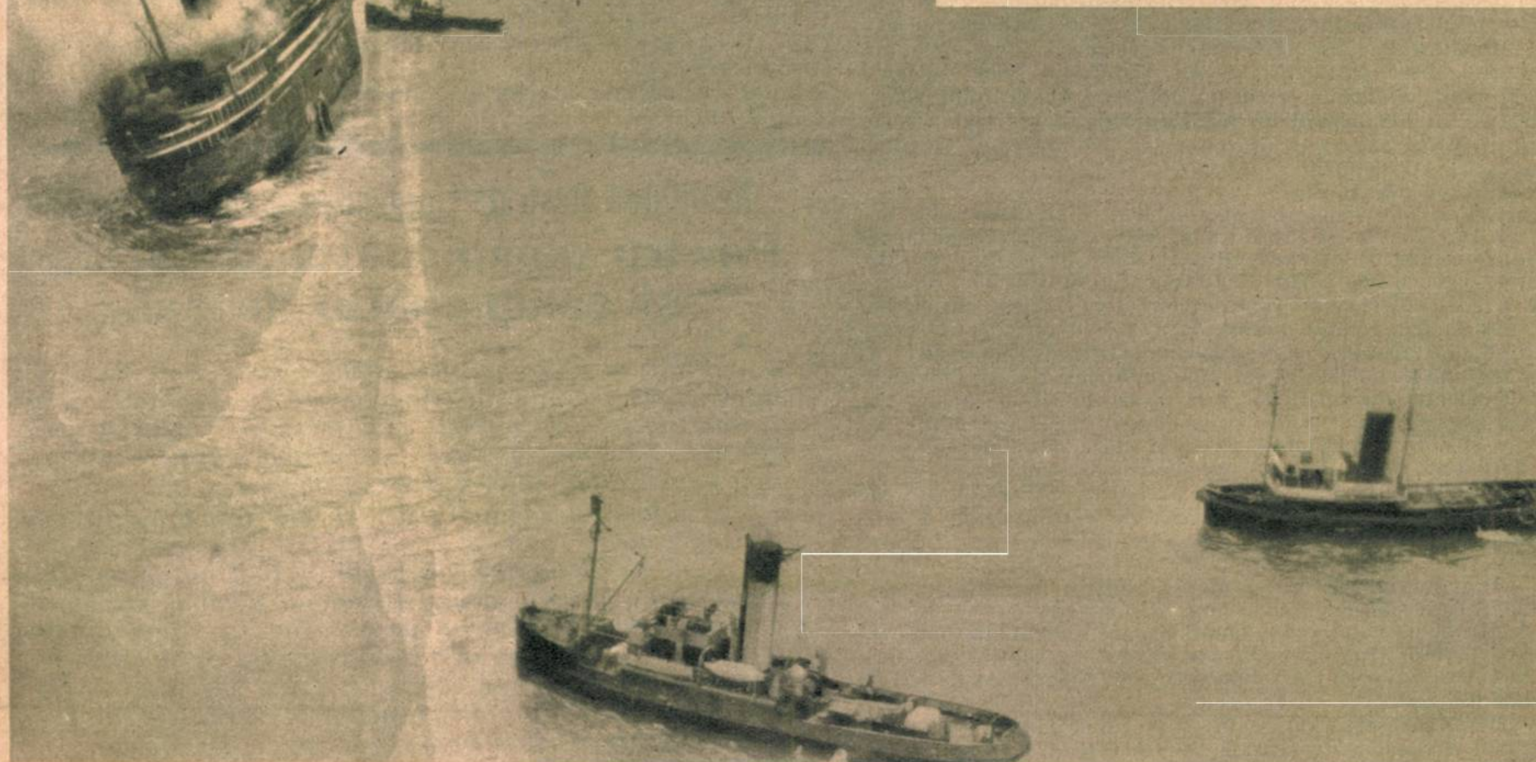
CATASTROFA VASULUI „ATLANTIQUE. — *Marele vapor „Atlantique", unul din cele mai luxoase bastimente ale flotei comerciale franceze, a luat foc în larg, în timp ce era dus spre şantier, pentru reparaţie. Catastrofalul incendiu a costat viaţa multor marinari.* Dr. jos: *Vaporul arzând încă, andocat în portul Cherbourg;* în josul paginei: *„Atlantique" este remorcat din larg spre Cherbourg.*

Sus: *La Wunsiedel, în Germania, s'o fondat prima şcoală de sculptură în granit. In fotografi, elevii pe stâncile de granit din împrejurimi; dr.: O Madonă sculptată în granit.*

Rubrica de Bridge

Cuvânt de început

IN clipa când inaugurăm această pagină de *bridge* este firesc să arătăm cititorilor noştri care este punctul nostru de vedere şi cum înţelegem să facem analiza acestui capitol de amuzament modern ajuns azi la o atât de mare răspândire.

***

Intâiu de toate vom avea, bine înţeles, a arăta *ce este bridgeul*. Să nu vi se pară enunţarea ciudată: vom vedea că *bridgeul* este departe de a fi un simplu joc de cărţi menit să opereze trecerea câtorva sume dintr'un buzunar în altul, după capriciul instabil al hazardului.

Dacă în occident, începând cu America unde literatura bridgeului a ajuns la o desvoltare fabuloasă — şi terminând cu Franţa, Austria şi Germania unde s'au creiat adevărate şcoli de bridge şi personalităţi marcante nu au pregetat să scrie volume pline despre „nobilul joc" — toată lumea a ajuns să înţeleagă adevăratul sens al bridgeului şi să-l practice altfel decât un simplu joc de noroc, este evident că o revizuire şi o analiză serioasă, este necesară la noi.

Cu atât mai mult cu cât în România există, hotărît, foarte multe talente *reale* cari pot da jucători de mare clasă.

In cursul expunerilor noastre hebdomadare vom avea aşadar de arătat că bridgeul este:

O ştiinţă, o artă şi *un joc.*

Vom examina rând pe rând fiecare din aceste trei mari capitole şi — cine ştie — poate că din fireasca lor desvoltare şi din colaborarea cu cititorii noştri, vom reuşi să fixăm o *concepţie pur românească* a nobilului joc.

Pentru a fi cât mai complectă, pagina noastră va cuprinde şi o parte pentru publicul care nu cunoaşte *de loc* bridgeul, aşa fel încât să poată avea la dispoziţie în fiecare număr câte o mică lecţie şi să ajungă a poseda primele noţiuni absolut necesare pentru cel ce doreşte să practice acest joc.

Materialul care se adresează acelora cari cunosc şi practică bridgeul îl vom împărţi astfel aşa ca în fiecare număr să oferim câte o *problemă* de joc trăgând ceeace se cheamă concluzii de „înaltă şcoală";

Un articol de *analiză* metodică a diferitelor şcoale şi notiţe informative.

Vom adăuga o „*poştă a redacţiei*" pentru a putea corespunde cu cititorii noştri.

V. CERBAN

Atragem atenţiunea cititorilor noştri, asupra interesantelor concursuri de bridge şi şah, pe care le anunţăm în pag. 5-a.

pag. 5-a.

LECŢIA I

Pentru a consuma o mâncare trebuie să ştim intâiu dacă utilizăm lingura ori cuţitul şi fireşte ce este o lingură ori un cuţit.

Deaceea, să ni se ierte metoda noastră şi să ni se acorde încredere, urmând întocmai sfaturile.

Bridgeul se joacă cu 52 cărţi.

Fiecare culoare are 13 cărţi.

Inainte de a face un pas înainte, învăţaţi pe de rost *valoarea lor* pentru bridge *şi anume:*

O levată la treflă = 6
„ „ „ caro = 7
„ „ „ cupă = 8
„ „ „ pică = 9
„ „ sans-atout =10

Aşa cum la écarté sau la pichet o levată *cuprinde 2 cărţi (cea mai mare bate pe cea mică) la bridge levata e de patru cărţi existând 4 jucători.*

Ordinea valorilor la bridge este:

As. rege. damă, valet, zece nouă, etc.

Sunteţi perspicace?

Aveţi relaţiuni ? **Vă oferim 5.000 lei**

II.

d) 2 Mai 1899

e) 1 Ian. 1877

f) 14 Sept. 1900

Radu

Maria

Savu

Prezentăm aci portretele a trei oameni, în copilărie şi la maturitate, şi se pune problema de-a găsi cărui om matur îi corespunde fiecare dintre cei trei copii. Bineînţeles că există o indicaţiune, care să nu permită decât o singură soluţie, pentru fiecare pereche.

Insemnaţi în buletinul din pag. 31, pentru fiece nume, litera şi anul naşterii, care desemnează pe acelaş om, copil. Căutaţi apoi printre cunoscuţii dv. trei oameni în viaţă, cari să se fi născut exact la datele indicate de noi. (Nu e necesar ca numele acestora să fie asemenea cu cele date de noi).

Mai sus, publicăm a doua serie de portrete.

Vom publica în patru numere consecutive câte un concurs de perspicacitate analog şi vom da un premiu de cinci mii de lei în numerar, oricui va isbuti să identifice pe toţi copiii în oamenii maturi, şi să găsească un număr cât mai mare de persoane existente, cu date de naştere identice cu cele publicate de noi.

Pentru lămurire presupunem că aţi găsit pentru fiecare copil dintre cei 12 pe cari noi îi vom publica, corespunzătorul său, în desenele de oameni maturi. Intrucât vor fi desigur mai mulţi cari să rezolve acest concurs, în loc ca sorţii să hotărască între ei, am decis să acordăm premiul aceluia care va fi în stare să găsească pe toţi 12, (sau numărul cel mai apropiat de 12) printre cunoscuţii săi, născuţi la datele indicate de noi.

Dacă se va întâmpla să fie mai mulţi cari să găsească 12 inşi în viaţă cu datele de naştere indicate de noi şi totodată să rezolve şi problema, vom acorda fiecăruia câte 5.000 lei premiu.

Concursul nostru rămâne deschis până la 10 Martie 1933.

Fotografia de mai jos reprezintă echipa arădeană, C.A.O., actualmente în turneu în Franța.

Publicăm mai jos, victoriile repurtate:

La Paris: contra Club France—Red Star combinat 4:2.

La Paris: contra C. A. Montreulle 6:0.

La Lens: contra Olympique Lensois 3:1.

La Angers: contra A. S. Angers 4:1.

La Lorient: contra Olympique Lorient 3:1.

La Brest: contra A. S. Brestoise 6:1.

La Lille: contra Olympique Lille 1:1.

La Luxembourg contra Entente Luxembourgeoise 5:1.

A nins!

Fulgi mari de zăpadă au acoperit orașul întemnițând vremelnic sgomotul. In fața perdelei albe, a strălucit aceeaș bucurie în ochii copiilor, ca și în ochii mai pretențioși ai adulților. Iarna atât de așteptată s'a decis să vină. A venit!

Ghiața, care oferise patinajul în schimbul sky-ului și bobului, e părăsită și păstrează adânc urmele acelora cari au plecat spre munți.

Pe crestele Carpaților au și început să apară, răzleți, acei cari pleacă în fiecare an spre cucerirea țării de basm, creată din nimic de iarnă, pe piscuri neumblate și păzită atât de strașnic de vifor și prăpăstii.

Odată cu acești fericiți, cari admiră natura, viitorii skiori, cari vor pleca la Innsbruck, coboară în viteză mereu aceleași pante.

E mare bucuria sportsmenilor de-a revedea pista de zăpadă și ei își conduc bob-ul pe zăpada deocamdată afânată.

Alături de ei copiii dau drumul săniuțelor căutând să ajungă cât mai repede la poalele derdelușului, convinși că vor putea câștiga cel puțin recordul internațional de bob.

Bucureștii au rămas stingheri. Iarna sportivilor nu mai răsună pe patinoar, doar când și când vre-un hokeist își încearcă patinele.

De altfel cine să mai încerce pe albeața gheții dansul înaripat, al Soniei Henya, când sky-ul și bobul oferă senzațiile tari ale coborîrilor vertiginoase.

A venit iarna. Să ne bucurăm din plin de surprizele ei, mai înainte de-a ne juca vreo festă și să dispară, ca o amintire.

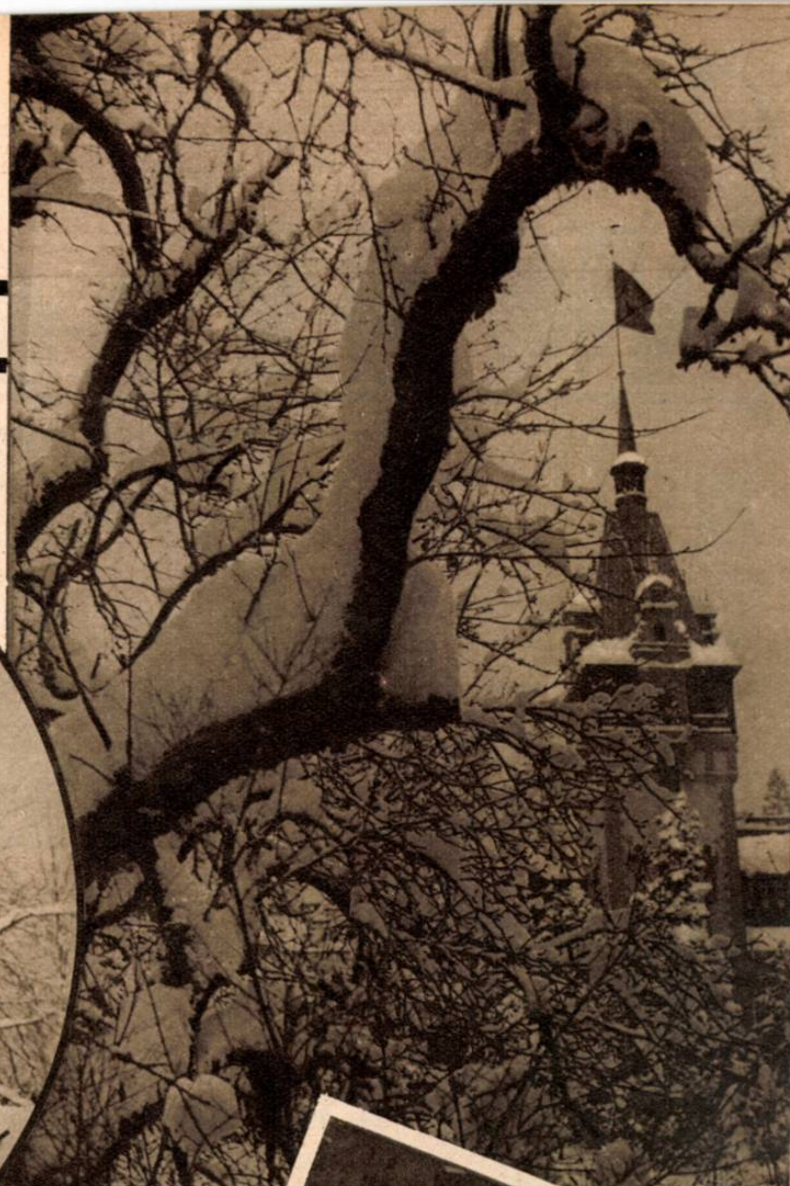
Sus: Amy Johston Mollison, care a bătut recordul de aviație Londra—Capetown, înțelege să se repauzeze la St. Moritz, bobând împreună cu bărabatul ei.

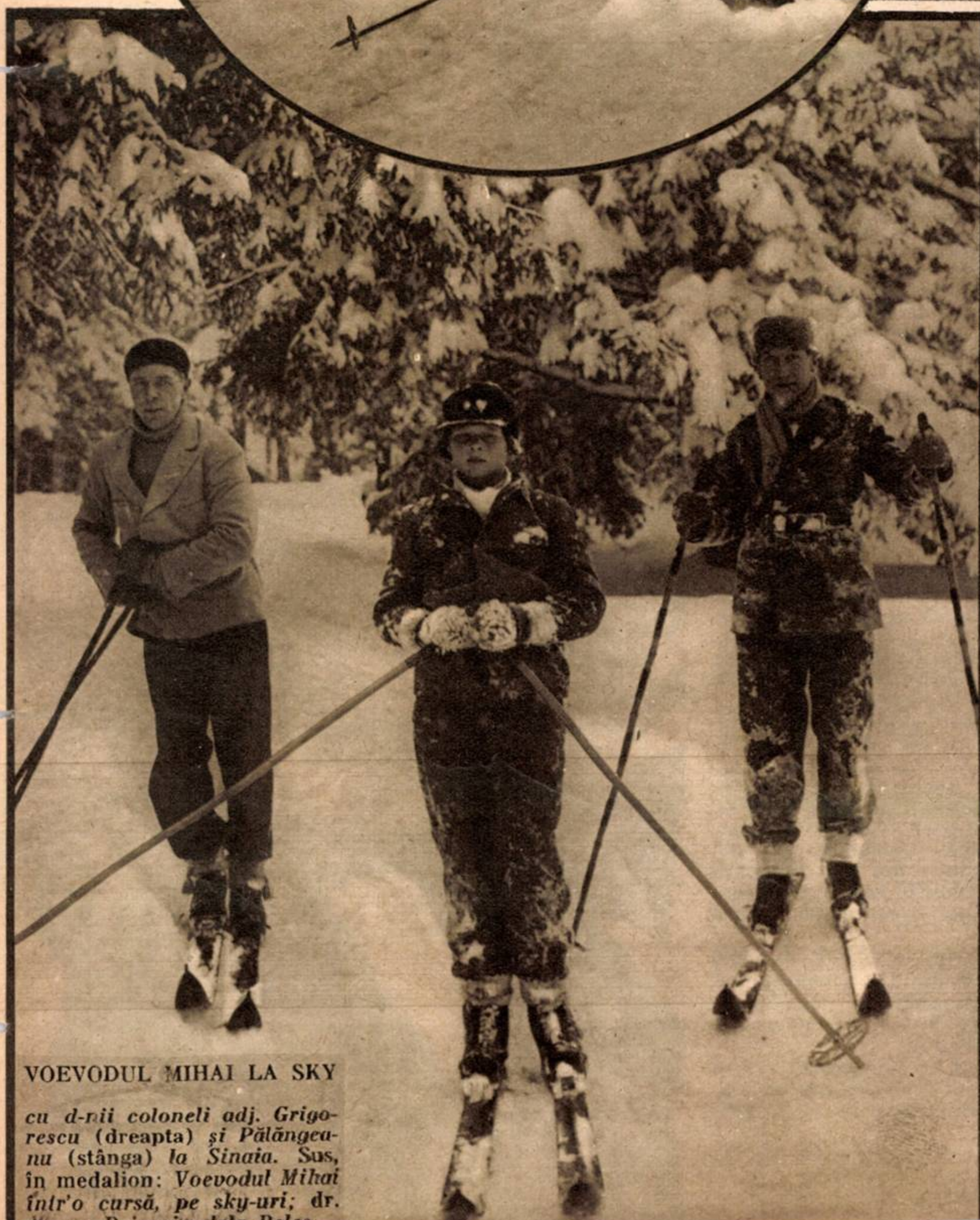
Mijloc: In Anglia unul din sporturile favorite este călăria. Iată aici o ceată de tineri, cari au primit în dar câte un cal, exersându-se ca să câștige suplețea necesară acestui sport.

Stânga: După cum se știe, dromaderele pot alerga foarte iute și deaceia cursele de dromadere, în Sudan, se bucură de acelaș succes ca și alergările de cai în Anglia. Pe terenul de curse pariorii se îngrămădesc la totalizator, la fel ca la noi. In fotografia noastră, un moment înainte de plecare, în marea cursă de dromadere „Omdurman".

VOEVODUL SE BUCURĂ DE PRIMA ZAPADA

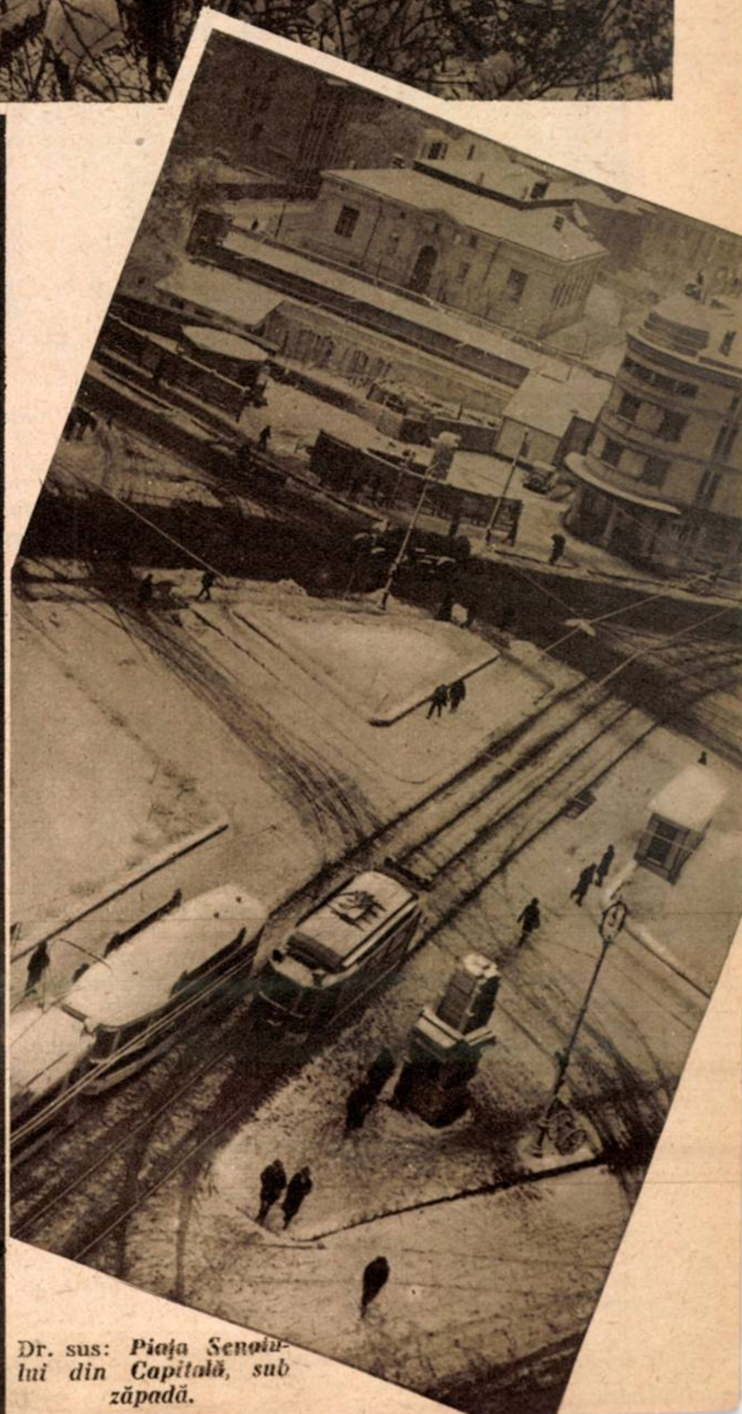

VOEVODUL MIHAI LA SKY

cu d-nii coloneli adj. Grigorescu (dreapta) *şi Pălăngeanu* (stânga) *la Sinaia.* Sus, în medalion: *Voevodul Mihai într'o cursă, pe sky-uri;* dr. sus: *Peisagiu dela Peleş.*

Dr. sus: *Piaţa Senatului din Capitală, sub zăpadă.*

SNOBISM

RĂSPUNDEȚI ACESTOR INTREBĂRI:

	DA	NU
1. *V'ar displăcea să fiți văzuți într'un automobil foarte uzat?*		
2. *Vă displace să fiți văzuți în compania unor oameni excentrici, ciudați?*		
3. *Vă place societatea unor oameni mai bogați decât dv.?*		
4. *Preferați localurile unde se adună persoane din păturile superioare ale societății?*		
5. *Lepădați o haină încă neuzată, pentru unai mai modernă?*		
6. *Vă place să fiți tiranici, aroganți cu servitorii, lustragiii, hamalii, etc.?*		
7. *Vă displace să ieșiți in tovărășia unor persoane prost îmbrăcate?*		
8. *Vă simțiți prost în mijlocul unor persoane de altă religie decât a dv.?*		
9. *Vă repugnă să vă împărțiți casa cu o persoană de altă rasă sau culoare?*		
10. *Zâmbiți și vă delectați când observați că cineva a făcut o greșală de gramatică sau etichetă?*		
11. *Dați mai multă atenție aparențelor automobilului dv., decât valorii sale technice?*		

Examinați-vă răspunsurile. Fiecare afirmație *(Da)* este un punct de snobism.

SUNTEȚI snob? Și dacă sunteți, vă dați seama de acest lucru? Aceste întrebări ar părea îndrăznețe și chiar lipsite de eleganță, dacă n'am lua în considerație faptul că anchetele psihologice întreprinse în acest sens, în mai multe universități americane n'ar fi dus la surprinzătorul rezultat că: sub o formă sau alta, snobismul stăpânește șase din zece indivizi.

Un snob, — definește dicționarul — este o persoană care are un sentiment fals de superioritate și care

Dreapta: *Profesorul Einstein*

Sus: *Studenți ai universității americane*; stg.: *lorzii Irwin și Middleton, cari au refuzat să dea mâna cu d. Ramsay MacDonald în parlamentul englez, pe motiv că premierul ar fi președintele partidului laburist (al lucrătorilor)*; dr.: *Thomas Alva Edison.*

consideră bogăția și situația socială, deasupra caracterului. Necesitatea de a determina dacă sunteți sau nu snob, devine evidentă atunci când intensa și pernicioasa influență a snobismului, se exercită nu numai în viața indivizilor, dar chiar în cercuri sociale, comerciale, culturale și chiar politice.

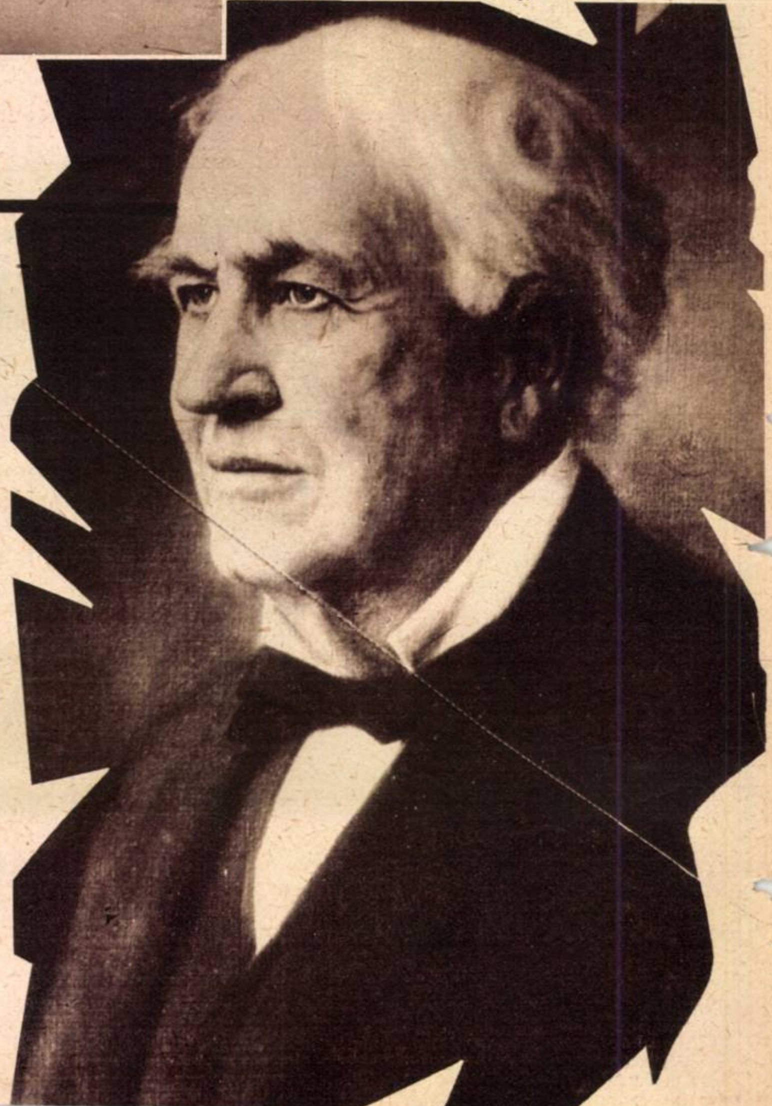
Fără îndoială, snobismul poate fi de diferite grade. Persoana care a răspuns „Da" la toate întrebările din tabloul pe care-l publicăm aci posedă un snobism de extremă concentrare, și în afară de cercul său de prieteni snobi, ca și el, nu va fi primit tocmai călduros. Cel care se regăsește însă într'una sau două din punctele chestionarului, poate fi încă un individ suportabil.

Savanții cari au urmărit această interesantă anchetă, nu numai că citează cazuri de snobism de care vă loviți la fiece pas în viața de toate zilele — cum sunt spre exemplu, numeroasele persoane ce-și selecționează prietenii, asociații diferitelor întreprinderi comerciale, funcționarii, și conducătorii politici, pe baza unor însușiri ca: naștere, familie, maniere, clubul din care fac parte, relațiuni sociale, etc. — dar ne procură pe baza cercetărilor psihologice făcute printre studenți date, ce ne arată cât de întins este snobismul printre noi toți. Studenții universităților reflectă mai întotdeauna opiniile și obiceiurile caselor din care vin, astfel că nu s'ar fi putut alege un grup mai revelator decât acesta, pentru determinările ce urmau a se face.

Pe rezultatul acestor cercetări asupra atitudinilor pe cari le au față de viață studenții, se bazează deci evaluarea de 60% a snobismului. La prima ochire, mulți vor înclina poate să creadă că studenții ar fi mai susceptibili de snobism, decât marile masse ale publicului, dar o mică cercetare de aproape a fenomenului, va fi destul pentru a face să cadă această obiecțiune.

Nu mai departe decât acum câteva săptămâni, autorul acestui articol a avut ocazia să citească, amuzat și surprins totdeodată, un anunț apărut într'un ziar new-yorkez, prin care se cerea „un nobil veritabil", capabil a-și dovedi validitatea titlului, pentru a servi ca amfitrion într'un club de noapte „select". Cu alte cuvinte, îndărătul acestui anunț se ascundea un antreprenor isteț, care credea că un european cu titlu, ar determina o mai mare afluență de clienți, decât un american fără titlu, indiferent de caracterul acestuia din urmă, de farmecul sau experiența sa. Omul care venise în contact cu atâta lume, ajunsese la concluzia că existau destui snobi în New-York pentru ca angajarea unui „nobil veritabil" să fie o afacere de succes comercial. Atragem însă atențiunea că acest personagiu nu era cerut pentru apucăturile alese pe care te-ai aștepta să le vezi la un om de proveniență înaltă, ci numai pentrucă titlul lui ar fi fost punctul de atracție în situația ce i se oferia.

Să considerăm totuș, mai îna-

inte de a examina mai de aproape snobismul în viaţa noastră de toate zilele şi mai înainte de a rezuma psihologiceşte cauzele ce fac pe mulţi din noi să fie snobi, verdictele anchetatorilor.

Cercetările cele mai intense şi mai revelatoare au fost cele conduse de către profesorul Allport. Câmpul său de observaţie a fost întregul corp studenţesc al Universităţii Syracuza — cinci mii de persoane, băeţi şi fete, din toate colţurile Americei, fii şi fiice din familii bogate şi sărace, din părinţi culţi şi inculţi, republicani, democraţi, catolici, protestanţi, într'un cuvânt din toate categoriile ce pot exista într'o societate omenească.

Allport a avut astfel ocazia să constate că: fără a ţinea seamă de inteligenţă, caracter, de poziţie socială sau farmec personal, 85% din cei cinci mii de studenţi evită orice relaţiuni cu japonezi, chinezi, turci, greci, armeni, ruşi comunişti sau anarchişti. Mai mult, 73% evită să iasă pe stradă în tovărăşia unor persoane prost îmbrăcate — puţin importă cine sau ce ar fi acestea; iar 71% nu vor să aibă de aface cu familii mai prost situate decât ale lor.

Dar mai interesante sunt însă concluziile ce s'au impus la analiza datelor obţinute din anchetarea studenţilor pe diferite grupări sau categorii. Astfel, cel mai mare procent de snobi l-au dat studenţii cursurilor economice şi cei din academiile comerciale, pe când în grupa studenţilor în drept, filozofie şi medicină, acest procent era foarte redus. De unde rezultă că, pe măsură ce individul se adânceşte în studiu, pe măsură ce cultura îl lărgeşte orizonturile, devine tot mai puţin susceptibil la snobism.

Şi acum, ţinând seama de aceste descoperiri, vă întreb: ce-aţi mai putea găsi surprinzător în anunciul care preferă un „titlu veritabil" caracterului, experienţei, şi farmecului unei personalităţi fără titlu?

In cazul destoinicului politician american căruia mulţimile i-au refuzat sufragiile, pentrucă se născuse în partea de Est a New-Yorkului?

In cazul fabricantului de automobile cu sute de funcţionari competenţi concediaţi, care găseşte un loc în birourile sale sale pentru un nepot al regelui Spaniei? Sau în cel al femeilor americane, care risipesc atâta vreme şi atâţia bani, pregătindu-se pentru relativa cinste de a fi prezentate la curtea engleză?

Intr'un cuvânt, nu se poate contesta că procentul celor cari pun averea, poziţia socială, înaintea caracterului şi altor însuşiri spirituale este cu mult mai mare în marile masse ale publicului, decât în rândurile tineretului universitar.

Iată ce ne spune în privinţa snobismului Doctorul Wayland F. Vaughn dela Universitatea din Boston:

„Dăm prea multă importanţă situaţiei noastre, în scara socială; dorinţa de a te ridica pe această scară e o ambiţie legitimă; dar cei cari sacrifică fericirea, liniştea sufletului, şi uneori tot ce au mai bun în viaţă acestei ambiţii, comit un act de extremă nebunie".

Sub microscopul psihologiei, snobismul prezintă câteva caracteristici extrem de interesante. Spre exemplu, originea sa, în majoritatea cazurilor, e departe de ceeace-şi închipuie un adevărat snob şi poţi deveni şi continua să fii cea mai nesuferită specie de snob, fără a o bănui măcar. Dar ceeace-i mai ciudat, în mod aproape invariabil, vezi indivizi de cel mai acut snobism, susţinând cu mândrie că nu sunt deloc snobi; recunosc că se socotesc superiori multor persoane şi sfârşesc prin a te întreba:

— „Dar cum poate califica cineva aceasta drept snobism când nu e decât o simplă lipsă de ipocrizie?"

Spre deosebire de poeţi, snobii se nasc dar se şi fac. In primul caz, acel al snobului înnăscut, individul a căpătat sentimentul superiorităţii odată cu primele noţiuni despre viaţă şi se pomeneşte de cele mai multe ori în familii bine situate, atât băneşte cât şi din punctul de vedere al poziţiei sociale.

Mai interesant e însă procesul prin care viaţa creează snobi.

Ceeace generează snobismul într'o persoană, fie ea adolescentă sau adultă, este într'o mare majoritate de cazuri, nu un sentiment conştient de superioritate, ci un simţimânt inconştient de inferioritate. Crescând victima întâmpină greutăţi în încercările de a-şi afirma inteligenţa, de a se ridica, de a-şi face prieteni, sau în lupta pe care o dă în concurenţă cu alţii ca student, scriitor, orator, etc.

Ce e de făcut atunci? Există, fără îndoială, ici şi colo oameni excepţionali, cari îşi văd lipsurile, caută să le determine cauzele şi curagioşi, se apucă să-şi modifice caracterele, înlăturând defectele şi creându-şi calităţi intelectuale şi sufleteşti, ce le sporesc sorţii reuşitei în viaţă, prin aceea că îi ajută să-şi câştige prietenii şi să se concentreze asupra studiului sau asupra realizărilor la care tind.

Dar nu excepţiile ne interesează şi înaintea acestor eşecuri nemulţumitul de sine se adăposteşte de obiceiu într'un sentiment de „importanţă", pe care şi-l atribue singur, aplanând astfel conflictul sufletesc pe cea mai lesnicioasă cale.

Astfel, în loc de a se conforma legilor generale, după care se clasează valorile personale, individul acesta creează şi caută să impună legi proprii. Ceeace posedă sau reuşeşte să obţină — acestea sunt lucrurile cele mai de preţ în lume, lucruri pentru a căror dobândire ar trebui să lupte toţi oamenii. Titlurile de onoare, pătrunderea în grupările sociale aşa numite „selecte", o îmbrăcăminte elegantă etc. se obţin mult mai uşor decât o cultură profundă, o specializare technică, sau un caracter ferm şi bine disciplinat. Dobândind aceste lucruri de mică importanţă şi străduindu-se a le face să pară excepţional de însemnate, omul nostru capătă un aer de falşă încredere în sine, care e întotdeauna cu mult mai arogantă decât adevăratul sentiment.

Astfel s'a format snobul. Şi luând această cale, ajunge să creadă el însuş în iluzia creată pentru cei din jurul său, şi prin exagerarea propriilor sale standarduri false, — la ferma convingere că ar fi superior semenilor lui şi nu e de mirare dacă insuflă acestei idei şi copiilor săi.

Poate că nimic nu va clarifica mai bine această analiză, decât insensibilitatea unor genii, ca Edison şi Einstein, faţă de onorurile societăţii, pe când sute de alţi omuleţi şterşi, din viaţa cărora lipseşte orice realizare se străduesc să intre în diferite comitete, să atragă asupră-le atenţia publicului şi să pătrundă în cercurile aşa numitei „lumi bune".

Snobismul relativ remarcabil al femeii îşi găseşte o explicare tot în acest sentiment de inferioritate. Pe lângă piedicile pe care le-am arătat mai sus, ea mai întâmpină o dificultate ce rezidă în faptul că timp de secole la rând, prin organizaţii sociale şi politice, bărbatul a făcut tot ce i-a stat în putinţă, pentru a-i insufla ideea că e o creeatură inferioară. Ea are deci din capul locului un handicap şi dacă se întâmplă să aibă unul din acele caractere, ce caută instinctiv căile cele mai lesnicioase, îmbrăţişează snobismul cu mai multă intensitate decât sexul opus.

In această privinţă, d-rul Vaughn face o observaţie extrem de interesantă:

„Dorinţa unei bune situaţii sociale, apare în cea mai mare intensitate a sa, printre indivizii sensibili, cari se văd ajunşi în viaţă la un punct mort şi caută atunci un privilegiu exterior, pentru a-şi sprijini „respectul de sine". Iar femeile — aproape că nu mai e nevoie s'o spunem — sunt extrem de sensibile, sunt sexul cel mai introspectiv".

Nu încape îndoială că snobismul ne aduce tuturor imense prejudicii, în cel ce-i cade victimă, desvoltarea rămâne în loc şi limitează realizările, pentrucă, pătruns de superioritatea sa, snobul nu mai face nici un efort real spre a-şi perfecţiona aptitudinile sau caracterul. El îşi neglijează prea adesea intelectul şi sufletul până într'atât, încât ajunge un fel de fantoşă insufleţită. Şi dacă-i urmărim în viaţa de toate zilele vom vedea că e extrem de greu dacă nu imposibil, să apreciem amărăciunile, decepţiile, conflictele, chiar crimele pe care le determină aceşti oameni, impunând semenilor lor — individual sau pe colectivităţi — falşele lor standarduri.

Cititorii noştri vor găsi poate interesant să-şi măsoare snobismul prin propriile lor mijloace, răspunzând întrebările ce s'au pus studenţilor americani şi pe care le dăm şi noi aci. *R.*

O floră carnivoră

CĂPITANUL Victor de la Motte Hurst a întreprins o expediție în Extremul Orient, pe urmele monștrilor ce populează poveștile lui Sinbad Marinarul și ale Căpitanului Kidd, creeaturi ce s'ar putea prea bine să nu fie doar figuri mitice, ci descendente ale unor specimene preistorice. Aceasta e însă doar o palidă speranță. Punctul cel mai interesant, cel mai arzător al întreprinderei sale, este eventualitatea cinematografierei unui fenomen cu mult mai extraordinar și anume, ceremonia sacrificiilor făcute de indigeni legendarului „arbore mâncător de oameni" din Madagascar.

Madagascar, insulă în Oceanul Indian, situată în fața coastei de Est a Africei, are o astfel de plăsmuire, încât a fost întotdeauna inaccesibilă cuceritorilor din trecut și rezistă încă omului alb de astăzi. Iți dă impresia că natura ar fi construit aci intenționat, un sanctuar faunic, care să adăpostească specimenele unor epoci anterioare perioadei înghețate — mai înainte ca omul să-și fi început opera sa de exterminare.

Mijloc sus: *Doi tineri miri din Madagascar;* Sus: *Un trib de indigeni din insula Madagascar. (La mijloc șeful tribului);* dr.: *Arborele „mâncător de oameni", sfâșiindu-și victima, o tânără fată din insulă.*

Oricine poate face înconjurul insulei, ale cărei coaste sunt protejate în multe locuri pe mari întinderi de stânci de coral și bancuri de nisip, ce fac apele puțin adânci, excluzând astfel acostarea vaselor atât mari cât și mici. Mulți au străbătut în parte acest ținut, urmând cursurile râurilor, aviatori au trecut în sbor pe deasupra lui, dar ceeace ascund întunecatle jungle ca: aur, pietre prețioase și comori științifice, se cunoaște astăzi tot atât de puțin cât se cunoștea pe vremea Faraonilor și a lui Caesar.

Știința nu posedă decât vagi indicii verbale în privința straniilor forme de viață ce se adăpostesc în sânul acestui misterios ținut, așa cum un hoț aude de bogățiile ce zac în bolțile unei vistierii. Situația exploratorului Hurst se aseamănă mult cu aceea a hoțului.

El știe că nu poate pătrunde prea departe în acest interior neexplorat încă, dar mai știe că dacă ar reuși să convingă pe indigeni, aceștia i-ar permite să intre în ținut, călăuzindu-l chiar, așa cum fac gardienii unui muzeu sau ai unor piese de mare preț.

Căpitanul Hurst a mai fost de două ori în Madagascar, și a adunat în cursul acestor vizite, informații dela indigenii civilizați și obicinuiți cu albii ce locuesc în așezările de pe coastă, precum și nenumărate indicații cu aspect de precis dela misionarii insulei; toate aceste declarații au contribuit la formarea convingerei, că existența arborelui „mâncător de oameni" ar fi ceva dincolo de orice îndoială.

Dacă albii nu pot vedea astăzi fantastica plantă, faptul se datorește primilor misionari. După cum era și natural, aceștia au fost cuprinși de oroare înaintea unui asemenea monstru și mai cu seamă înaintea obiceiului de a-i aduce sacrificii umane și au ordonat exterminarea tuturor acestor specimene.

Arborele era însă sacru pentru bizarele triburi de oameni mărunți și negri ce trăesc în interiorul sălbatec al insulei. Se spune că ei îl adoră cu o fervență mult superioară celei pe care o practică misionarul față de doctrina sa și de aci a rezultat o hotărîre fermă de a ascunde cu orice preț omului alb, locurile unde se ridică sângeroasele lor zeității. Căpitanul Hurst nu precizează care anume îi vor fi procedeele de care intenționează să uzeze, dar speră să reușească a convinge pe negrii junglei, că nu le va masacra divinitatea, și să-i determine a-l lăsa să ia și el parte le ceremoniile lor religioase.

Ambiția sa este să cinematografieze fenomenul sacrificiului, dar și aci se ridică o dificultate. Intrucât n'are să poată suferi să vadă o victimă omenească, va trebui să caute a-i determina să-i substitue un animal. Unul din motivele ce-l fac să creadă în realitatea acestui vegetal carnivor, constă în faptul că toate descrierile adunate din diferite surse și la diferite epoci, corespund în mod remarcabil cu cele date de către d-rul Carl Liche, un explorator austriac și după câte se știe, singurul alb cu reputație care pretindea că a văzut monstrul.

Căpitanul Hurst rezumă ceeace știe cu privire la această plantă, în modul următor:

„Arborele, după diferite descripţii, e ca un uriaş fruct de ananas, cu un diametru de bază de 1. 80 m., şi o înălţime de doi metri şi ceva, din care se ridică un număr de cârcei lungi, de grosimea unui braţ omenesc.

„Frunzele sale mari şi concave seamănă cu nişte urechi de elefant şi sunt literalmente tivite cu ghiare. Arborele secretează un lichid îmbătător, cu care indigenii se ameţesc mai înainte de începerea ceremoniei religioase. In jurul acestui arbore se încing dansuri de o frenizie ce se apropie de demenţă.

„Momentul palpitant al sacrificiului are loc atunci când o tânără fecioară e silită să bea ameţitorul lichid şi e urcată apoi în vârful arborelui. Tentaculele cuprind victima, iar frunzele se ridică încet şi-i învăluesc trupul, pe care-l sfâşie pentruca sângele şi carnea să fie absorbite de arbore. Cel care se îndoeşte de puterea fizică a regnului vegetal, ar trebui să-şi aducă aminte cât de repede îşi pleacă frunzele o plantă senzitivă, la cea mai uşoară atingere şi că rădăcinile arborilor obicinuiţi, străbat straturi şi fundamente de zidărie, deschizându-şi drum spre lumină.

„Se spune că frunzele arborelui carnivor rămân închise şi se contractează din ce în ce mai mult timp de cinci-şase zile. După această perioadă, se redeschid, dând la iveală oasele sfărâmate ale scheletului, atât de bine curăţate de carne, încât animalele carnivore nu le mai iau în seamă. Aceste oase cad la picioarele arborelui, unde se adaogă la grămada celor rămase din sacrificii anterioare, ca un macabru semnal de pericol".

Francezii guvernează această insulă, — care e mai mare decât însăş Franţa, — dar nu se angajează să protejeze pe cei care încearcă să pătrundă în junglele interiorului. Odată ce expediţia porneşte a-şi croi drum prin reţeaua de plante târâtoare ce-ţi cresc în urmă aproape tot atât de repede pe cât le-ai tăiat, exploratorii înaintează pe propriul lor risc.

Şi apoi, indigenii sunt nesinceri, — în atitudinile lor pot surveni schimbări sau, nu e exclus ca primiţi cu prietenie de primele câteva triburi, prin teritoriile cărora vor trece la început, să aibă de furcă mai târziu cu cele care vor fi de altă părere. Astfel, nu se garantează pentru nimeni, că de reuşeşte să intre în inima insulei, va putea să şi iasă. I se pot întâmpla multe, atât lui cât şi celorlalţi membri din expediţie, este însă sigur că nu vor fi sacrificaţi arborelui — dacă acesta într'adevăr există.

Indezirabila cinste este rezervată exclusiv sexului feminin, un fapt ce ar trebui să intereseze pe d-na Hurst, care-şi va întovărăşi soţul, ca de obiceiu.

Admiţând chiar că indigenii se vor dovedi prietenoşi şi binevoitori, în loc de a-i conduce în vre-o mlaştină sau de a-i ataca mişeleşte, cum au făcut până acum cu diferite expediţii, întreprinderea va fi destul de dificilă şi de primejdioasă chiar pentru cel mai curagios explorator. Căpitanul indică următorul itinerariu:

— *„Vom pleca dela Zanzibar la Majunga şi vom lua un vas de cabotaj — ce face inconjurul insulei din 40 în 40 zile — pentru Morundawa, cam la trei sute de mile depărtare şi de aci vom porni spre interior. Apoi, cu ajutorul luntrelor vom trece în josul coastei spre râul Tsiradihina — de ale cărui ambe părţi nu se află decât păduri virgine.*

Când vom ajunge în regiunile superioare ale insulei, vom fi purtaţi de „filinjana" — scaune portative. După aceea, ne vom îndrepta spre Antananarivo, capitala, situată la o altitudine de 1.500 metri.

Vom explora apoi Baia Ansirabe şi la poalele dealurilor, sper să găsesc aur şi pietre preţioase. Apoi, prin păduri virgine cu totul necunoscute, ne vom croi drum înapoi spre Majunga, urmând cursul râului Marovorny.

Pe lângă botanişti, mineralogi şi alţi experimentaţi specialişti, mai e loc în această expediţie pentru opt tineri zdraveni şi dornici de aventuri, având fiecare trei mii de dolari bani ghiaţă, pentru a contribui la cheltuelile generale. Celor cari se propun, Hurst le oferă însă o listă a primejdiilor la care se expun. Astfel, ştiinţa n'a numit încă nici măcar a treia parte din insectele şi reptilele otrăvitoare ale ţinutului. Plutirea pe râuri — în afară de primejdia înecării în vârtejuri sau cascade, — pare destul de sigură. Dar întâmplarea face ca râul în lungul căruia urmează să meargă expediţia, să fie în multe locuri populat de crocodili şi aceştia nu aşteaptă ca un om să cadă în apă, pentru a-şi începe ostilităţile. Sunt o specie foarte agresivă: răstoarnă luntrile, fac găuri în pontoanele catamaranelor (un fel de plute) şi se strecoară pe ţărm, pentru a ataca taberile.

Navigând dealungul coastei, expediţia va trece pe lângă vizuinele Căpitanului Kidd, — faimosul pirat, — regiune ce include un teritoriu în care se presupune că acesta ar fi ascuns o mare parte din bogăţii. Membrii expediţiei trebue să făgăduiască însă că nu se vor ocupa de aflarea acestor comori, întrucât ţinutul abundă în sedimente naturale de aur, diamante şi rubine; pe urmă, interesul ştiinţific pe care-l prezintă eventualul „arbore mâncător de oameni" şi diferitele rămăşiţe vii ale unor epoci preistorice, moarte pentru restul omenirei de vre-o câteva milioane de ani, merită orice sacrificii şi orice riscuri.

D-rul Liche povestia că dăduse peste scena safrificiului adus „arborelui mâncător de oameni" într'o zi, când se pierduse în jungla de pe malurile unui mic râu şi avusese norocul să scape neobservat.

Recunoscând arborele, interpretul său îi spusese să-i observe din ascunzătoarea unde se aflau. Iată ce scria mai apoi acest doctor Liche:

„Cu cântece sălbatece, indigenii înconjurară o tânără fată şi o siliră — înţepând-o cu vârfurile suliţelor, — să se apropie de un arbore ce părea inert şi inofensiv, ca orice altă plantă. Fata avu un moment de răsvrătire, de disperare, dar în cele din urmă se căţără în sus, către buchetul de frunze din vârf în centrul căruia se afla o cavitate conţinea un lichid lipicios.

— *„Tsick! Tsick!" ordonau bărbaţii.*

„Plecându-se, ea bău din lichid şi se ridică apoi imediat cu groaza întipărită pe figură, în timp ce picioarele-i erau străbătute de spasme violente. Cu toată ameninţarea suliţelor, ea părea gata să sară jos, dar în vreme ce ezita, frunzele se ridicară, învăluindu-i trupul. Ghiarele ce le tiviau, i se înfipseră în carne, trăgând-o în jos, spre cavitatea de care am pomenit. In clipa următoare, devenise cu totul invizibilă. Strigăte înăbuşite veniau din mijlocul sferii verzi. Frunzele se contractară din ce în ce mai mult, ca o presă hidraulică şi sângele victimei, amestecat cu lichidul cleios se scurse în jos, pe trunchiul pomului.

„Ca la un semnal, sălbatecii se adunară în jurul arborelui şi băură din licidul ce părea să-i îmbete imediat".

Cu tot luxul de amănunte din descrierea d-rului Liche şi cu toate că s'au găsit mici plante carnivore ca „Venus Fly Trap" şi „Fly Catching Goose Plant" şi care se hrănesc cu insecte — botaniştii se îndoesc că ar exista un „arbore mâncător de oameni".

E. A.

FAURITORUL de INTELIGENȚA

nuvelă fantastică de WARWICK ARMSTRONG

Indeletnicirea mea de medic ataşat pe lângă unul din comisariatele cele mai importante din Londra, prilejuindumi desc ocazii să-mi desăvârşesc studiile antropologice, cărora m'am consacrat dela începutul carierei mele, mi-a îngăduit, în afară de aceasta, să studiez şi câteva cazuri de criminalitate, pe cât de curioase, pe atât şi de bizare.

Unul dintre cele mai strălucite exemple de soiul acesta, care demonstrează cu prisosinţă, după părerea mea, că există uneori raporturi foarte strânse între creerul unui om de geniu şi acela al unui criminal, mi-a fost dat de către un oarecare William Mac Phearson, la care aceste două anomalii se găsiau întrunite în chip uimitor şi desăvârşit.

Inainte de a-l expune cititorilor, este necesar să mă întorc, pentru câteva clipe, la data de 28 Noembrie 1912, dată la care un agent poliţienesc veni să-mi aducă, în apartamentul ce-l ocupam atunci pe Charring Cross Road, 77, scrisoarea următoare:

Domnule Doctor,

Vă rog a trece cât mai curând cu putinţă pe la comisariat spre a examina pe doi inşi cari prezintă caracteristice cu totul anormale. Cei doi indivizi despre cari e vorba, au fost aduşi aci de către un agent care i-a găsit în Shaftesbury Avenue (nu departe de locuinţa dv.) făcând tot soiul de extravaganţe. Ambii sunt îmbrăcaţi sărăcăcios. Cel dintâi, este un Polonez care nu cunoaşte nici o vorbă englezească şi care-şi pierdea vremea învârtindu-se în cerc, la locul sus amintit. La întrebările ce i le-am pus, prin mijlocirea unui interpret, mi-a răspuns că nu-şi mai amintia adresa domiciliului său şi că era într'o completă incapacitate de a se mişca altfel decât rotindu-se de jur împrejurul lui însuşi. Cât priveşte pe cel de al doilea, ar putea să fie, tot atât de bine, somalian ca şi englez, dat fiindcă nu e în stare nici să articuleze o vorbă. I-am pus un toc cu cerneală între degete, închipuindu-mi că ar putea să se explice prin scris, dar în loc de aşa ceva, după ce-a făcut sforţări desnădăjduite spre a-şi aduna amintirile, el a pus tocul pe masă şi a răsturnat conţinutul călimarei, pornindu-se pe un râs nestăpânit, asemenea unui om care a auzit spunându-i-se o vorbă de spirit.

Sunt înclinat să cred că am de-a face cu nişte nebuni, dar de câtva timp văd atâţia inşi cari simulează, slujindu-se de procedeul acesta ca să se sustragă justiţiei când se văd încolţiţi după o lovitură neizbutită, încât, pe legea mea, m'am deprins să cercetez de câte două şi trei ori înainte de a mă pronunţa. De aceia, i-am închis pentru orice eventualitate, aşteptând venirea dv. aci, spre a-i examina.

Devotat

ROBERT BRIGHT

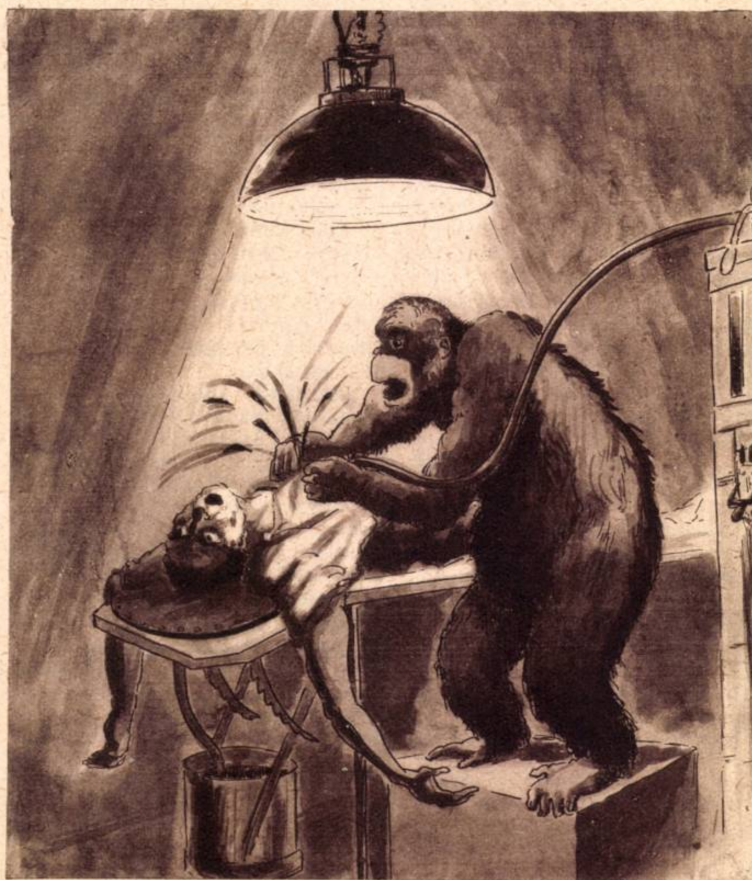
Inspector de poliţie

Vârând scrisoarea în buzunar, m'am îndreptat în grabă spre cea mai apropiată staţie a drumului de fer subteran, ca să răspund chemării inspectorului, dar nu mă puteam opri să nu-mi zic, în ironie, că poliţiştii prea văd criminali peste tot locul, la fel ca şi doctorii cari socotesc bolnavi pe toţi oamenii pe cari-i întâlnesc în cale.

I-am internat pe cei doi nenorociţi în azilul de alienaţi, anexat spitalului şi nu mă mai gândii la incidentul acesta, pe care-l socotiam închis.

* * *

Dar, după o săptămână dela întâmplarea aceasta, o nouă adresă a inspectorului Bright mă invita să examinez pe alţi doi nenorociţi, găsiţi tot în Charring Croos Road, adică pe aceiaş

Polonezul, era un bărbat de vre-o patruzeci de ani, cu o înfăţişare nespus de inteligentă. Am constatat că era atins de o amnezie parţială şi de mania mişcării rotorii, cum zic neuropatologiştii, ceeace înseamnă că individul acesta nu putea să meargă normal ca toată lumea, ci numai învârtindu-se în cerc, de jur împrejurul său.

Această netăgăduită simptomă a unei leziuni a creerului mic, aţâţându-mi curiozitatea, m'am apucat să-l examinez mai de aproape şi nu-mi trebui prea multă trudă ca să descopăr că avea o cicatrice în regiunea occipitală şi o alta pe ambele oase parietale.

Fără îndoială că necunoscutul fusese rănit la cap şi-şi plătise vindecarea cu o pierdere simţitoare a materiei cerebrale.

Al doilea caz însă era cu mult mai complicat: aci, memoria lipsia cu desăvârşire, bolnavul având fruntea străpunsă de o gaură, astupată cu o foiţă de celoloid.

stradă unde locuiam eu; unul dintrânşii, păstra o perfectă luciditate a spiritului, dar, din nefericire îşi pierduse memoria; celalt, era chinuit de o boală ciudată şi nouă, pe care-o voi numi „disociaţia sistemului nervos central".

Eram convins că, temeinic, nu exista nici un fel de legătură între porţiunea dreaptă şi porţiunea stângă a creerului său. Ochi-i se mişcau independent unul de altul, cu un efect dintre cele mai ciudate, iar limbajul îi era extrem de confuz. Părea că înţelege destul de bine ceeace-i spuneam, dar nu-mi dădea decât răspunsuri alandala. Insfârşit, detaliu nu mai puţin bizar decât celelalte, atunci când muşchii gurei i se contractau, fruntea i se încreţia în chip neobişnuit, încât bucuria şi mâhnirea se luau la întrecere pe fizionomia lui, formând între ele un contrast dureros, care te îngrozia...

Cei doi bolnavi, aveau atât unul cât şi celalt, mai multe cicatrice la cap. Curiozitatea mea crescu şi ajunsesem acum să mă pasionez de problema pe care-o aveam sub ochi. De unde puteau să vie nenorociţii aceştia, cari fuseseră adunaţi de pe stradă, la doi paşi de locuinţa mea? Ce taină ascundeau operaţiile acelea misterioase, la care era vădit că fuseseră supuşi amândoi?

Pe când mă înapoiam spre casă, trudindu-mă să găsesc un răspuns cât mai nimerit la întrebarea aceasta, îmi amintii deodată că fusesem martor la o scenă misterioasă, desfăşurată într'un apartament ce se afla faţă 'n faţă cu al meu. Scena aceea mă intrigase în aşa măsură, încât pierdusem o seară întreagă ca să observ cu deamănuntul ceeace se petrecea la ciudatul meu vecin. La început, acest straniu personaj, cu faţa plină de sbârcituri şi care purta ochelari de aur, îmi făcuse impresia că se îndeletnicia cu operaţiuni chirurgicale; mai târziu, ferestrele au fost închise şi auzisem un ţipăt repede înăbuşit; însfârşit, pe la miezul nopţii, ferestrele au fost din nou deschise şi, în pervazul uneia din ele, am văzut scânteind deodată doi ochi de jăratec, cari n'aveau nimic omenesc într'ânşii, precum şi două rânduri formidabile de dinţi albi, rânjind hidos prin întuneric.

La drept vorbind, deşi nimic nu mă îndreptăţia să fac o apropiere între scena aceasta bizară şi cazurile nenorociţilor pe cari mă însărcinasem să-i examinez, un instinct tainic mă îndemna sa-mi reiau în seara aceea postul meu de observaţie.

Totuş, strădania mi-a fost zadarnică, deoarece nu s'a petrecut nimic anormal; dar ideea aceasta continuă să mă sbuciume în aşa măsură, împiedicându-mă chiar să şi dorm, încât pe la ceasurile trei dimineaţa, nemai fiind în stare să-mi potolesc neastâmpărul, sării jos din pat şi mă aşezai la pândă. Ferestrele vecinului meu din faţă erau închise pe jumătate, dar apartamentul lui era luminat ceeace-mi ajuta să văd, fără să fiu văzut.

Enigmaticul personaj sta în picioare, iar lângă el se mai afla un bărbat a cărui înfăţişare chiar de-aş mai trăi o sută de ani, îmi va rămânea pururea întipărită în memorie. Nenorocitul mergea în patru labe, târându-şi până la pământ o barbă extraordinar de lungă, pe când celalt îl alunga spre uşă, cu lovituri de picior, scoţând nişte hohote de râs infernale.

Mai mult nu mi-a fost cu putinţă să văd căci, şi de rândul acesta, ferestrele au fost închise şi, după scurtă vreme, începu să mijească de ziuă..

Dar, uneori, evenimentele îşi iau sarcina să răstoarne multe din planurile ce le făurim şi, o surpriză la care nu prea m'aş fi aşteptat, îmi era rezervată.

Către ceasurile unsprezece, primii vizita unui agent, care-mi aducea un ordin urgent. Inchipuindu-mi că Bright avea iarăşi ceva nou pentru mine, mă grăbii să răspund la chemarea lui, dar care nu fu stupoarea mea când, abia intrat în biuroul acestuia, îl văzui îndreptându-se

spre mine, cu aerul cel mai grav din lume şi, punându-mi mâna pe umăr, îmi zise cu un ton dramatic:

— In numele legii te arestez!

Mă cuprinse un râs nebunesc, cu neputinţă de stăpânit.

— Ah! — am spus eu, când mă simţii în stare să vorbesc. Şi nu s'ar putea să ştiu de ce anume sunt acuzat?

Dar Bright n'avea poftă de râs şi, mai straşnic decât un judecător, îmi răspunse:

— De ce eşti acuzat?... Pentru că te-ai îndeletnicit cu o serie de experienţe primejdioase, asupra persoanei a cinci indivizi deosebiţi, dintre cari al cincilea a fost găsit chiar azi dimineaţa, la orele şapte, lângă poarta casei d-tale... Uite, mai bine vezi în ce hal l-ai adus pe nenorocitul acesta...

Sfârşind vorba, poliţistul introduse în biurou pe un individ care mergea în patru labe; era chiar acela pe care-l văzusem în apartamentul vecinului meu din faţă.

— Dragul meu Bright, — i-am răspuns eu, — dacă, sub pretext că este colecţionar de cranii, îl învinovăţeşti de o serie întreagă de nelegiuiri pe un biet antropolog, atunci îmi plec capul, şi nu-ţi mai rămâne decât să mă conduci la închisoare. Dar, dacă din potrivă, mai ai unele scrupule precum şi destul bun simţ, ca să deosebeşti evidenţa, atunci când ţi se pune sub ochi, cheamă patru agenţi şi, urcându-ne într'o maşină să ne ducem în Charring Cross Road 68; pe drum, îţi voi istorisi ceva care te interesează în gradul cel mai înalt.

Şi, precum îi făgăduisem, îndată ce pornirăm, mă grăbii să-i povestesc scena pe care întâmplător o văzusem...

* * *

Dar, ajunşi în Charring Coos Road, am sunat în pustiu câteva minute, iar inspectorul Bright spumega de mânie strigând din răsputeri să i se deschidă în numele legii.

A trebuit să forţăm uşa.

După ce străbăturăm două încăperi am pătruns în laborator; abia trecut pragul uşii, că o exclamaţie furioasă scăpă de pe buzele lui Bright.

Cu chipul palid şi corpul ţeapăn, vecinul meu, William Strong, zăcea într'un fotoliu. In mâna dreaptă ţinea un revolver pe când plastronul cămăşii era mânjit cu câteva dâre de sânge.

— Prea târziu!... mormăi inspectorul.

Dar eu, cu un gest grăbit, dădusem în lături cămaşa ciudatului personaj ca să-l ascult în voie.

— Dragul meu Bright, vrei acum să vezi cum se procedează ca să reînviem morţii? Aprinde o lumânare şi pune-i flacăra sub nasul acestui domn...

Insă mizerabilul auzind cuvintele meu nu mai aştepta împlinirea profeţiei. Cu repeziciunea unui fulger, sărise la fereastră şi, fără îndoială, că s'ar fi aruncat în gol dacă agenţii n'ar fi intervenit la timp, ca să-l împiedice.

Simulacrul lui de sinucidere, la care se adause şi încercarea-i veritabilă de sinucidere, fiind egale cu o mărturisire, simplificară mult sarcina instrucţiei şi, mutismul încăpăţânat în care se închisese, — mutism din care n'a putut să-l smulgă nici o stratagemă, atât în timpul anchetei cât şi în cursul desbaterilor — sfârşi prin a-l condamna.

In orice caz, un fapt este sigur: acela că cercetările întreprinse de mine, precum şi câteva indicii pe care am reuşit să le capăt dela victimele sale, mi-au dat putinţa să stabilesc că William Strong luase anumite porţiuni corticale din creerul acelor nenorociţi, slujindu-se de ele la desăvârşirea câtorva experienţe.

Dar care anume era natura acestor experienţe, îmi era anevoie să precizez.

In timpul acesta, apartamentul lui a fost sigilat şi am hotărît o zi în care să predăm aparatele criminalului savant expertizei medicilor legişti, cari fuseseră desemnaţi.

Totuş, nu ajunsesem la sfârşitul surprizelor, căci se produse un eveniment a cărui ciudăţenie întrecea în aşa măsură ceea ce văzusem până atunci, încât bietul Robert Bright — un băiat de ispravă, fără îndoială, dar prea nervos, după părerea mea, — era cât pe ce să-şi piardă capul.

— Da, pot să jur, — zise el trântind cu pumnul peste maldărul de hârtii ce-i acoperia biuroul, — pot să jur că tipul acesta are o putere inexplicabilă şi, în oarecare măsură, supranaturala. Deosebit de aceasta, toate presupunerile de până acum sunt cu neputinţă de admis, iar raportul experţilor e idiot. O maimuţă, oricât de dresată ar fi, nu va putea niciodată să sugrume pe un gardian, să închidă, la loc, uşa celulei şi să-şi elibereze astfel stăpânul! Să mi se explice şi mie modul cum a evadat...

— Ai făcut cercetări la domiciliul lui?

— La domiciliul lui şi pretutindeni... Ah! fii liniştit, căci mi-am împlinit datoria cu toată conştiinciozitatea şi de asemenea, te asigur, că individul acesta nu va pleca din Anglia fără ca eu să nu fiu înştiinţat imediat; numai că...

In clipa aceasta, soneria telefonului întrerupse tocmai la timp potopul de cuvinte cu cari Bright încerca să-şi ascundă întărîtarea, simţind că avea de-a face cu un adversar mai tare decât el, şi inspectorul fu nevoit să mă părăsească, spre a se duce la locul unde i se comunicase că s'ar fi produs un accident.

Am profitat de întâmplare şi am plecat şi eu cât mai de grabă, deoarece aveam prea multe treburi de împlinit în ziua aceea, fapt pentru care m'am şi înapoiat acasă, după ce trecuse de miezul nopţii.

Mă pregătiam tocmai să mă culc, gândindu-mă încă la strania împrejurare prin care doctorul Strong evadase din închisoare, şi la amprentele unei labe de quadruman care fuseseră descoperite pe gâtul unui paznic, când un geamăt prelung, aproape înăbuşit de distanţa de la care pornia, dar sfâşietor, ca vaetul unui om pe moarte, răzbi până la mine prin ferestra deschisă.

In liniştea nopţii, pervazul luminat al ferestrei vecinului meu se contura ca o pânză de cinematograf, în spatele cărora se mişcau două siluete negre. Una, răsturnată într'un fotoliu de operaţie şi sbătându-se cu desnădejde, era aceea a lui William Strong în persoană. Cealaltă, în picioare, lângă el, şi ţinând în mână un ferestrău pus în mişcare de un motor electric, era aceea a quadrumanului cu statura uriaşă.

Omul continua să se vaete, întrerupându-se din când în când, ca să bâlbâe nişte fraze trunchiate.

Incremenit de spectacolul acesta mişcător şi fioros, izbutii, aplecând urechea, să desluşesc câteva frânturi din frazele ce le pronunţa:

— Inteligenţa... pe care... am smuls-o... dela semenii mei... ca să ţi-o dau ţie, Kyman!... Ah, îndură-te.. Tu... ai să fii un om desăvârşit... Răbdare încă o zi... De ce m'ai scăpat eri, din temniţă, ca să mă ucizi astăzi?

Un mormăit sinistru îi răspunse. Cu o agilitate nebănuită şi viguroasă, quadrumanul apropiase o pompă şi, înarmat cu un bisturiu, spintecă pieptul savantului, cu îndemânarea sigură a unui chirurg experimentat. După câteva clipe îi lipi pompa de inimă.

Dintr'un salt am eşit afară din casă.

Dar când cu revolverul în mână, am pătruns în laborator, îl găsii pe savant întins la pământ, neînsufleţit, în mijlocul unei băltoace de sânge, iar urangutanul, — fără îndoială în urma unei mişcări greşite care i-a fost fatală, — horcăia alături de el ca şi cum fiinţa aceasta fenomenală, zămislită de către ştiinţă, nu mai putuse să supravieţuiască aceluia, care fusese creatorul ei!...

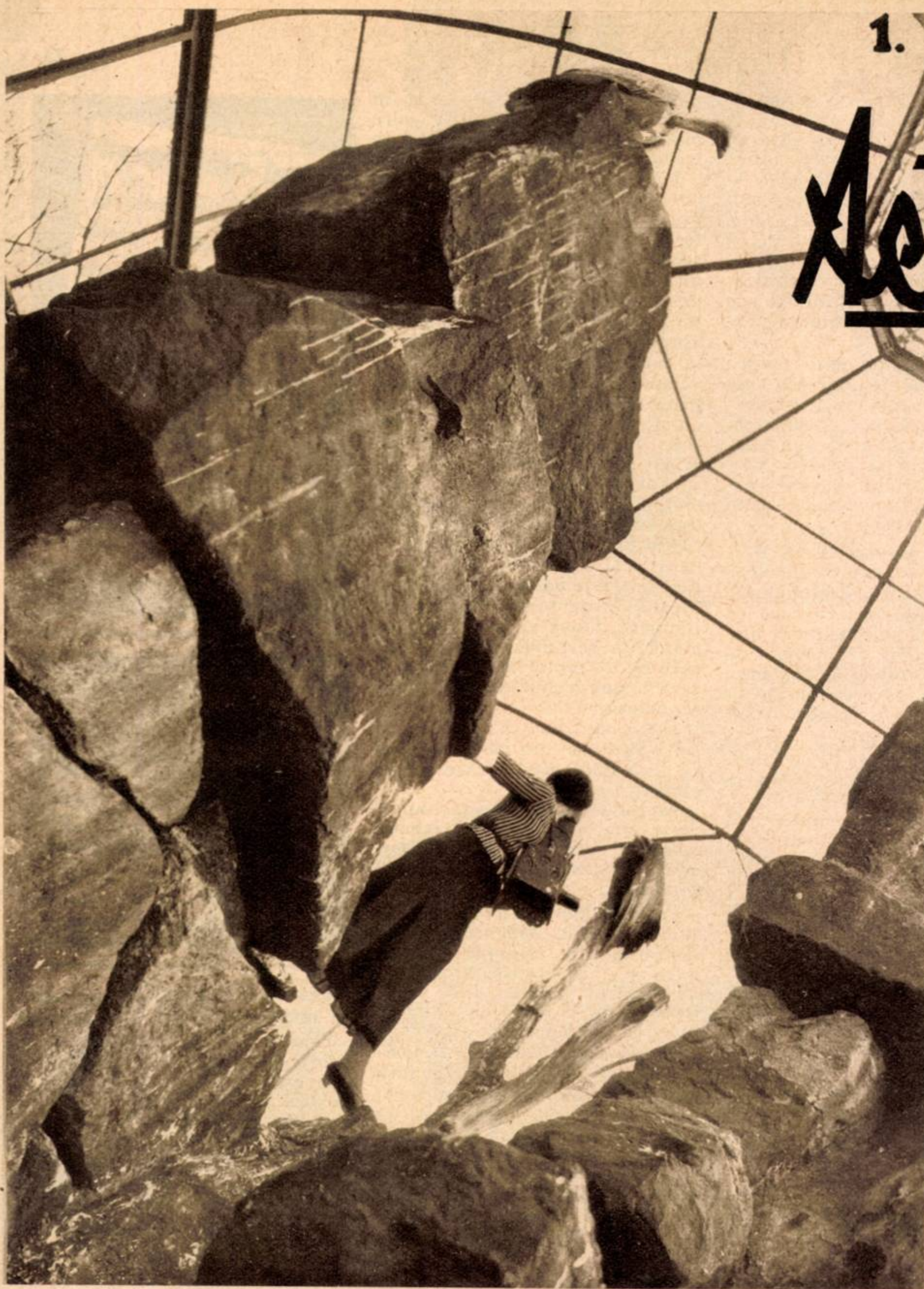
Trad. de *G. Rădulescu*

Actualități

1.

In grădina zoologică din Berlin în fiece an se face un inventar general. Cele 4000 de animale, câte se găsesc aici, sunt fotografiate, măsurate și cântărite. Operația este destul de dificilă. Ilustrația noastră înfățișează: 1) o operatoare-fotograf, în momentul când se cațără după vulturul care nu vrea să pozeze, și 2) cum se măsoară elefantul de mare: el are patru metri și optzeci lungime și dela aducerea lui la grădina zoologică, în 1930, a crescut cu o jumătate de metru.

3) Studenții în ingineria navală, dela școala technică din Berlin, sunt constituiți în ordinul studențesc „Latte”, care datează de cincizeci de ani. In fotografia noastră e reprezentată o scenă interesantă, când în ordinul lor studenții primesc un nou membru.

4) Ströbeck este singurul loc pe lume, unde în școală, copiii învață șah. De curând, în această localitate a sosit campionul de șah Bogoljubow, care a primit să joace o partidă cu toți copiii din școală. După cum se vede în fotografie, campionul trebue să fie foarte atent, pentrucă adversarii săi nu sunt profani.

5) In ziua de 5 Ianuarie 1933, a murit subit fostul președinte

2.

3.

al Statelor-Unite, Calwin Coolidge. Fotografia noastră îl înfăţişează pe Coolidge cu soţia sa, pe moşia din Northkampton (Massachusets).

6) Se simt bine la căldură, cele două pisicuţe; şi sunt bucuroase că nimeni nu le turbură siesta.

7) Conform cu testamentul soţului ei, văduva unui japonez foarte bogat, doamna Tei ko Mitani, a donat marinei japoneze 500.000 yeni, şi aceiaş sumă armatei. Marina şi-a construit din aceşti bani şase avioane şi un vas port-avion, numit după numele donatoarei „Mitanigo". Fotografia noastră arată cele şase avioane şi un moment din sărbătoarea botezului vasului port-avion. In dreapta: ministrul marinei, amiralul Okada, în stânga donatoarea, d-na Mitani.

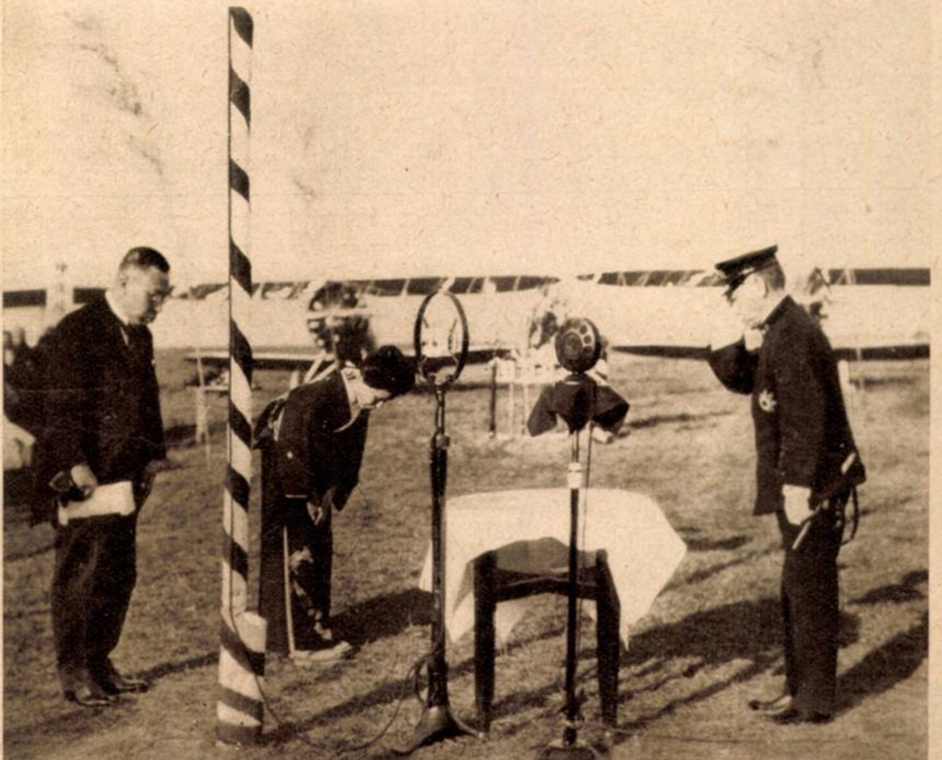

6.

4.

7.

5.

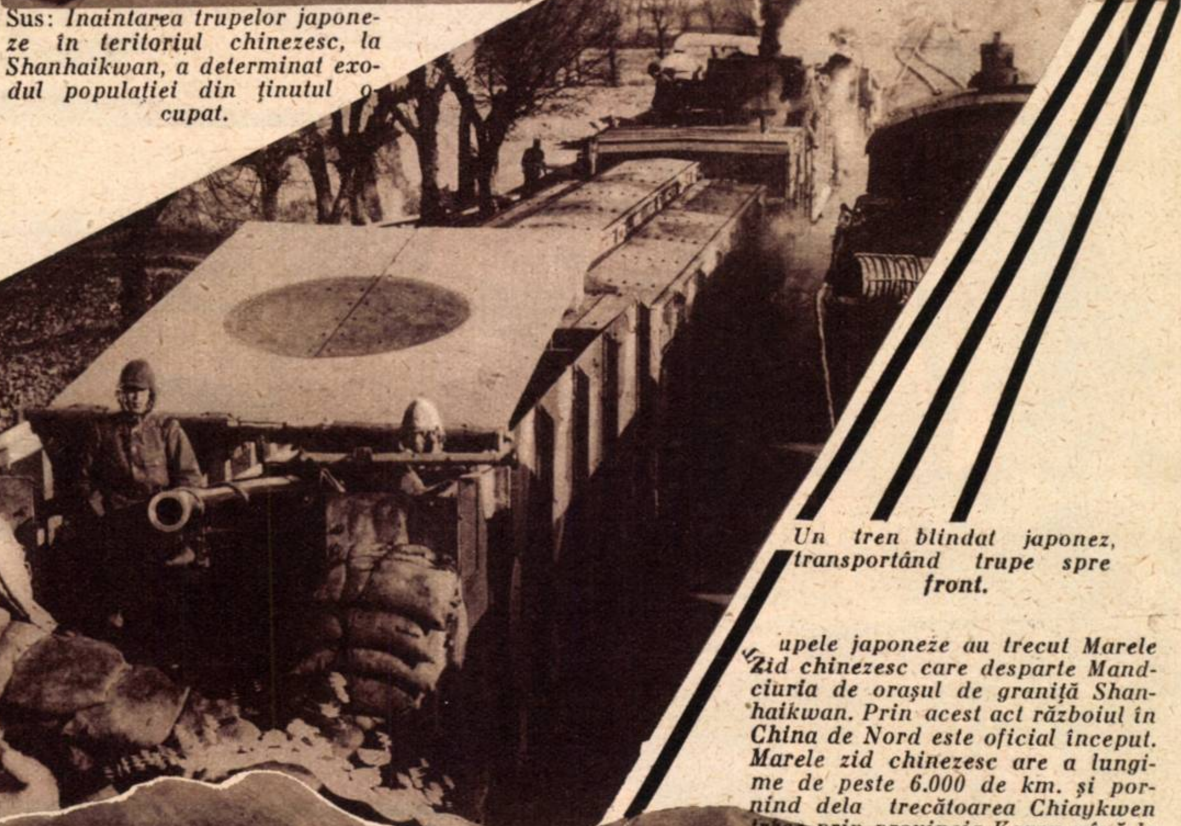
ÎN RĂSĂRITUL DEPĂRTAT BUBUE TUNUL

Sus: *Inaintarea trupelor japoneze în teritoriul chinezesc, la Shanhaikwan, a determinat exodul populației din ținutul ocupat.*

IN vreme ce Liga Națiunilor se străduește să netezească orice asperități între popoare, în vreme ce se țin conferințe de desarmare, războiul din Mandciuria continuă. Acolo departe circulă trenuri pline de soldați, gloanțe de mitralieră și ghiulele de tun flueră prin aer, ard sate și orașe, avioane aruncă bombe ucigătoare și moartea hidoasă a deslănțuit petrecerea ei sălbatecă.

Războiul din Mandciuria formează o problemă mult mai încurcată decum s'ar părea și

Un tren blindat japonez, transportând trupe spre front.

Trupele japoneze au trecut Marele Zid chinezesc care desparte Mandciuria de orașul de graniță Shanhaikwan. Prin acest act războiul în China de Nord este oficial început. Marele zid chinezesc are a lungime de peste 6.000 de km. și pornind dela trecătoarea Chiaykwen trece prin provincia Kansu până la trecătoarea Shanhaikwan, în provincia Chihli.

... complicaţiuni serioase, cu repercusiuni în lumea întreagă.

China e o ţară unde astăzi domneşte anarhia. Împărţită în state şi stătuleţe, care se ceartă între ele şi care sunt stăpânite de aventurieri, de bandiţi sau — în cel mai bun caz — de câte un general îndrăzneţ, mai norocos, ea formează un pericol perpetuu, pentru liniştea ţărilor vecine şi a Oceanului Pacific. Japonia e perfect îndreptăţită să intervină într'un stat, în care clocoteşte vulcanul revoluţiei, şi care ameninţă mereu cu propagarea focului peste hotare.

Statele Unite însă, nu pot îngădui ca Japonia să capete un rol preponderent în Oceanul Pacific, şi ele ameninţă să intervină în războiul dintre Japonia şi China, adunând astfel nouri grei şi primejdioşi, în răsăritul depărtat.

Dacă situaţia se va complica astfel, vor avea avantagii în primul rând Sovietele ruseşti, dar aceste avantagii pot fi plătite scump de întreaga lume civilizată.

Lupta pentru preponderenţa în Oceanul Pacific a început-o Japonia din 1904, când a izbutit să învingă colosul rusesc în aceiaş Mandciurie, pentru liniştea cărei insularii galbeni au pus foc acum la marginea continentului asiatic. Ajutaţi de englezi, pentru cucerirea acestei hegemonii, după războiul din 1914, Japonia devine mare putere, întrucât i s'a dat de către aliaţi rolul de a înfrânge forţa germană în posesiunile acestora, din Pacific.

Prin tratatul dela Versailles, Japonia devenia moştenitoarea tuturor dominaţiunilor germane din China. Puterea de expansiune a poporului nippon nu avea să se mărginească însă la succesele obţinute. In ultimul deceniu emigraţiunea japoneză ameninţă dominioanele australiene. Prin urmare, după ruşi şi germani vine rândul Angliei să sufere de pe urma tendinţelor de supremaţie ale Japoniei.

Dacă pe vremuri, Kaiserul german prevestia cu teamă un pericol galben — gândindu-se la numărul imens al poporului chinez — astăzi oricare om cu mintea limpede îşi poate da seama că primejdia nu este din partea Imperiului Ceresc.

Făcând aceste considerente politice, nu ne putem opri de-a ne pune întrebarea pentru ce oare alcătuirea socială şi politică a naţiunilor este astfel făcută, încât oamenii să fie siliţi să sufere şi să moară, nevinovaţi, pentru păstrarea supremaţiilor unora şi dăinuirea unor concepţii care s'au dovedit pernicioase?

Armata japoneză întrebuinţează în operaţiile ei, câini-lupi dresaţi.

Jos: *La Tokio a avut loc desvelirea solemnă a statuei lui Kwannon cel cu o mie de braţe, în templul Daienji. Statua a fost sculptată de artistul Kowun Takamura, şi e patronul trupelor imperiale care au plecat în Mandciuria. La stânga lui Kwannon se găseşte sculptorul Takamura.*

Trupele japoneze au ocupat oraşul de graniţă chinezesc Shanhaikwan şi astfel, pentru prima dată au păşit pe terenul chinezesc propriu zis. Fotografia înfăţişează trupele chinezeşti pe front.

ELOGIUL căsătoriei

NUMĂRUL divorţurilor devine atât de mare, încât nu poate fi întrecut decât de numărul... căsătoriilor. Inainte vreme cele mai multe glume se făceau pe seama soacrelor, pe capul cărora se arunca pricina căsătoriilor nefericite. Azi glumele se fac de-adreptul pe seama căsătoriilor.

Intr'adevăr, niciodată nu s'au adus atâtea învinuiri căsătoriei ca acum şi de cele mai multe ori chiar fetele cărora căsătoria le oferă un scut împotriva vulgarităţii, mărturisesc pe faţă că preferă vulgaritatea, pentrucă se numeşte independenţă.

Argumentele împotriva căsniciei sunt însă mult mai grave decât capriciul unei fete, sau zgârcenia unui flăcău şi merită să le cercetăm pe scurt.

Unii spun:

Trupul şi sufletul fiinţelor, destinul şi evoluţia lor sunt diferite. Când doi se iau în căsătorie pentrucă se potrivesc, realitatea dovedeşte că foarte curând vor trage în direcţii opuse; ca să tragă în aceeaş direcţie mai târziu, ar trebui să nu se poată suferi în ziua în care încep căsătoria. Se vor plictisi unul de altul dacă au aceleaşi preferinţe şi se vor certa dacă preferinţele lor sunt diferite. Dacă erotismul lor e de acelaş fel, rămâne nesatisfăcut din pricina satisfacţiei prea uşoare; dacă nu e de acelaş fel, rămâne nesatisfăcut din nepotrivire. Dacă unul din soţi e credincios celuilalt, din lipsă de comparaţie nu vor preţui armonia conjugală; dacă vre-unul din soţi e necredincios, armonia conjugală s'a spulberat. Prin urmare: numărul mizeriilor conjugale fiind egal cu numărul combinaţiilor posibile a atâtor indivizi diferiţi, mizeriile vor fi cu atât mai mici, cu cât se vor căsători mai puţine persoane.

Sus: *Doi ardeleni, mire şi mireasă;* stg.: *O cununie în lumea mare, la Londra.*

Sus: *Căsătoria în Rusia se încheie pe baza unei simple declaraţiuni;* Dr.: *Iată cum se oficiază cununiile în aer liber, în Danemarca.*

Şi aceşti duşmani ai căsătoriei merg mai departe, afirmând nu fără aparenţă de dreptate:

Căsătoriile cele mai slabe sunt aşa zisele căsătorii din dragoste, căci ele sunt întemeiate pe o bază cu desăvârşire nesigură şi trecătoare. Şi oare greutatea de a întreţine o căsnicie, de a creşte copii, nu trebue pusă în socoteală? Romancierul englez Samuel Butler a spus destul de categoric şi de uşor de priceput:

„E mai uşor să cumperi în fiecare zi un chilogram de lapte, decât să ţii o vacă".

Iar în ce priveşte felul în care copilele intră în viaţă, a destăinuit-o alt romancier englez, tot atât de limpede:

„Călătoria de nuntă e cea mai desmăţată orgie a simţurilor; şi dacă nu este, mai bine ducă-se dracului".

Se pare că chiar femeile căsătorite sunt împotriva căsătoriei. Când o femeie a isbutit să divorţeze, toate amicele ei intime devin melancolice şi se socotesc martire.

Prin urmare, din orice parte am privi problema căsătoriei, vedem numai conflicte, contradicţii, mizerii, dureri.

Cu toate acestea ne încumetăm să facem elogiul căsătoriei. Şi începem cu argumentul cel mai simplu, în favoarea ei:

Numai un prost îşi poate închipui că viaţa a fost vreodată trăită fără mizerii, fără conflicte, fără tragedii. Un asemenea ins merită într'adevăr să trăiască singur, numai cu prostia lui. *Căsătoria, cu toate problemele ei, a existat de când lumea şi va exista cât lumea, de-apururi.*

Sunt însă şi câteva observaţii de făcut, ca elogiul căsătoriei să nu fie tot atât de parţial ca şi ponegrirea ei.

Omul caută fericirea — şi o caută şi în căsătorie.

Ceeace e foarte natural. Ar putea găsi fericirea şi în căsătorie, cu o singură condiţie (care ar putea părea domnişoarelor sentimentale şi experimentate numai în muzică, absurdă): căsătoria să nu depindă de iubire, cu-atât mai puţin de pasiune.

— „Nu mă pot căsători decât cu cine iubesc" — expresie foarte răspândită şi cu desăvârşine naivă.

Foarte curând cei care s'au lăsat duşi de această prostie, o vor vedea ieşind la lumină. Foarte curând. Deoarece — şi adevărul acesta nu trebue să iasă din memoria tinerilor — *iubirea e iubire şi căsătoria e căsătorie*. N'au de-aface una cu alta.

Dimpotrivă: par că se exclud, ceeace se observă oridecâteori apare într'o căsătorie iubirea, sub înfăţişarea altei persoane, persoanei a treia. De'ndată se ivesc complicaţii, uneori catastrofe. Căci iubirea ca simţimânt are în sine ceva anarhic. Şi tinerii se căsătoresc tocmai spre a găsi un adăpost împotriva acestei anarhii. Substanţa vieţii nu e nici iubirea şi nici pasiunea. Inapoia acestora se află totdeauna moartea şi distrucţia. Altfel căsătoria. Căci multă vreme nu putem sta de vorbă în viaţă numai cu noi înşine. Numai prea puţini oameni isbutesc în viaţă şi pentru o călugărie anumită, trebue un ideal. Cei mai mulţi oameni se grăbesc să se unească, spre a avea un tovarăş complet spre a duce dialogul vieţii în credinţa — nu totdeauna mincinoasă — că doi laolaltă sunt mai rezistenţi decât fiecare în parte, atacurilor cumplite ale vieţii. Avem nevoe de o fiinţă de încredere, de încredere desăvârşită, căci tot omul are în viaţa lui ceasuri întunecate, grele, criminale. Căsătoria te ajută să ieşi cu bine din aceste ceasuri. De-aceea există căsătoria.

Cei cari înlătură căsătoria, pentrucă soţia sau soţul, după oarecare vreme îşi pierde atracţia trupească, nu-şi dau seama de sensul şi fericirea căsătoriei (exagerând de altfel nevoia simţurilor şi înşelându-se asupra importanţei lor). Dar căsătoria nu e casă de rendez-vous! Numai poeţii fără talent îşi bat joc de jăratecul depe vatra căsniciei, precum că nu e incendiu — ideie falsă însuşită de atâtea femei needucate care-şi închipue că vor deslănţui în patul conjugal o histerie permanentă (cum se'ntâmplă pe divanul iubirii de un ceas).

Toate prostiile care se rostesc asupra căsătoriei — şi se comit — purced de la această nepricepere că o căsătorie se face „cu iubire".

Cine caută în căsnicie „satisfacerea simţurilor" se înşeală asupra locului. Cine evită această plăcere, face **o prostie tot atât de mare**. Cine caută această plăcere în căsnicie *spre a evita excesele patimii*, acela se află pe drumul drept. Soţia care afirmă că trebue să se silească a fi pururi amanta soţului, e o gâscă şi habar n'are de legile iubirii. O femeie care a iubit fie şi o singură dată în viaţa ei, nu vorbeşte niciodată aşa. Căci ea ştie că o căsătorie n'are nici în clin nici în mânecă cu patimile iubirii sau imitaţia acestor patimi — ci se bizue pe o unitate de sentimente mult superioare, conştiente şi trainice. Niciun om de ispravă nu se aruncă în căsnicie ca într'un cuptor de patimi. Niciun om de ispravă nu evită căsătoria, pentrucă nu e un **cuptor de patimi**. In cuptor se coace pâinea zilnică, nu se prăjesc trupuri omeneşti. Căsătoria e o instituţie, nu — ca pasiunea — un capriciu al simţurilor.

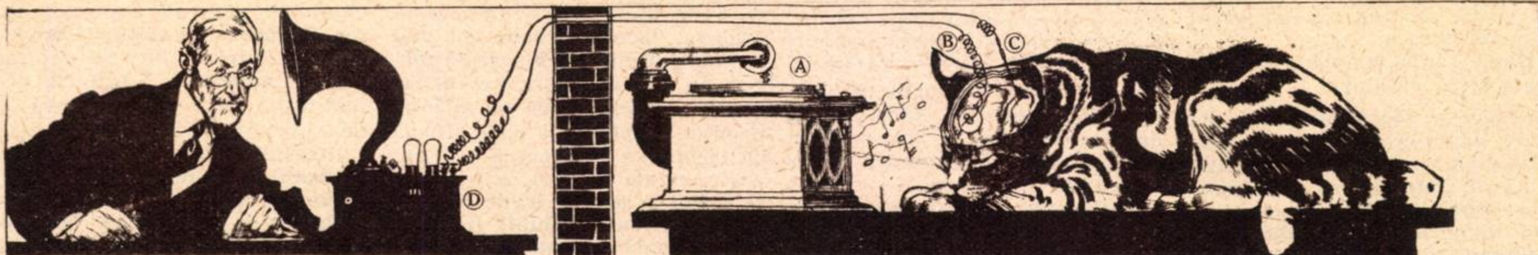
Instituţia căsniciei purcede probabil de la femei, partea mai raţională a omenirii. Căci femeia nu e de loc atât de „pasionată" cum îşi închipue cu predilecţie bărbatul înfierbântat (care are nevoe **de o scuză**). Femeia este pentru căsătorie deşi ea, aşa cum stau lucrurile mai cu seamă azi, are mai puţin de câştigat decât bărbatul, căruia căsătoria îi îngădue să devină un om. — *W.*

AVEŢI GUST MUZICAL?

Alegeţi cea mai bună placă din seria pe care le-a scos „Realitatea Ilustrată" şi „Columbia", în concurs, plăci pe care le puteţi asculta în orice magazin de muzică şi la centrala şi sucursalele „Columbia" din ţară.

Strângeţi cupoanele ce apar în „Realitatea Ilustrată" şi trimiteţi buletinul de vot completat cu alegerea făcută după terminarea concursului, redacţiei noastre, str. Const. Mille 7, şi veţi participa astfel la distribuirea premiilor de

LEI 100.000

Cum s'au slujit savanții de urechile pisicii, drept microfon spre a studia cum poate auzi sunetele pisica și deci și oamenii. *S'au folosit doi electrozi, unul (C) în contact cu nervul auzului din urechea pisicii, celălalt (B) în atingere cu suprafața creerului pisicii, supusă mai 'nainte, sub anestezie, la o operație chirurgicală. Firele acestor doi electrozi merg până la un amplificator și un hautparleur (D) așezat în cealaltă odaie. Muzica fonografului (A) sau oricare alt sunet, pătrunzând în urechile pisicii, este transformat într'un semnal electric la fel cum s'ar petrece în studio-ul unui post transmițător de radio. Acest curent electric care trece prin nervul auzului, este transmis firelor și amplificatorului, așa încât se produce un sunet la fel cu acela pe care o pisică normală îl poate auzi, pentru observatorul din cealaltă odaie.*

Știința nu poate înțelege pentruce urechile noastre aud

ÎNCĂ din timpul marelui savant grec Aristotel, — care a trăit cu vre-o 23 de secole înaintea noastră, — știința s'a străduit să rezolve problema instrumentului delicat, care se numește urechea omenească.

Aristotel socotia că urechile omenești sunt un fel de tobe-foyer în interior. Fără îndoială, Aristotel a observat acea tobă dinăuntrul urechei, pe care noi o numim timpan. A greșit însă, încredințat fiind că ceeace acoperă acest timpan este identic cu ceeace se afla în membrana unei tobe obicinuite, pline cu aer.

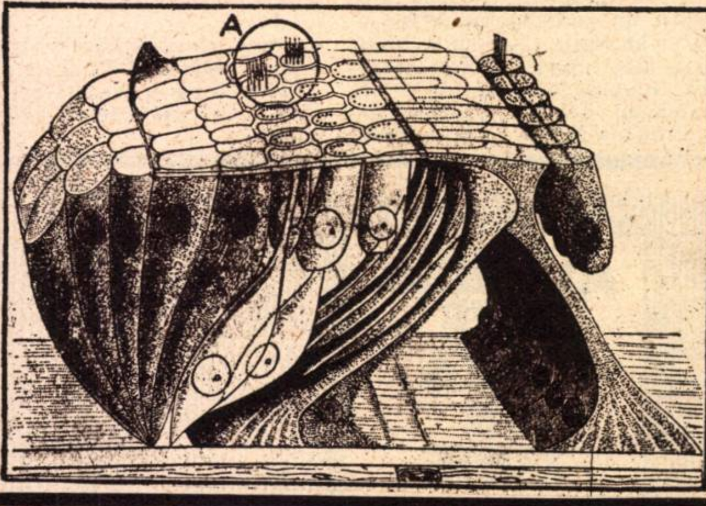
După Aristotel, urechile omenești au fost comparate cu harfele, cu cornurile de orchestră, cu microfoanele de radio, cu receptoarele telefonistelor, cu aparatele de sortare, în felul celor dela poșta de porumbei și cu o serie întreagă de aparate muzicale și instrumente științifice. Chiar și astăzi, după ce mii de savanți și-au dedicat viața, studiind auzul omenesc, tot mai sunt controverse asupra principiului care determină auzul la oameni.

Disecând o ureche, — cu aparate chirurgicale delicate, — putem observa că ea conține părți solide, fine, lipsite de fire flexibile, asemenea cunoscuților otoliți ai peștilor, cu ajutorul cărora acele animale își găsesc drum în apă. Strâns legate de urechea omenească mai există o serie de instrumente verificatoare, care dau posibilitate omului de a ști, dacă stă în picioare sau culcat.

Cercetând la microscop, s'a descoperit astfel într'un singur loc, mai mult de 20.000 fire foarte fine, de păr; la un loc în interiorul urechii omenești, mai multe fire decât au unii oameni în cap. Partea curioasă în aceasta este că nimeni nu știe la drept vorbind, ce sunt și la ce slujesc în auz aceste fire de păr.

Un alt mister este deasemenea și urechea muzicală. Toți muzicanții știu că aceasta există. Unii oameni sunt în stare să deosibească tonurile muzicale foarte exact și repede, încât ei „pot cânta după ureche" la fel ca după note și să recunoască imediat orice abatere cât de ușoară, dela tonul muzical. oamenii comuni nu pot sesiza deosebirea, dar muzicanții o pot. Aceasta e ceeace face ca un instrument sau o voce să fie în ton sau în dezacord. Partea din afară a urechei nu are nici o legătură cu misterul auzului. Servește în oarecare măsură la prinderea undelor, absorbindu-le înăuntrul urechei. Dar omul poate auzi foarte bine și fără ele Chiar și timpanul pe care Aristotel l-a crezut de mare importanță, nu are nici o legătură cu aceasta, deoarece multe victime ale epidemiilor își pierd câteodată timpanul sau îl au perforat și sunt în stare să audă tot așa bine ca înainte. Nici chiar partea următoare a urechei, dinăuntrul timpanului, despre care Aristotel credea că nu conține decât aer, nu deține secretul auzului omenesc.

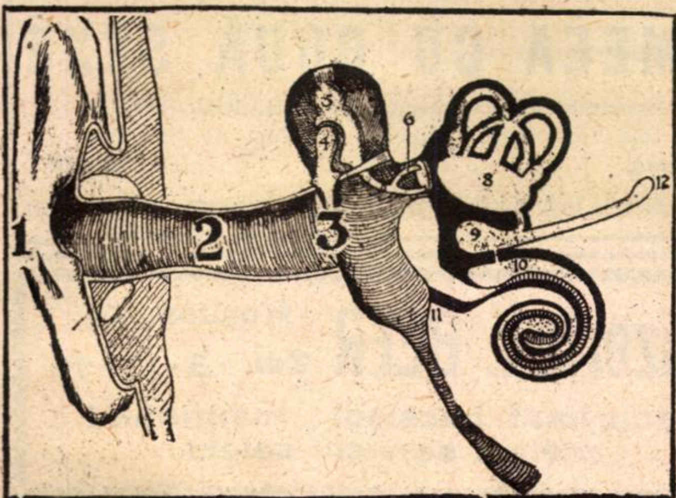
O secțiune transversală mărită a „organului lui Corty". In interiorul melcului: ramificațiile terminale nervoase, sunt în legătură cu perii mici (A) ai acestui organ. Ei servesc la perceperea, transmiterea vibrațiunii sunetului până la creer.

Evoluția melcului dela pește până la mamifer. 1) *La pește melcul nu e desvoltat.* 2) *acelaș organ le broască;* 3) *la păsări, melcul e relativ desvoltat;* 4) *melcul complet desvoltat la mamifere.*

Jos: *1 și 2 sunt urechea externă; 3 e timpanul urechii; 4, 5 și 6, părțile urechii mijlocii; 7 tubul Eustache în legătură cu nara și slujind la regularea presiunii aerului; 8 sunt canalele semicirculare, care slujesc la menținerea echilibrului nostru; 9 un pasaj de legătură către 10, care este melcul și unde se presupune că se află organul esențial al auzului.*

Această parte este cea care cuprinde cele trei oscioare, despre care fiecare a auzit vorbindu-se. Ele nu sunt decât o serie de mici pârghii mecanice, care amplifică forța undelor răsunătoare. Adevăratul mister al auzului, oricare ar fi el, se află după oase, înăuntrul celei mai tari părți a craniului.

Al treilea din cele trei oscioare este legat o mică ferestruică, făcută dintr'o membrană care seamănă unei gume subțiri. După aceasta ferăstruică se află un tub răsucit descrescând dela un capăt la altul, ca tubul de alamă al cornului francez. Diferența este că la cornul francez, sunetul începe pe capătul mic și iese prin cel mare. In tubul răsucit dinăuntrul urechei, sunetul intră prin capătul larg de lângă deschizătură unde se află atașat al treilea oscior. Sunetul străbate apoi prin micul tub, până la capătul cel mic, unde se află altă deschizătură, care corespunde în partea centrală a urechei, unde sunt oscioarele, închise tot printr'o membrană. Inăuntrul acestei trompete există o membrană remarcabilă. Dealungul acestei membrane se află vre-o 5000 de fibre în felul coardelor unei harfe în miniatură. Deaceea a fost comparată urechea cu acest instrument. Intregul aparat este mai scurt decât un inch și jumătate, răsucit înăuntrul tubului din ureche. Partea cea mai lată a acestei membrane cu fibre, este lată de a 16-a parte a unui inch, iar capătul celălalt este mai îngust. Se numește „organul lui Corty", după numele savantului care l-a descoperit. Membrana cu fibre formează un fel de harpă curioasă. Fiecare din cele 5000 de fibre sunt acoperite cu 4—5 firișoare de păr, care stau mai mult sau mai puțin drept, ca cinci mustăți crescute pe fiecare strună de harpă sau coarde de pian. Acestea întrunesc

cele 20—25.000 de firişoare de păr, despre care cred savanţii că într'un fel sau altul, au legătură cu misterul auzului.

Altă complicaţie este că cele 5000 de strune de harpă, fiecare cu cele 4 sau 5 fire de păr ce stau drept pe ele, se sprijină pe o parte de o membrană mlădioasă ca o fâşie lungă şi subţire de piele şi este acoperită de cealaltă parte de o altă membrană mai moale, în felul unei harpe, lipită cu piele de o parte şi mătase subţire pe alta.

Nu există contradicţii asupra existenţei aceste maşinării complicate, dinăuntrul fiecărei urechi normale. Microscopul o arată clar. Enigma care preocupă pe savant, este de a descoperi cum poate permite urechea, acestei maşinării, să îndeplinească misiunea auzului.

Unul dintre cei mai mari savanţi moderni, care a studiat aparatul auzului, marele fizician german, baronul Hermann von Helmholtz şi-a imaginat că fiecare din cele 5000 de fibre ale micei harpe, răspunde la unul din sunetele pe care o persoană le aude. Muzicanţii ştiu că acordându-se coarda unei harpe la acelaş sunet ca şi coarda unui pian, coarda harpei va vibra singură, ori decât ori va vibra în vecinătate coarda pianului.

Aceasta este ceeace numim rezonanţa, cele două coarde care au exact acelaş sunet sau aceeaş rezonanţă. Această teorie a fost destul de simplă şi a satisfăcut multă vreme pe savanţi. Orice sunet intrat în ureche, face să vibreze — spune teoria — fibra particulară sau fibrele care au acelaş sunet. Dacă 3 sau 4 sunete pătrund odată în ea, atunci când se cântă muzică complicată, tot atâtea fibre mici vor începe să vibreze. Fiecare din acestea va înştiinţa creerul printr'o firbă nervoasă separată, care atinge individual fiecare coardă a harpei. Astfel creerul va primi înştiinţări separate pentru fiecare sunet în parte. Deoarece sunt aproape 5000 de fibre separate în harpa urechei şi deosebit de asta, cel puţin 3000 de fibre nervoase în nervul auditiv, care merg dela ureche la creer, toată această maşinărie pare că este făcută astfel, încât să facă din ureche un instrument de precizie.

Mai târziu totuş, oamenii de ştiinţă investigând acţiunea exactă a urechei, unii savanţi de la laboratorul „Bell Telephon" au început să descopere fapte care nu s'au potrivit atât de bine cu teoria harpei.

Este posibil să se producă două sunete muzicale care sunt pe acelaş diapazon, dar care diferă puţin unul de altul, ca doi oameni care fac acelaş pas, dar unul pune piciorul jos, pe când piciorul celălalt se află încă în spaţiu. Teoreticeşte această combinaţie de sunete ce diferă puţin, nu ar trebui să impresioneze deloc harpa urechei. Se poate dovedi prin experienţă că o astfel de combinaţie nu impresionează o harpă obicinuită, a cărei coardă este în rezonanţă cu sunetele ce produce.

Nu se poate deci explica prin teoria originală a harpei lui Helmholtz, faptul că urechea aude toate combinaţiile de sunete care isbesc, tot atât de bine cum ar putea auzi separat fiecare între ele. Aceasta şi alte dificultăţi au determinat pe unii oameni de ştiinţă să aplice urechii, teoria microfonului de radio, o teorie care consideră că fibrele nu se acordă fiecare în parte, cu un sunet, că oarecum toate împreună lucrează ca un fel de membrană metalică sensibilă sau ca diafragma unui microfon de radio. In acest fel urechea, ea însăş poate răspândi mai mult sau mai puţin perfect toate tonurile ce o isbesc.

Inştiinţările de tot felul, aşa cum vin, sunt trimise la creer şi apoi sunt separate de acesta tot aşa după cum o telefonistă alege numărul cerut din sutele de fire care se termină la receptorul ei, sau după cum funcţionarul poştal cartează mii de scrisori în căsuţele respective, fiecare la adresa lor.

Intr'adevăr, o dovadă interesantă a acestei teorii a fost făcută de către doctorul E. G. Wever şi doctorul C. W. Bray dela universitatea din Pinceton. Au legat mecanismul nervos al urechei unei pisici cu un amplificator electric, aşa cum se obicinueşte să se facă în staţiunile de emisiune de radio. Şi apoi, de un haut-parleur la fel ca la receptoarele de radio. Sunetele cari intrau în urechea pisicii erau reproduse apoi în haut-parleur. După .experienţele doctorilor Wever şi Bray se învederează că de fapt urechea pisicii a lucrat ca un microfon de radio. Incercările făcute în Anglia, au contestat corectitudinea experienţelor doctorilor de mai sus, dar critica este nedreaptă şi experienţele din Pinceton sunt valabile cel puţin în principiul lor. Există mai multe argumente, pentru care omul de ştiinţă nu înclină să accepte teoria simplă a microfonului, pentru felul în care lucrează urechea. La ce oare natura să construească şi să menţie un mecanism complicat pentru un lucru la care se poate utiliza foarte uşor o maşinărie simplă? Dacă urechea este oarecum un fel de microfon simplu, pentru ce natura a construit toată aşezarea aceea complicată de nervi, peri şi celelalte aparate, când o simplă diafragmă cum ar fi însuşi timpanul, ar fi tot atât de bună sau poate mai bună? O altă dificultate este că urechea omenească poate auzi sunete de peste 15—20.000 vibraţii pe secundă; astfel mai sus decât limita în care sunt cuprinse tonurile întrebuinţate în muzică.

Deobiceiu, s'a dovedit prin experienţe electrice, că nervii nu pot transmite mai mult de 1000 vibraţii pe secundă. Dacă urechea ar fi într'adevăr un radio-microfon, multe din sunetele ce primeşte ar trebui să se oprească în fibrele nervoase, lipite, după cum multe sunete sunt oprite de receptoare radiofonice de calitate inferioară.

Incă alte obiecţiuni serioase la teoria microfonului au fost descoperite de M. R. Whightman, din Colorado, care a găsit la diverşi indivizi aşa numitele „pete atone", indivizi cari sunt incapabil de a auzi anumite tonuri, deşi auzul lor rămâne normal pentru toate celelalte sunete.

Este tocmai ce vroia să dovedească prin simpla teorie a auzului comparate unei harpe sau unui pian, din care lipseşte sau este desacordată o coardă oarecare, pe când toate celelalte rămân normale.

Aceste fenomene explică pentru ce specialiştii au avut atâtea dificultăţi să hotărască care din teoriile auzului este mai bună. Unele din aceste fenomene sprijină teoria harpei. Altele se opun hotărît acesteea, favorizând teoria că urechea umană are mai mult sau mai puţin asemănare cu microfonul care produce orice sunet. Poate adevărul din recentele sugestiuni ale distinsului expert american dr. Harvey Fletscher din New-York este că, ambele mecanisme trebue să lucreze în acelaş timp.

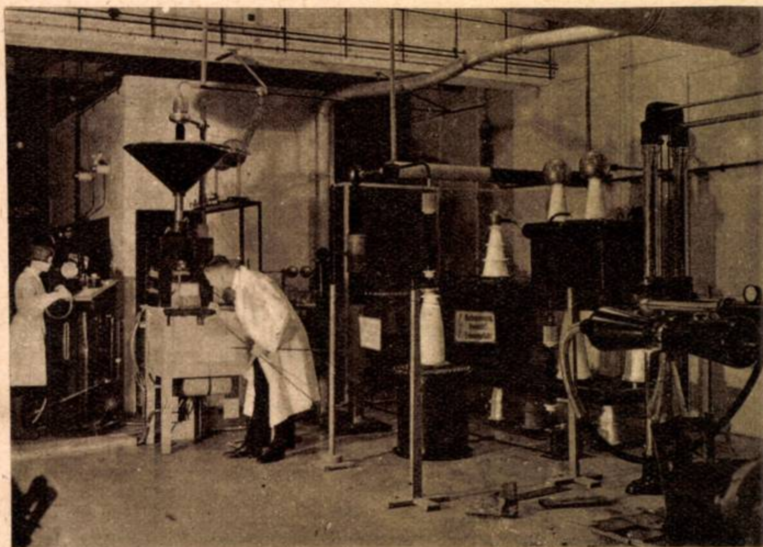
Teoria doctorului Fletscher, este în parte teoria harpei asemănătoare cu firele de fibre din ureche ce emit sunete muzicale individual, independent una de alta, dar nu le produc atât de perfect.

Actele acestea automate sunt asemănătoare cu un microfon de radio care selecţionează sunetele ce pătrund înăuntru, însă transmite o serie de semnale amestecate care trebuesc selecţionate perfect în interiorul creerului. După această teorie, amândouă urechile şi creerul sunt necesare auzului perfect. Orice neajuns întâmplat uneia din ele, dăunează auzului nostru.

C. N.

RAZELE MORŢII DĂTĂTOARE DE VIAŢĂ

VIAŢA... moarte, antipozi între cari oscilează toate pasiunile noastre, toate frământările ce dau sau delirul suprem al plăcerei, sau fiorul groazei, între care colcăe instinctele ce duc la josnicia şi bestialitatea crimei, sau se sublimează în viziuni serafice de caritate nețărmurită, între cari mâni delicate pipăe ulcerele suferinţei omeneşti pe cari altele brutale le-au sădit.

Intre aceste două extreme, ca printr'o lege inexorabilă de compensaţie a naturei, care seamănă moartea acolo unde isbucneşte năvalnic viaţa, ştiinţa îşi croeşte un drum şi paralel cu sinistrele procedee imaginate de minţi vioaie, pentru distrugerea rafinată a semenilor, creeri viguroşi, convinşi de inimi infinit de caritabile, creiază metodele de a smulge din ghiarele morţii organismele secătuite de boli.

Aceiaşi ştiinţă, aceeaşi technică, care serveşte pentru a desfiinţa, face să pâlpâe lumina vieţii în contra tuturor desnădejdilor şi a fatalităţilor create de soartă.

Aceeaşi electricitate, aceleaşi particule de energie acumulate in volume microscopice, capabile de a dezagrega şi dizolva firul subţire şi invizibil al vieţii regenerează şi dau o nouă impulsie ţesutului menit irevocabil morţii.

Un paradox şi totuş un adevăr.

Aceleaşi raze catodice, emise la o tensiune de 300.000 de volţi, purtând în ele posibilitatea de a nimici orice urmă de viaţă într'un ţesut organic, sunt întrebuinţate tocmai prin această proprietate, la distrugerea tumorilor canceroase, pentru care până azi nu s'a găsit o altă metodă cu rezultate satisfăcătoare.

Către flagelul cancerului şi al tuberculozei s'au îndreptat în ultimul deceniu toate străduinţele voinţei omeneşti, pentru a înlătura fatalitatea morţii de care sunt legate indisolubil, în laboratoarele tăcute, în care nu se aude decât zumzetul molcom al motoarelor electrice şi nu se văd decât aparatele sclipitoare, în care zace acumulată uriaşa energie — electricitatea — aidoma laboratoarelor oculte de altă dată, în cari un Nostradamus sau Paracelsus căutau cu înfrigurare în fundul retortelor de alamă, elixirul vieţii, câţiva snopi de lumină fosforescentă, răzbind prin cristalele strălucitoare de quarţ plămădesc la loc viaţa alterată şi rup din sânul naturii acel ce necunoscut, care deosebeşte inertul de organismul viu. Cu drept cuvânt strădania şi sacrificiul acelor oameni cari îşi transformă viaţa într'un apostolat, sunt fapte de cea mai înaltă valoare morală.

Acele reci şi palide raze catodice, în esenţă o formă a aceleiaşi energii electrice dătătoare de lumină, aprind torţa vieţii sintetizând par'că simbolicele cuvinte apostolice „Lumină din lumină..."

N. B.

„Societatea Studenţilor în Drept din Bucureşti", a organizat între 24 Dec.—3 Ianuarie, o frumoasă excursiune în Orient, la care au participat numeroşi membri. S'au vizitat oraşele Istambul, Athena şi localităţile importante din Egipt.

Cele două fotografii pe care le publicăm mai sus, reprezintă pe excursionişti, pe Akropole, la Athena. In stânga, in mijlocul grupului, vedem pe d. Ion Mihalache, ministrul nostru de interne.

Crimele soarelui

CU prilejul procesului Paul Canu, juraţii au dovedit o bunăvoinţă destul de largă, cum nu s'a mai întâlnit de multă vreme în analele judiciare. Au înţeles, de bună seamă, că nu avea nici un rost să judece şi să condamne, în ceaţa perpetuă din Dunkerque, o crimă a cărei obârşie era soarele din Tahiti, acel soare care arde, asemenea unui whisky preparat de droghişti. Scoasă afară din cadrul ei, crima nu mai are nici o însemnătate, şi nici o justificare. Paul Conu, un tânăr de douăzeci şi cinci de ani, comisar de bord pe vaporul „Ville-de-Verdun", călătoria spre Tahiti. Pe vas, se îmbarcase şi o femee, Stella Taylor, care, prin frumuseţea şi sburdălnicia ei, făcea deliciul tuturor pasagerilor. In scurtă vreme, Stella deveni prietena lui Paul, care împărţia graţiile ei cu comandantul vaporului. Intr'o noapte, la antipozi, tânărul comisar se urcă pe punte şi spintecă cu o lovitură, craniul comandantului. Repede, automat, ca în vis... Nenorocitul ucigaş adus în atmosfera europeană, n'a fost în stare decât să bâlbâe că nu-şi mai aminteşte nimic: soarele tropical, soarele din Tahiti, armoniile enervante ale chitarelor hawayene îl buimăciseră, făcând din el un simplu automat. Intr'adevăr, se pare că soarele dela antipozi joacă, uneori, asemenea feste dureroase creerului, prea surmenat al bărbaţilor din marile metropole.

Recenta dramă din Honolulu, din pricina căreia ţinutul era cât pe ce să fie sguduită de o revoluţie, nu-i, oare, o altă pildă al acestor neîmblânzite şi supraomeneşti pasiuni tropicale? Locotenentul Massie împreună cu d-na Fortunescu, asasinând pe indigenul Kahahaway, au vrut să răsbune odată pe toate femeile albe batjocorite de hawayeni.

Dar alte două cazuri recente de crime tropicale s'au încheiat în mod tragic cu două condamnări la moarte. La Naroibi, în Kenia, s'a desfăşurat un proces dramatic, împotriva lui Charles Ross care, în Octombrie trecut, ar fi ucis cu focuri de revolver pe o tânără de 19 ani, miss Stewenson şi pe o prietenă a acesteia, miss Keppie, în vârstă de treizeci şi unu de ani. Ross plecase cu automobilul dela Naroibi, însoţit de cele două fete, ca să facă o plimbare. După două zile, cadavrul lui miss Keppie a fost găsit sub sfărâmăturile automobilului, într'o groapă. Despre Ross şi miss Stewenson, nici o urmă. Insfârşit tânărul se înapoiă acasă, liniştit, ca şi cum nimic nu s'ar fi întâmplat; dar a fost arestat imediat sub învinuirea de dublu asasinat. Peste două mii de locuitori din regiunea aceea se oferiră de bună voie să caute cadavrul nefericitei miss Stewenson. Cercetările care-au ţinut mai bine de o săptămână n'au dus la nici un rezultat. O vrăjitoare indigenă declară într'o zi că corpul victimei era ascuns într'un tufiş, de lângă craterul vulcanului Menegai, — pe un loc unde mişunau ziua şi noaptea fiarele sălbatece şi cari — numai printr'o minune — nu se atinseseră de corpul fetei. Intr'adevăr, cadavrul a fost găsit acolo.

Ross, făcu în scris, o declaraţie amănunţită, însă fără să arate cauzele crimei sale. „Admit că le-am ucis — pe mis Stewenson şi pe miss Keppie, dar fără să fi avut vre-un motiv — afirmă el. In noaptea de 6 Octombrie, ne oprisem cu maşina în drum, din cauza unei pane. Miss Keppie, în glumă, încercă să-mi ia revolverul ce-l aveam într'unul din buzunarele hainei. Am silit-o să se dea jos din maşină şi, după cincizeci de metri, am împuşcat-o, aruncându-i cadavrul într'o groapă. Inapoindu-mă la automobil, găsii acolo pe miss Stewenson care nu se mişcase din loc şi-mi ceru să ne întoarcem acasă. Pornirăm la drum, pe jos, dar la un anumit punct, ostenită, dânsa căzu jos, alături de trunchiul unui copac. Atunci, i-am pus revolverul în tâmplă şi... am tras. N'aveam nici un motiv s'o ucid, nici pe una nici pe cealaltă. Am acoperit cadavrul lui miss Stewenson cu ramuri înfrunzite şi m'am înapoiat la maşină, în care m'am culcat". Oare acest asasinat sălbatec n'ar avea nici o altă explicaţie logică? Ori, poate, e vorba de o nouă „crimă a soarelui?" Juraţii l-au condamnat pe tânărul de douăzeci şi cinci de ani la moarte şi aceasta e o doua condamnare capitală ce se pronunţă în colonia Kenia, dela întemeierea ei.

H. G. W.

Dacă aţi avea un soţ bogat, aţi munci?

INAINTE de a se însura cu tânăra şi drăguţa femeie care-i poartă distinsul nume, milionarul Ludwig Duisberg, un industriaş german i-a făgăduit că-i va permite să-şi împartă timpul între obligaţiile femeii de societate şi cerinţele personalităţii ei de artistă.

Se spune-că ea a pretins acest lucru, înainte de a deveni stăpâna mai multor proprietăţi şi posesoarea uneia din cele mai de seamă saloane literare din Europa.

După unii cunoscători americani, d-na Duisberg ar fi o „personalitate artistică covârşitoare".

Prin felul cum înţelege să-şi câştige existenţa, prin energia şi inteligenţa ei în afaceri, a reuşit să câştige admiraţia tuturor. De curând a făcut un contract cu un producător de filme, care-i plăteşte un salariu, pentru care mulţi directori de bancă ar fi fericiţi să lucreze. Din acest venit, ea îşi plăteşte cheltuelile personale, reuşind şi să economisească o bună parte pentru zile negre, care după credinţa celor din jurul ei nu îi vor întuneca niciodată viaţa.

Bogătaşul ei soţ crede că spiritul aceste de independenţă din partea tinerei lui soţii, este lipsit de sens, cu atât mai mult că el are mai multă avere de cât le-ar trebui să cheltuiască împreună.

Dar toate acestea el nu le exprimă, ci numai le crede.

Când cinematograful îi lasă puţin timp liber, d-na Duisberg îşi petrece vremea primind societatea aleasă din prejurul proprietăţilor ei. Ii place tot atât de mult să joace rolul de gazdă, ca şi rolurile pe care le joacă pentru delectarea amatorilor de teatru; dar crede că ar fi plictisită să nu facă altceva de cât să vegeteze chiar şi înconjurată de cel mai mare lux. Este credinţa ei fermă că fiecare om inteligent, poate să-şi câştige existenţa singur.

V. C.

CE SE POARTĂ

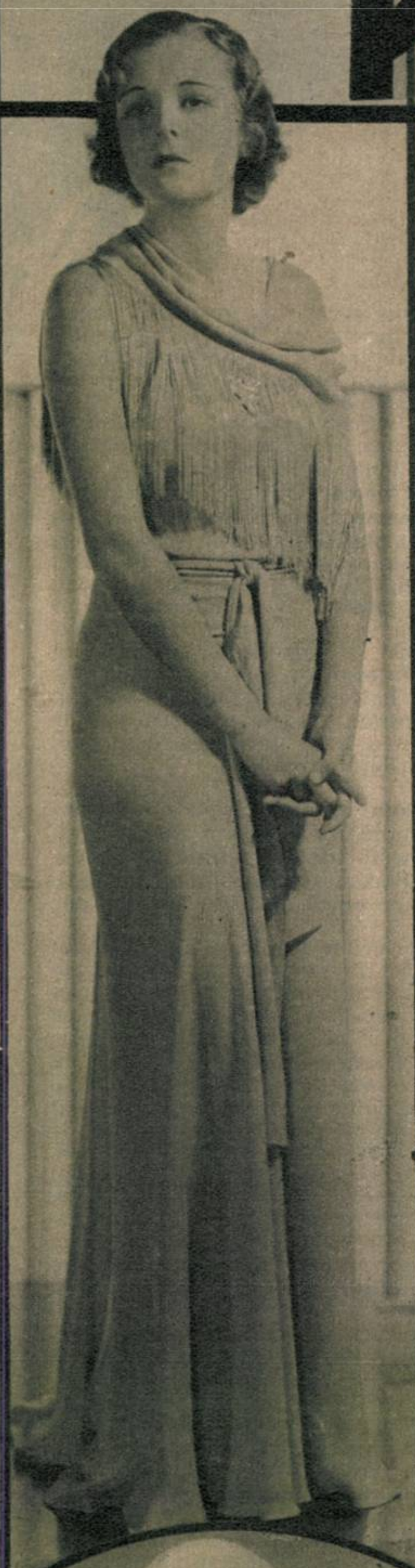
ACUM, că am terminat cu echipările de iarnă, şi că am examinat colecţiunile de demi-sezon, vom încerca să facem câteva pronosticuri asupra aspectelor pe care moda le va arbora în primăvara ce vine.

SILUETA IN CURSUL ZILEI

Noua tendinţă pare să fie o revenire la linia dreaptă, şi formula care ilustrează mai bine această linie, este furnizată de mantourile sac, ce cad fără nici un accident, dela umăr la genuchiu, pe o rochie simplă şi foarte strâmtă.

Dacă aveţi un mantou lung sau trei-sferturi, el se va încheia la gât, continuându-se în jos drept, vag şi deschis: acelaş lucru pentru jachete şi tailleururi. Mai departe, veţi regăsi boleroul drept tăiat, net la talie, pe o rochie asortatată sau pe o jupă completată de o bluză contrastantă.

De fapt, silueta ce mulează regiunea coastelor e pe cale de dispariţie. Mantoul sau jacheta, fără cordoane, vor fi cu mult mai puţin ajustate decât în sezonul trecut, sau dacă vor avea o centură, aceasta va fi însoţită un uşor „bluse". Singura excepţie va fi tailleurul clasic, care va continua să indice talia şi să se evazeze puţin dedesubt.

MÂNICILE

Reacţionând împotriva efectelor de voluminos şi bufant ce domină în această iarnă, mânecile vor redeveni în majoritatea cazurilor drepte şi plate. La mantouri, ele vor prezenta aceiaş lărgime, dela cot până la pumn, pe când unele sortiuri scurte de seară vor arbora mâneci lungi şi foarte ajustate. Mânecile rochiilor vor fi după preferinţă, drepte sau ajustate până la pumn. Dar marea senzaţie a sezonului o vor face cele trei-sferturi.

DECOLTEURI

Sever tăiate pe lângă gât, şi prelungind silueta verticală, vor apărea atât după amiaza, cât şi seara. In cursul zilei, corsajul sau eşarfa ce ţine de rochie, va îmbrăţişa baza gâtului printr'o încrucişare. Această modestă tăietură pe lângă gât se va utiliza şi la bluze. Efectul de încrucişare va apărea şi seara, natural, coborît mult, pe sân, corsajul fiind decupat în două lungi eşarfe, ce trec una peste alta şi cad din nou în spate.

CAPELE

Una din cele mai noui forme ale acestui vestmânt, va fi capa scurtă, în formă de jachetă, bordată de cele mai multe ori cu blană.

Un complet de stofă neagră, format din rochie şi capă, garnisită cu vulpe neagră sau argintie, va fi tot ce poate exista mai elegant pentru oraş. Dar această piesă va mai avea versiuni în tricotaje pentru dimineaţa şi în satin pentru seară. Această idee a unui ansamblu omogen, va constitui un punct foarte importante în noua modă.

BLUZELE

Se vor bucura de multă, foarte multă favoare, confecţionându-se din tot felul de şesături, dela mătăsuri până la cotonuri.

Bluza de nuanţe sombre pe costum deschise, va fi una din cele mai marcante inovaţii ale sezonului. Se va vedea astfel bluze de satin negru, la tailleururi de un albastru-violet, sau cenuşiu; bluze de „crepe gaufre" bleu-marin la un costum bleu-jacinthe (albastru de zambilă); o bluză de crepe maron, la un costum beige deschis sau o bluză roşie la un tailleur de plajă alb.

ŢESĂTURI CADRILATE

Vom vedea peste tot şi de tot felul, imprimate sau formate prin ţesături — dar toate, foarte mici.

In lenajuri sau mătăsuri mate, carourile vor de costume complete, rochii ce se vor purta pe sub mantouri.

In mătăsuri, ele vor fi utilizate la bluze, rochi, completuri pentru zi. etc. şi o mare noutate: în combinaţii de maron cu alb, aceste carouri vor da toalete de diner şi de seară.

YVETTE

Proorociri pentru 1933

Primim cu mare întârziere dela eminentul astrolog Feştelici Ghicitorescu extraordinarele sale prevestiri pentru anul nou:

DIN interferenţa quadraturei lui Saturn cu Uranus şi din traectoria stelei Alfa din ceafa Centaurului, exact deasupra ascendenţei paralelismului coordinatelor, precum şi din apropierea excesivă a lui Alderaban, pe cortul Gemenilor, în legătură cu fatalităţile retrospective ecliptice subnordice ale hemisferei vestice centripetale, socot că minimum cu 106% aproximaţie, se vor petrece în anul 1933, următoarele fenomene:

PREVESTIREA TIMPULUI IN ANUL 1933

In ceeace priveşte latitudinea şi longitudinea noastră, este aproape sigur că din cele 12 luni, o parte în mod regulat, o parte în mod neregulat, vom avea vreme caldă şi uscată, caldă şi umedă, rece şi umedă şi rece şi uscată; vor fi zile foarte calme şi altele cu vânt, uneori chiar furtunoase. Vor fi şi ploi, chiar torenţiale, zăpezi şi rouă, ba uneori brumă şi piatră. Celelalte zile vor fi însă senine şi cu soare.

Pentru ţinuturile equatoriale se poate prevedea cu mare probabilitate, că vor exista în acest an perioade foarte calde, după cum în ţinuturile polare, — în anotimpurile reci, — e sigur că se va forma foarte multă ghiaţă.

MODA IN 1933.

Moda în anul 1933 o să se ocupe aproape exclusiv cu problemele îmbrăcămintei.

PREŢURILE IN ANUL 1933

Scumpirea sau eftinirea preţurilor tuturor articolelor de consum în anul 1933, va influenţa în special pe acei cari vor fi în stare să plătească aceste preţuri.

TEATRUL ŞI CINEMATOGRAFUL IN 1933.

Atât în ceeace priveşte teatrul cât şi în ceeace priveşte cinematograful, se poate prevedea cu certitudine că în anul 1933, decorurile vor fi totdeauna adecuate bucăţii ce se va reprezenta. Tot succesul pieselor rezidă în stele şi este de aşteptat că în filmele militare, — chiar în filmele sonore, — în 1933, generalii şi soldaţii vor purta uniforme. Mai toţi actorii vor umbla raşi.

LITERATURA IN 1933

In acest an se vor produce la fel ca şi în anul trecut, o cantitate mare de romane, nuvele şi chiar poezii. E de aşteptat că numărul să prevaleze calitatea.

SITUAŢIA ECONOMICA IN 1933

In acest an va fi o oscilaţie continuă în sus şi în jos. Mereu vor fi chestiuni economice la ordinea zilei. Sunt de aşteptat unele prăbuşiri de întreprinderi, dar deasemenea se vor crea întreprinderi noui.

POLITICIENII ŞI OAMENII DE STAT IN 1933.

După o şedinţă foarte obositoare de clar-viziune, s'a ajuns la următorul rezultat sintetic: Iuliu Maniu, Titulescu, Kemal Paşa, Mussolini, MacDonald şi Herriot, în cursul anului 1933, vor deveni cu un an mai în vârstă decât în anul 1932. Deasemenea s'a putut constata că în 1933 Einstein, Bernard Shaw şi Tudor Arghezi îşi vor păstra numele lor, care va apărea de mai multe ori în diferite publicaţiuni.

Astrele n'au voit să arate nimic despre alţi oameni însemnaţi.

SPORTUL IN 1933

D-ra Brăescu nu are să se teamă de Moţi Spakow. In ceeace priveşte cupa Davis, cu părere de rău trebue să arătăm că echipa naţională de foot-ball a României, nu va fi în stare s'o câştige.

Indiferenţa constructivă a Penelopei, împreună cu poziţiunea oblică pe orbită a lunei lui Neptun, demonstrează cu preciziune că în 1933 nu vor fi jocuri olimpice.

REGIM SEC SAU UMED IN AMERICA IN 1933?

Cercetând cu atenţie poziţiunea balanţei la circuitul considerat radical al Casiopeeii — cu toate sugestiile astronomului Apăteanu, în ceeace priveşte miezul central eteric al Căii Lactee — sunt de aşteptat în această chestiune foarte puţine schimbări, totuş fundamentale. Anume se poate spune cu preciziune, din punct de vedere al astrologiei perfecte, că în Statele Unite ale Americei, în anul 1933, toate intoxicările alcoolice, numai în foarte rare cazuri, vor putea fi atribuite unui exces de lapte.

IN CARE LOCURI DE PAMANT, IN 1933, VOR FI CATASTROFE NATURALE?

Această întrebare poate fi rezolvată numai ţinând seamă cu multă atenţie de puterea de acţiune a razelor pământene şi fără a ignora influenţele foarte diverse ale curenţilor maritimi, precum şi a multor vulcani în mod greşit socotiţi drept stinşi. In toate aceste cazuri, la această întrebare se răspunde cu „da".

Pentru toate prevestirile care se vor dovedi juste din cele înşirate până aci, autorul preia întreaga răspundere.

Humor

CHESTIE DE GUST

Doamna Chimiţă: — „Am prins-o pe Anica azi dimineaţă, sărutându-se cu lăptarul".

Domnul Chimiţă: — „Ce-i nebună, să-şi piardă vremea cu lăptarul, când datorăm băcanului peste două mii de lei? O dau afară!!!..."

CONTABILITATE.

— „Şiam că medicul ţi-a dat voe să bei un singur pahar de alcool pe zi..."

— „Exact. Paharul acesta este pentru ziua de 23 Noembrie 1933".

PRECAUŢIUNE

La frizer.

— „Dece te laşi bărbierit totdeauna numai de ucenic?"

— „Pentrucă acesta ştie, că dacă m'o tăia, îi cârpesc câteva perechi de palme..."

DORINŢA VIE

— „Chelner, roagă-l pe patron să ne trimeată un chelner mai slăbuţ, căci soţul mea ar vrea să facă o reclamaţie împotriva serviciului".

PRACTIC

Un circ ambulant cu multe animale sălbatece, şi-a ridicat corturile în preajma unui sat. Toţi copiii comunei dau târcoale în jurul pânzelor, iar unul din cei mai obraznici, se târăşte deabuşelea pe sub o foae de cort şi pătrunde în circ. Dar bucuria îi fu de scurtă durată, căci directorul îl descoperi şi se răsti la el:

— „Ce cauţi aici, puşlama? Tu ştii ce facem noi cu pungaşii de seama ta? Ii dăm leilor să-i mănânce. Hai, îngrijitorule, ia vino încoace, ia-l pe amicul de colea şi aruncă-l în cuşca cea mare"

Puştiul se uită serios la director şi spuse:

— „Ascultă-mă, domnule director, am să-ţi fac o propunere. Lasă-mă să văd gratis reprezentaţia, şi mâine seară ţi-aduc pe aceiaş cale, pe cel mai gras băiat din sat".

PROPORŢIE

Corpolenta: — „Azi dimineaţă, în tramvai, trei domni s'au ridicat şi mi-au oferit locurile".

Subţirica: — „Şi le-ai ocupat pe toate?"

PROPORŢIONAL

— „Cum ai putut să-ţi comanzi o rochie nouă, când ţi-am spus azi dimineaţă, că salariul mi-a fost redus cu 20%".

— „Fi liniştit dragul meu, rochia costă cu 20% mai puţin de cât cele obicinuite".

Satanic-trust

5) *Roman de senzație. de: Al. Sidney*

Anita Smith mărturisi că o întâmplare făcu să afle firul unui complot, anume că u ngrup de trișeuri, între cari Jackson, Robert și o complice a lor, anume Margarete Gibson, fuseseră însărcinați de către o altă femee, anume Nadia Tillman, să atragă pe inginerul Buskin dela uzinele Maxwell Siderurgic Comp., să joace cu el să-l ruineze și să-l aducă în stare de a trăda planurile invenției profesorului Dax. Frecventând clubul Eldorado, inginerul Buskin se îndrăgostise de Margareta Gibson, adică de femeea din banda trișorului Jackson. Din gelozie, Anita Smith, în momentul când Margareta Gibson urma să intre într'o cameră rezervată de inginerul Buskin, dela club, o asasinase, cu o lovitură de pumnal, în piept. Anita credea că victima era așteptată numai de Buskin, la o întâlnire de dragoste, și nu bănuia că în acea cameră se mai aflau și Jackson cu Robert, care așteptau numai pe Margareta Gibson, ca să înceapă jocul. Această Gibson era maestră în trișat, și purta asupra ei diferite cărți de joc; așa se explică dece pumnalul străpunsese în zece de pică.

In fișele poliției, inspectorul Russel găsi că femeea Tillman, adică aceea care angajase banda lui Jackson ca să propună lui Buskin să vândă planurile invențiunii lui Dax, se afla în slujba unor uzine adverse, care erau în posesia trustului german Allmayer. Cum se știa că banda lui Jackson lucra pentru așa zisul Satanic-Trust, se ajunse la concluzia că stăpânul acestui trust era însuș Allmayer.

* * *

Profesorul Upton Dax intră în biroul cu mobilier unghiular, de cristal și nikel, al lui Sir Ingham Maxwell. Stăpânul lui *Siderurgic-comp.*, se ridică, afabil, râzând:

— Aho, Dax, mamutul tău aerian a aterisat în Marte? Niciodată nu te-am văzut zâmbind ca acum!...

— Am învins! zise Upton Dax.

— Serios?... Ai atins planeta?...

— O, nu... Dar din punctul unde se află, bolidul-telescop ne permite să verificăm unele teorii, ce s'au emis asupra lui Marte.

— Și anume?... Ai văzut oameni în Marte? întrebă Maxwell.

— Se zărește primul peisaj marțian! Vom putea oare să aterizăm? Planeta e oare locuită? Așa se pare!..

— Marte e locuit? întrebă febril Maxwell. Crezi?...

— Da, ceva ciudat, roiuri de pasări enorme poate, se ridică de pe Marte spre bolid. Dacă bolidul va putea să ateriseze, mi-e teamă ca aceste păsări, care pot să fie însă numai nouri de vapori, să nu-mi împiedece aterizarea.

— Ar fi mai bine, zise Maxwell, să avem încă un bolid, de rezervă. Dacă primul se sfarmă la aterizare, vom luansa imediat pe al doilea, luând precauțiuni în consecință. Fabricăm un al doilea bolid? Ce zici?

— Nu vă grăbiți: se pune mai întâi chestiunea, dacă vom atinge planeta vecină.

* * *

Profesorul Upton Dax, dormea câteva ore, iepurește, în laborator, iar restul nopții veghia alături de Wilfred, în sfera-televizor, urmărind apropierea *Radio-bolidului „Dax 7"* de planeta Marte.

Imagina planetei se vedea din ce în ce mai mare, pe porțelanul televizorului. La început, Upton Dax avu impresia că o privește printr'un telescop extrem de puternic. Canalele atât de drepte și simetrice ale acestei planete, se vedeau din ce în ce mai clare. Apoi, pe fondul roșiatec al sferei marțiane, se deosebi uscatul de ape sau de ceeace astronomii cred de obiceiu că sunt mările marțiene.

— Iată, zise Dax lui Wilfred la un moment dat, vezi cele două calote albe, una sus și alta jos, pe sfera planetei?

— Nu cumva și Marte are polii de ghiață?

— Ba da, răspunse Upton Dax, exact cum sunt polul nord și sud ai pământului. Marte are regiuni arctice. Dedesubtul polilor, poți vedea, acoperite de nori albi, zonele temperate, iar la mijloc, unde ar fi ecuatorul nostru, e o zonă toridă!

— Domnule profesor, strigă deodată Wilfred, Marte ne face semne!

In adevăr, pe suprafața planetei se zăriau pete negre, ce se lărgiau sau se îngustau, și în curând Dax avea să vadă roiurile de pasări, despre care vorbise lui Maxwell, mărindu-se sau micșorându-se. Erau probabil învolburări de vapori. *Radiobolidul „Dax 7"* se apropia vertiginos de planetă.

— Banchizele dela poli, explică Dax, formează mări paleo-christice. Atmosfera din jurul bolidului devine umedă. In adevăr, iată ce nori abundenți străbate mamutul nostru de oțel... Este deci inexact că apa lipsește de pe planetă.

Sfera de opal se aburia uneori.

— Nu cumva s'a stricat televizorul? întrebă Wilfred.

— Nu, sunt vaporii de apă din jurul planetei.

* * *

In clipa când continentele de pe Marte deveniră foarte distincte, profesorul Upton Dax invită din nou pe eleva sa, pe Miss Edith Maxwell, în laborator.

— Priviți, Miss Edith, ce verde închis, turburător, au apele de pe Marte.

— De unde le vine culoarea aceasta frumoasă? întrebă Edith Maxwell, fermecată de primele peisaje marțiene, pe care le vedeau ca din avion.

— Mările din Marte, o lămuri Upton Dax, sunt foarte bogate în chloruri alcaline și culoarea lor se închide, cu cât sunt mai adânci.

In contrast cu acest verde sumbru, de ambele părți ale ecuatorului planetei, se întindeau fâșiile continentelor marțiane, de un roșu aprins, ce se dilua spre galben portocaliu. Colorația planetei era feerică.

— Ce poezie!... șopti Miss Edith... S'ar zice că Marte e planeta toamnei și a amurgului... Ce nuanțe ciudate de purpură și vegetație îngălbenită, de verde cu reflexe violete!...

— Mările sunt mult mai mici ca oceanele noastre, urmă Dax.

Și profesorul arăta elevei sale canalele și continentele, numite de astronomi: Erebus, Arcus, Gigantum, Cyclopum...

— Dar petele acestea mici, albe, ce sunt?

— Crestele înzăpezite ale munților! Și iată faimoasele canale marțiene: au până la 5000 de km. lungime, și 120 lățime. Regularitatea lor este încă o dovadă că planeta este locuită de ființe inteligente și care posedă un mașinism atât de desvoltat, încât au putut să facă aceste construcțiuni fantastice.

— Dar la ce servesc aceste canale? întrebă Miss Edith Maxwell.

— Ca mâine, voi fi primul pământean, care voi cunoaște taina canalelor marțiane!

* * *

Puterea lui Allmayer crescuse din an în an. După ce realizase un trust din cele mai puternice industrii din nordul Europei, el își extinse activitatea în tot felul de alte domenii, acaparând până și viața de noapte a marilor metropole, cu localurile ei de petrecere sau de viciu. Allmayer începuse să creadă că el este ursit să ajungă stăpânul ocult al pământului și de când auzise că profesorul Upton Dax inventase un radio-bolid, cu care nu ar fi fost exclus să atingă planeta Marte, visurile acestui potentat luară vaste proporții, trecând poate dincolo de marginele lumii pământești.

Potentatul Almayer chemă la sine pe fiul său, inginerul Rudolf Almayer, și-i spuse:

— Am reușit să pun mâna pe planurile *Radiobolidului „Dax 7"*, lansat de profesorul Upton Dax spre Marte.

Ia aceste planuri, și organizează fabricarea, în mare serie, de radiobolizi. Serviciul meu de informațiuni m'a încunoștiințat că *Radiobolidul „Dax 7"* a ajuns relativ aproape de Marte.

— Și ce vom face cu acea armată de bolizi? întrebă Rudolf Almayer, amintindu-și în acea clipă figura de fată din salonul lui Maxwell, marele lor dușman, văzută într'o seară de bal, în oglinda unui televizor...

— Vom cuceri planeta Marte! răspunse râzând potentatul industriei germane.

— Dar încă nu e al nostru pământul! replică Rudolf. Puterea ta se împarte, tată, aci, pe pământ, cu puterea lui Maxwell...

— Maxwell, ca mâine va fi sclavul meu și puterea Trustului Satanic va fi universală!...

PARTEA II-a

CAP. VI

VIS SAU REALITATE?

— Așa dar, profesorul Upton Dax a lansat un radio-bolid în eter!...

— Operațiunea s'a făcut în cel mai mare secret...

Dialogul acesta se petrecuse între șeful guvernului britanic și Sir Barnett, șeful poliției londoneze, care venise să raporteze că Almayer, stăpânul lui Satanic-Trust, a pus mâna pe planurile bolidului și amenință că va construi o armată de astfel de radiobilizi.

Bòlidul fără pilot, era condus prin unde electro magnetice, dintr'o încăpere sferică de pe pământ, ai cărei păreți serviau de televizor.

In această sferă, mare cât o cameră spațioasă, construită la uzinele Maxwell-Siderurgic Comp., profesorul Upton Dax explica ades elevei sale, Miss Edith Maxwell, fiica patronului acestor uzine britanice, mecanismul prin care a reușit să lanseze bolidul și să-l conducă prin eter.

Miss Edith Maxwell privia uimită scenele bizare de televiziune, ce se proectau ca pe un ecran concav de cinema:

— Ceeace este mai uimitor, zise ea, e că Radiobolidul a putut ajunge până aproape de Marte, fără pilot!

— Nu e atât de aproape, cum pare. Dar tocmai fiindcă n'are pilot, a putut ajunge până acolo, replică Upton Dax. De altfel, aceasta nu mai e de loc o minune. Incă de mult, experiențele de telemecanică au reușit. S'a lansat mai intâi o barcă cu motor, fără pilot însă, condusă pe un iaz, prin unde electromagnetice. Apoi, s'au construit avioane fără pilot, cărora li s'au putut imprima orice direcție, și care au fost cârmite prin aer, cu ajutorul undelor. Ce este oare Radiobolidul nostru, decât un complex de invențiuni practice, bazate pe acelaș principiu al undelor electromagnetice? In adevăr, pe trupul său de oțel, obuz lansat în eter prin sistemul rachetelor, atât de perfecționat azi, față de primele experiențe ale lui Opel, am grefat sistemul electromecanic de dirijare a bolidului prin undele eterului, apoi un sistem de radiofonie, ca să auzim prin microfoanele lui, ce se petrece în spațiu și poate în Marte, un sistem de televiziune, ca să vedem totul în jurul bolidului, ca și când am fi în bolid, deși el se află în eter, și noi pe Pământ!

— Minunat! șopti Edith.

— Și astfel, urmă Dax, dacă bolidul va ajunge în planeta vecină, și dacă ea e locuită, am putea începe o stranie convorbire radio-telefonică, între Pământ și Marte! Radiobolidul ar debarca odată cu el, în Marte, aparatele sale anexe de radiofonie și televiziune, făcând această primă comunicație, — o punte de unde electromagnetice, — între planetele surori!...

Dax împreună cu Miss Edith, priviră îndelung prin televizor, peisajul lunar al planetei feerice.

In fața lor, se întindea o mare de un violet sticlos, cu reflexe roze și aurii. Cerul, la orizont, era roșu și variat.

Pe linia zării, apăru ca o frunte imensă de aur, un cerc de lumină. Marea se aprinse de mii de sclipiri galbene; fluvii de topaz curgeau...

Fruntea vastă de aur se înălța încet și deodată apărură pe această jumătate de figură monstruoasă, două sprâncene roze.

Edith strânse brațul savantului:

— S'ar zice că un cap fantastic se ridică de după orizont, ca să ne privească.

— E un halo de lumină, șopti Dax, fermecat de viziunea halucinantă.

Capul enorm de aur, cât un nou soare, se înălța mereu. Doi ochi galbeni, ca de aur topit, apărură. Capul astral privia peisajul marțian, privia mai departe, pe pământ...

Edith deveni palidă...

— E luna dublă a planetei Marte, zise Upton Dax, într'un halo rotund.

— Marte are doi sateliți? exclamă Miss Edith.

— Da, Miss, are două luni: pe Phobos și Deimos, descoperite de astronomul Asaph Hall. Ce aureolă roză, fermecătoare, formează haloul de lumină, care pare în jurul lor, o figură umană cu doi ochi de aur!

Sub această lumină, peisajul de aramă își catifelase tonurile și invita parcă la visare.

Dax strânse îndelung mâna Edithei...

* * *

In grădinile suspendate ale palatului cubic locuit de Almayer se dădu o serată, în onoarea Nadiei Tillman, care reușise să pună mâna pe planurile *Radiobolidului „Dax 7“*.

Viziune de feerie, decorul parcului suspendat, părea ireal, ca o țesătură vaporoasă de boschete, cu flori și fructe rare, ce străluciau în noaptea albastră, ca o risipă de candele colorate.

O muzică paradisiacă susura din văzduh.

Inginerul Rudolf Almayer, fugi de forfoteala invitaților, retrăgându-se într'un boschet.

Frunzișul zvoni.

Nadia se așeză, pe bancă, lângă fiul potentatului Almayer, șoptindu-i:

— Numai tu nu ai găsit nici o vorbă bună, să-mi spui... Și totuș, pentru tine am furat documentele, ca să ajungi tu stăpânul Terrei și poate al întregului Univers.

— N'aș putea felicita pe nimeni, pentru un furt, răspunse rece Rudolf Almayer.

Femeea îi vorbi febril, mult, șoptindu-i iubirea și nefericirea ei...

Rudolf se gândia la imagina fecioarei dela balul lui Maxwell, apariție de lumină castă, ființă imaculată, al cărei nume nu-l cunoștea...

* * *

In noaptea aceea, în sfera-televizor se afla de serviciu inginerul Buskin.

Bolidul se apropiase de Marte și observațiunile savanților de sub conducerea profesorului Upton Dax, avură darul să lămurească o sumă de probleme astronomice, în legătură cu planeta Marte și spațiile interplanetare.

Buskin, la postul său de observație din sferă, își simția în noaptea aceea capul greu, ca în preajma unei migrene. Nu dădu însă atenție acestei senzații neplăcute, luând-o drept o indispoziție trecătoare. Dar Dar deodată ochii i se împăinjinira; își trecu mâna peste frunte și, o clipă, i se păru că se află într'un întuneric de nepătruns. Apoi, sfera se lumină feeric..

Visa oare sau era treaz?...

Sau poate clipa aterizării bolidului în Marte, sosise?...

Toate aceste întrebări trecură obscure prin mintea lui Buskin.

Deodată... apăru pe suprafața sferei televizorului, imagina unei umbre, ca o pasăre spăimântătoare, prim mesager poate trimis de o lume necunoscută, întru întâmpinarea bolidului terestru...

In curând, norii aceia, ce păreau stoluri de pasări mari, roșiatice, escortară bolidul.

Planeta se apropiase acum atât de mult, încât imagina ei ocupa jumătatea din față a sferei televizorului. Inginerul observă un careu ma deschis, galben, în centrul limbei de teren, de lângă ecuatorul planetei Marte.

„Se pare că marțienii au pregătit un teren de aterizare“, — își zise el, și gânduri fantastice îi năpădiră în minte. „Dar ființele din Marte sunt extrem de savante: nu numai c'au știut că le trimitem un mesaj, dar au calculat și punctul exact de pe planeta lor, unde va ateriza bolidul!“ ca un nebun, începu să râdă strident...

Detaliile peisajului se mariau.

In fine, se zări clară, în jurul terenului patrat de aterizare, o mulțime unduitoare, ca valurile unei mări portocalii.

— Public mult la aerodrom! glumi cu sine Buskin.

— Sute de mii de marțieni așteaptă sosirea bolidului! urmă el.

Și privind arhitectura de pe Marte, exclamă:

— Ce construcții ciudate au!...

In adevăr, pe alocuri, pe suprafața continentelor marțiane, lui Buskin i se părea că începuse să se deseneze conturul unor aglomerațiuni albastre, albe sau cenușii, de construcțiuni.

— Sunt poate orașele lor... Sau poate uzine...

Ființe bizare mișunau...

— Marțienii sunt roșii!

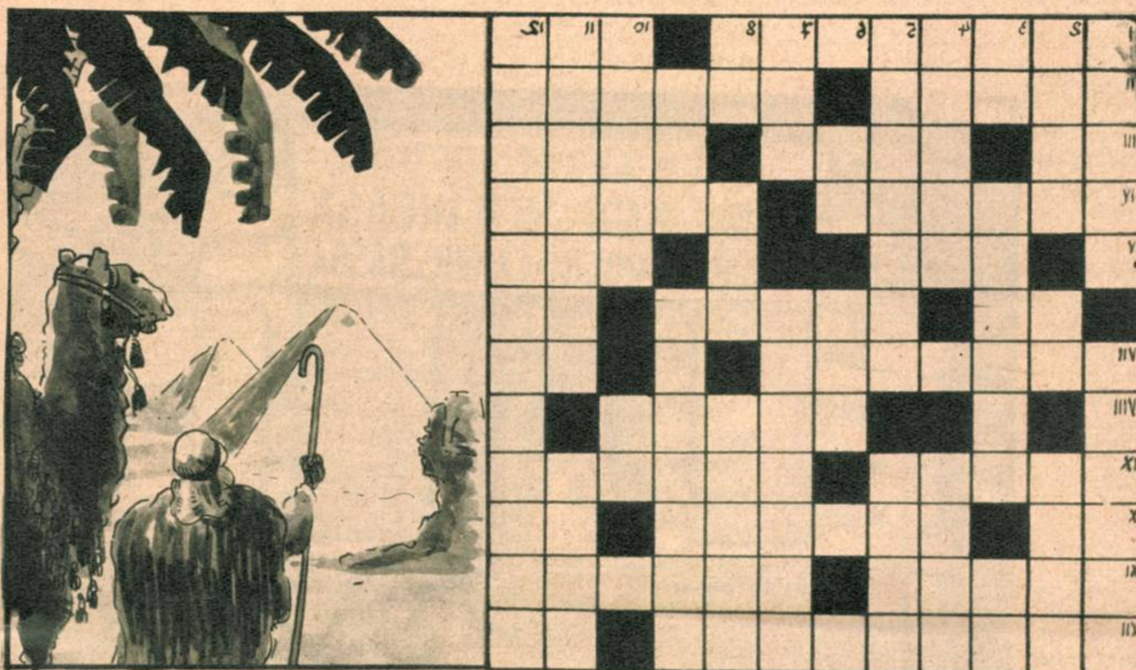
(Va urma)

Pagina JOCURILOR

Concursul nostru pe luna Ianuarie

Problema V-a (Cele 7 minuni)

Jocul fiind imprimat invers, rugăm a începe dela dreapta la stânga.

ORIZONTAL: I) Minunea lui Keops. — Minunea din Alexandria (nu Teleorman); II. Cea mai mare din ins. Lucayes. — duşmănoase; III. Insulă. — Trampă. — Fig. geometrică. IV. Cantităţi. — Primar (Tr.); V. Şarpele!? — Individ; VI. Făuritorul minunilor din jocul de faţă. — Ciovlică. — Forma verbului „a avea"; VII. Minunea lui Phidias. — interjecţie; VIII. Puiu de broască; IX. Pagubă. — Relativă la zestre; X. Viitorul „ţap ispăşitor". — Ce e pentru noi Ecaterina Teodoroiu? — Litera slavonă; XI. Minunea din Rhodos. — A căpăta o deprindere (în sens rău); XII. Odorante — ...nou.

VERTICAL: 1. Moire. — Ce face Eac în infern? 2. Numele prescurtat al col. engleze est-africane „Kenya" — E vestit de la Columb — Iubesc cu pasiune; 3. Helios egiptean. — Minunea din Ephèse; 4. Ceeace nu prea au comercianţii în vremurile de azi. — Monstru de cruzime; 5. Minunea lui Mousole.— Pârlită; 6. Credincioşi fig.) — ifos; 7. Locul de repaos al năvilor avariate — Minuni atârnate din Babilon; 8. Campion (fie şi al prostiei). — Suge — Casă boierească la ţară; 9. Prefix — Cinste (la pileală chiar); 10. Il trec pe d. Popescu, când clasează corespondenţa — Poftim; 11. A opta minune, neprevăzută în Larousse (cu primul cuv. de la 12 vert.). — Materia topită vărsată de vulcan; 12. A noua minune, prilej de sânge rău pentru „Parodie" (2 cuv.).

Cărhăniu Valentin, Loco

PUIU

Nouile noastre premii

Deslegătorilor din numerele 310, 311, 312, 313, 314, li se vor oferi prin tragere la sorţi, următoarele premii:

PREMIUL I-iu: 1500 lei în numerar.

PREMIUL II-lea: Două sticle cu şampanie.

PREMIUL III-lea: Un litru de apă de Colonia.

PREMIUL IV-lea: O pereche de ciorapi „Ady".

PREMIUL V-lea: O cravată elegantă.

Vom mai acorda, de asemenea, şi cinci volume literare din Editura „Adevărul".

Problema VI-a

Fuziune de cuvinte

Se dau următoarele grupe de cuvinte:

1) DUMA şi GIR. 2) SUNI şi STELE. 3) MAG şi VAR. 4) AI şi REMIS. 5) SARB şi ALI. 6) RENI şi NOU. 7) GION şi EPI.

I. Amestcând literele fiecărei grupe, veţi obţine următoarele cuvinte:

1) Marcă de cărţi de joc; 2) Unelte; 3) Localitate istorică; 4) Agenţi secreţi; 5) Scriitor francez; 6) Celule nervoase; 7) Urmaşi.

II. Iniţialele acestor cuvinte vor da nişte formaţiuni constituţionale, iar finalele... sfârşiturile lor.

Enigma

Cu „v" cântă, cu ajutorul lui „c"; cu „c" cântă singură!

p. Conf. REBUS

CONCURSUL DE PERSPICACITATE
BON NO 2

I .... Litera .... Anul ....
II .... „ .... „ ....
III .... „ .... „ ....

Strângeţi cupoanele şi trimiteţi-le împreună, la terminarea concursului, odată cu numele şi adresele cunoscuţilor dv. cari sunt născuţi la datele indicate de noi.

BON Nr. 13
de participare la concursul muzical
„Realitatea Ilustrată"
„Columbia"
Păstraţi aceste bonuri şi trimiteţi-le împreună, la sfârşitul concursului

CUPON DE JOCURI
No. 312

Numele şi pronumele ....
....

„REALITATEA ILUSTRATĂ. — *Director* Nic. Constantin.
Redacţia şi Administraţia: Str. Const. Mille 7—9—11, Telefon 359/99.
Imprimată la foto-rotogravură în atelierele „Adevărul" S. A.

La tragerea clasei IV-a a Loteriei Statului, lotul cel mare de

Lei 1.000.000 (un milion)

a fost câştigat de No. 55.315, jucat:

1-2 LOZ : D-RA ANA GHERVESCU
Loco, Str. Stupini 39

1-2 LOZ : DL. CONST. PROCOPIU
Loco, Str. Belizarie 13

PRIN MAREA COLECTURĂ

Campus & Bassa

Calea Victoriei No. 14 (Colţ cu str. Lipscani)

CLASA CINCEA

Tragerea dela 8 Februarie până la 16 Martie 1933

Un Premiu de Lei 5.000.000

Câştiguri	Lei	Lei
1		5.000.000
1		3.000.000
1		2.000.000
1		1.000.000
1		500.000
1		300.000
2 de	200.000	400.000
3 „	150.000	450.000
4 „	120.000	480.000
5 „	100.000	500.000
6 „	80.000	480.000
7 „	60.000	420.000
8 „	50.000	400.000
9 „	40.000	360.000
10 „	30.000	300.000
20 „	25.000	500.000
50 „	20.000	1.000.000
100 „	15.000	1.500.000
150 „	12.000	1.800.000
200 „	10.000	2.000.000
250 „	8.000	2.000.000
2170 „	7.000	15.190.000
27200 „	5.500	149.600.000
30200 câştiguri	Lei	189.180.000
	Premiu „	5.000.000
	Total Lei	194.180.000

D-ra Ana Ghervescu încasându-şi câştigul de un milion, la colectura „Campus & Bassa", cu lozul No. 55.315

Cele de mai sus dovedesc că la această colectură

cine a încercat -- a încasat

ANUL VII. Nr. 313
26 IANUARIE 1933
REALITATEA ilustrata
10 LEI

In MICUL PARIS

In corturile din groapa Procopiu. — Aspecte africane la porțile Capitalei. — Păpușa și ghiocul.

CAPITALA și-a îmbrăcat dela o vreme haina de iarnă, mantia de zăpadă, care pentru circumstanță dă un larg concurs primarilor de sectoare, în ceeace privește curățenia mahalalelor. Intr'adevăr, în timp ce la centru, zăpada s'a transformat în ghețuști interminabile, — pe care-ți poți frânge picioarele sau gâtul, la alegere, ori ambele deodată, — și în băltoace de lapoviță cafenie, care-ți pătrunde prin șoșoni sau prin galoși până'n măduva oaselor, ori te împroașcă svârlită de roțile automobilelor în goană, la periferie, neaua împrumută caselor, drumurilor și curților, o măreție neobicinuită de liniște și de imaculat, pătată ici-colo de grămezile de gunoaie, aruncate în mijlocul străzilor, sau de insulele negre formate în jurul cișmelelor publice.

Mizerie...

N'o prea vezi la centru, unde aspectul ei dezolant este acoperit de strălucirea vitrinelor, de iureșul vehiculelor în goană, de eleganța acelora care se preumblă dealungul bulevardelor sau pe Calea Victoriei și de valurile de lumini multicolore, ce țâșnesc din reclamele luminoase ale cinematografelor, precum și de lumina albă, strălucitoare, pe care o emană becurile mate instalate de primărie în piața Universității.

Dar cine cunoaște mizeria dela periferie? Mizeria aceea oribilă, investmântată în toate lipsurile, dela bucata de pâine până la lemnele pentru un focșor oricât de modest.

Am trecut printr'o serie întreagă de mahalale, care sub zăpadă reamintesc parcă aspectul vechilor ierni bucureștene, din vremea când existau mai puțini săraci și era mai multă voe bună prin casele burgheze. Până și cârciumele sunt liniștite, din pricina crizei. Doar din loc în loc se aude cărăiala câte unui haut-parleur, care retransmite conferința vreunui domn profesor universitar, garnisită cu paraziții de rigoare.

Dreapta: *Un spectacol african, la porțile Capitalei: copii goi trăind în corturi neincălzite, în zăpadă și în ger.*

Stânga: *„Vedere generală" a tristului peisagiu din Gropile Procopiu.*

UN CARTIER AL MIZERIEI

— „Peste șinele Gării Obor nu pot trece, domnilor", ne spune șofeurul, lăsându-ne în aripa din stânga a Gării depe Bulevardul Ferdinand. „Vă aștept aci, dacă doriți!"

Dincolo de aceste linii se întinde un cartier, în care putem spune că mizeria se etalează în toată splendoarea ei. Case ce n'au nici o formă, copii ce se joacă aproape desbrăcați, ulițe ce șerpuesc fără nici o țintă, hornuri prin care fumul n'a mai trecut de multă vreme. Dar deabia după ce trecem peste troenele unui dâmb, dăm de Groapa Procopiu.

Lângă un gard jumătate răsturnat de viscol, s'au ridicat trei corturi, prinse petec de petec și peste petec alte petece. Corturile pieilor roșii din America, par pe lângă aceste trei conuri multicolore, palate, în adevăratul sens al cuvântului. Cine le-a ridicat și unde le sunt locuitorii? In jur totul pare pustiu, doar doi cai legați de un stâlp și trei câini cari urlă a foame, ne înștiințează că „regiunea" este locuită.

Colegul meu, reporterul fotograf, își încarcă din nou aparatul. Dotat cu un extraordinar simț al prevederii, Berman știe instinctiv că va fixa pe plăcile opace, câteva subiecte interesante. Și a și pornit-o spre corturi.

— „Stai omule, unde te duci?"
— „Hai să vedem ce putem lua depe aici".
Pe mine parcă mă reține ceva. Un fel de groază mi s'a cuibărit în suflet, o teamă vagă de mirosul pestilențial pe care aveam să-l inhalez ceva mai târziu.

In timp ce ne apropiam de corturi, căutând undeva o intrare, o ușe, o perdea sui-generis, poalele unui cort se mișcă unduindu-se, și dinăuntru eși, pe brânci, o formă omenească. Era un copil, o fetiță de vreo cinci ani, îmbrăcată pur și simplu într'o cămășuță ruptă pe deaîntregul în partea din față, așa cum se vede în fotografiile noastre. După ea țâșni o a doua arătare, desbrăcată cam la fel, cu singura diferență de „danciul" purta un fel de paltonaș cu vreo duzină de ventilatoare și o pălăriuță de piele. Ambii copii sunt desculți și se reped în galop spre noi.
— „Dă și mie un leu să-mi iau o pâine!"
— „Dă și mie un leu, săru'-mâna!"
Spectacolul ne împietrește, literalmente. Cine și-ar fi putut închipui, că la porțile Bucureștilor, în Capitala României Mari, vom vedea acest tablou al copiilor goi în zăpadă și ger, tablou pe care nu și-l mai imaginează astăzi, nici cel mai îndrăzneț reporter american. Un spectacol mizerabil și degradant, cum credem că nu se mai găsește nici în inima Africei sau în Polinesia.

Fetița cu păpușa în brațe, raportează fratelui ei rezultatul cerșitului.

Ochișorii de veveriță ai dancilor urmăresc înfrigurați explorările mâinilor noastre, după mărunțiș, în buzunarele respective. Dar băiatul nu mai întinde mâna. Soră-sa, fetița, va cerși și pentru el. Se constată încă odată, prin aceste tinere și urât mirositoare vlăstare, că la nici o nație nu este mai distinctă superioritatea bărbatului, ca la țigani.

Amândoi dârdâe de zor. Dinții le clămpănesc în gură și trupșorul fetiței e vânăt, de parc'ar fi fost muiat în indigo. Dar ce vedem? In mâna stângă, copilul ține strâns înfășurată, într'o serie de cârpe, o ruină de pânză umplută cu rumeguș, care odată a fost desigur o păpușe, când aparținea vreunei fetițe mai bogate.

Țigăncușa poate nu simte frigul, dar are noțiunea lui. Și pentru ca jucăria să nu sufere, a învelit-o bine, ca nu cumva să înghețe. I-am dat câțiva lei. Se pare însă că neamul faraonilor are simțul auzului foarte desvoltat, căci sunetul banilor a scos din corturi un țigan și o țigancă, amândoi bătrâni, cu lulelele în gură. Dar probabil că de multă vreme nu mai aprinseseră tutun în ele, căci prima cerere a bătrânului fu:
— „Boerule, n'ai cumva mata, săru'mâna f'o lulea de tutun?"

Berman își deșertă tabacherea în palma bătrânului, și tutunul lui fin umplu într'o clipită cele două pipe. In momentul acela își făcu apariția din cort o femee mai tânără, înfofolită în niște zdrențe, cusute cu sfoară.
— „E nepoata noastră — spuse baba — și stă cu noi, că bărbatu-său face militărie la Tulcea".
— „Dar câți ani are, că pare tinerică?"
— „Cincisprezece. De doi ani e măritată și a făcut și ea un dănciuc, dar a murit de foame. Să-ți dea baba cu ghiocu', boerule!"

Deocamdată am refuzat invitația științei ocultiste și luându-mi inima în dinți, am pătruns într'unul din corturi.

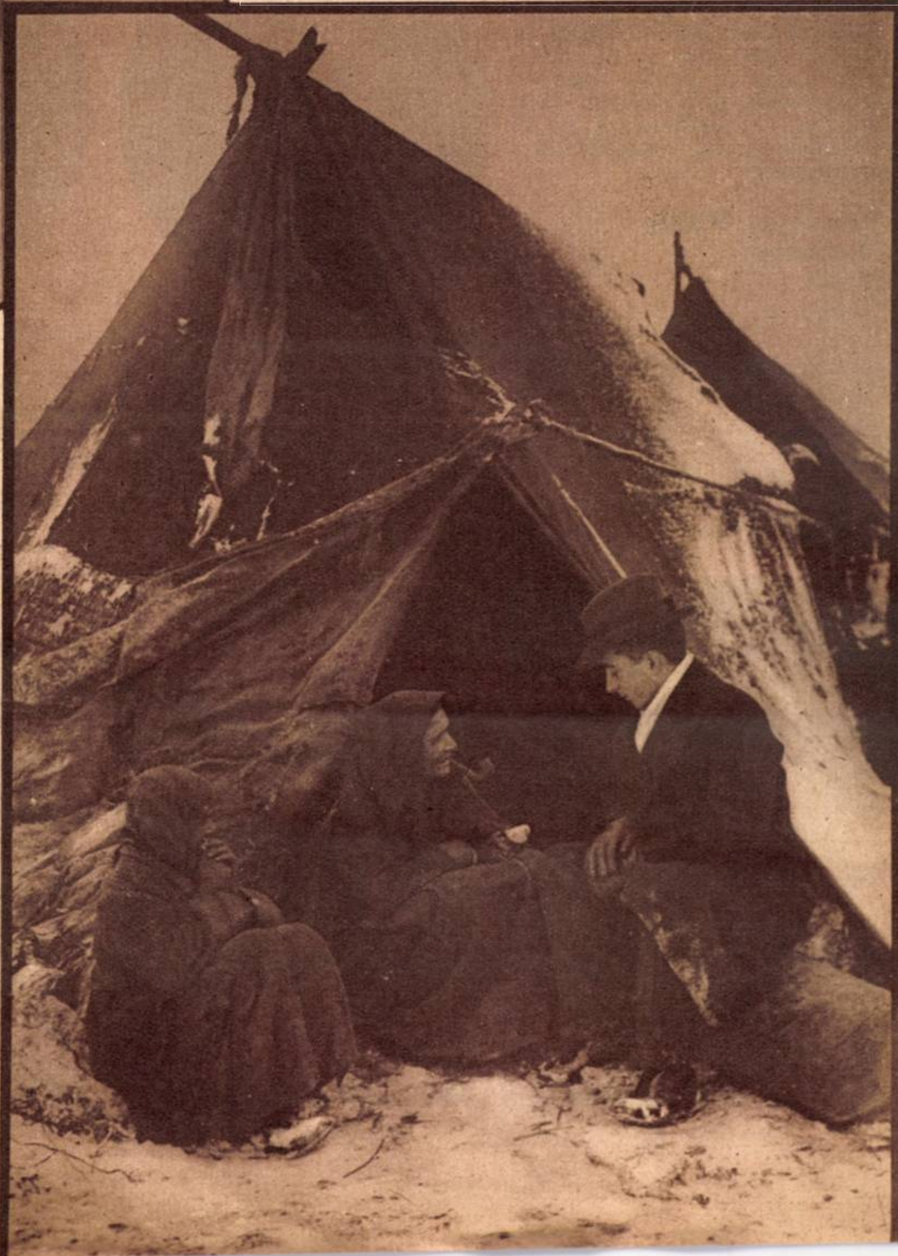
Dumnezeule! Ce promiscuitate! Nu există termen în vocabularul nostru atât de vast, cu care să se poată desemna senzația olfactivă pe care am simțit-o. Cu batista la nas, și tot am crezut că voi cădea leșinat.

Inlăuntrul cortului, la mijloc, căruța cu care țiganii cutreeră țara în lung și 'n lat, în anotimpurile călduroase. „Dormitorul", o serie de pături și de cergi slinoase și rupte, care formează pernele și lingeria, este instalată în căruță. In jurul ei, un bazar de obiecte, unele mai bizare decât altele, provenite probabil din furturi și rămase nevândute, de teamă sau din lipsă de clienți. Ceaune de diferite mărimi, albii, cărucioare, bidinele, găleți, roți, vase de fier și de lut, câteva cotețe, pe care probabil le-au ridicat odată cu găinile, din curțile gospodarilor, zac clae peste grămadă, alcătuind un amalgam, care ar pune pe gânduri întregul trust de „anticari", cari se adăpostiau în „Hala de vechituri".

Am renunțat să văd celelalte două corturi, și în timp ce fotograful se mai învârtia prin zăpada înaltă, țăcănind mereu cu aparatul în jurul meu, am băgat o monedă de cinci lei în ghiocul pe care mi-l întinse baba, rugându-mă să iau loc pe un... fund de albie, ea așezându-se în fața mea:
— „Ei, maică, la dumneata scrie bine. La bătrânețe ai să te îmbogățești și ai să ai patru copii... dar ai să mai treci prin greutăți, că așa e viața!"...

Perspectivele nu mă încântau deloc. Și pentru a controla autenticitatea prevederilor ghiocului, am dat babei încă 10 lei ca să-mi ghicească în cărți. Mi-a mai dăruit contra 4 lei o amuletă, în speță, o măsea de cal, învelită în ceară, pe care s'o port totdeauna în buzunarul din dreapta, — pentru ca să am noroc în dragoste, cât voi trăi. Ce legătură o fi între bietul cal care și-a pierdut măseaua și Eros, n'am putut afla, cu toată consultarea lexicoanelor din bibliotecă.

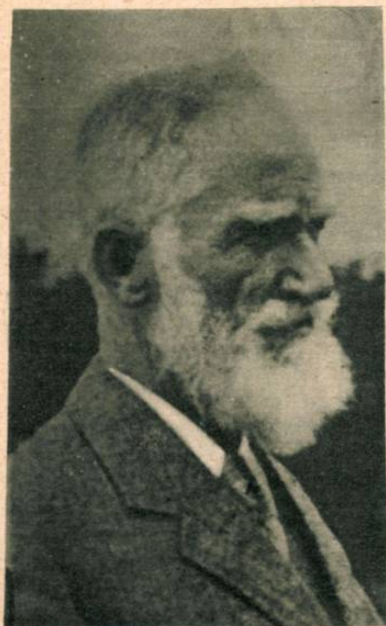
STAR

Dreapta: *„Când îi îmbătrâni... ai să te îmbogățești... patru copii... Mai dă la baba cinci lei..."*

ZECE SUPRAOAMENI, SIMBOLUL TIMPULUI LOR

Fiecare din ei are în personalitatea sa, un element care ne isbeşte imaginaţia.

Bernard Shaw

Stalin

UNII oameni, prin presonalitatea lor izbitoare, sunt un fel de simbol pentru contemporani, a căror imaginaţie e obsedată de dânşii fără încetare.

Aceşti oameni nu vor rămânea totdeauna în istorie, dar pentru moment ei exercită o adevărată stăpânire asupra creerului mulţimii.

Despre dânşii se vorbeşte cel mult. In jurul numelor lor se face cea mai largă publicitate.

După un scriitor american, în momentul de faţă numărul lor ar fi de zece, zece inşi despre cari se vorbeşte pretutindeni, atât prin ziare cât şi prin radio şi cari sunt înfăţişaţi de fiecare dată la cinematograf, cât şi pe prima pagină a cotidianelor şi revistelor. Lista lor, fără ca ordinea să fie în concordanţă cu importanţa, e următoarea:

Prinţul de Walles
Mussolini
Stalin
Papa
Ford
Ghandi
Lindbergh
Einstein
Chaplin
Shaw

Aceste personalităţi sunt cu totul diferite unele de altele. Dar ele au comun faptul că reţin atenţiunea lumii. Fiecare dintre aceşti oameni reprezintă un simbol. Să cercetăm pentru ce exercită asupra noastră prestigiul personalităţilor. Dece bunăoară Prinţul de Walles e singurul prinţ despre care se vorbeşte atât de mult? Oare pentrucă el descinde din Carol cel Mare, sau după convingerea fermă a reginei Victoria — care totdeauna a fost mândră de străbunii ei, — din regele Solomon şi din regina de Saba?

Colonelul Lindbergh

Charlie Chaplin

Mussolini

Prinţul de Walles

In definitiv, foarte mulţi principi pot să împărtăşească şi dânşii cu el, aceste privilegii. Totuş, numai prinţul de Walles este „prinţul".

Iată raţiunea popularităţii sale: deşi are toate darurile, deşi se poate considera ca unul dintre oamenii cei mai celebri prin rangul şi prin situaţia sa, prin onorurile de care e înconjurat, dânsul nu trăeşte altminteri decât oricare dintre noi. Ori unde se duce, orice spune, fie că e în călătorie, fie că mănâncă sau se primblă, toate le face ca oricare dintre noi. Şi apoi mai e şi prestigiul imperiului, în fruntea căruia va fi într'o bună zi şi personalitatea sa, din care emană un fluid, căruia nimeni nu-i poate rezista.

Să privim acum pe Mussolini. Prin el, lumea primeşte o rază a strălucirii vechei Rome. Nu l-am putea compara oare cu Iuliu Cezar? Nu trebue să ne mire imensa popularitate de care se bucură ducele. Ceeace face şi ceeace continuă să facă în fiece zi, îi atrage admiraţia universală.

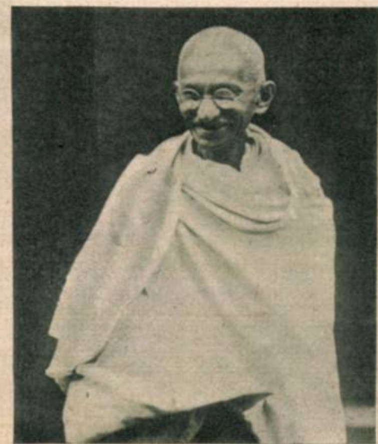
Dacă ne întoarcem spre Stalin, care şi dânsul se bucură de o publicitate deosebită, îl vedem retras în Kremlin, înconjurat de poliţia lui secretă şi păzit de armata roşie. Dânsul a întreprins ceeace nici un Cezar şi nici un Ţar n'a îndrăznit. Din figura „omului de fier" emană amestecul de autoritate politică şi economică, pe care-l exercită. Dacă e nemulţumit de vre-un lucrător, acesta nu-şi pierde numai lucrul, dar şi viaţa. Oricât de puţin simpatică ar fi personalitatea lui Stalin, suntem nevoiţi să constatăm că se bucură de un renume deosebit.

Ceeace caracterizează pe Papa Pius al XI-lea, nu e numai rangul suprem pe care-l ocupă în lumea catolică, dar mai mult personalitatea lui proprie. In special spiritul său de iniţiativă face dintr'însul un om care în afară de funcţiunile sale religioase, se interesează mult de ştiinţe, de artă şi de tot ceeace priveşte industria modernă. Dânsul are un automobil, întrebuinţează telefonul, radio, pozează în faţa aparatului fotografic şi a făcut din Vatican nu o închisoare, ci un stat. Pătruns de idei moderne, având un spirit larg, dotat cu o inteligenţă superioară, el reţine atenţia nu numai a catolicilor, dar şi a întregii lumi civilizate.

La prima vedere s'ar părea că nu s'ar putea stabili nici o paralelă între personalitatea lui Mahatma Gandhi şi aceea a lui Henry Ford, marele constructor de automobile. Ei se a-

(Continuare în pag. 8-a)

Papa Pius XI-lea

Mahatma Ghandi

Profesorul Einstein

Henry Ford